

LAPUA

TASEKIRJA 2022

LAPUAN KAUPUNKI

Sisällys

1.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
1.2	Kaupungin hallinto	5
1.3	Yleinen taloudellinen kehitys.....	6
1.4	Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa	9
1.5	Kaupungin henkilöstö	13
1.6	Ympäristöasiat.....	14
1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	15
1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	15
1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	16
1.10	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä	18
2.	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	22
2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	22
2.2	Toiminnan rahoitus	27
3.	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	29
4.	Kokonaistulot ja -menot	31
5.	Konsernin toiminta ja talous.....	32
5.1	Yhdistelmä konsernitalinpäätökseen liittyvistä yhteisöistä	32
5.2	Konsernin toiminnan ohjaus ja valvonta.....	33
5.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	33
5.4	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	33
5.5	Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut.....	35
6.	Tilikauden tuloksen käsittely	41
7.	Talousarvion toteutuminen	42
7.1	Käyttötalouden toteutuminen	42
7.1.1	Vaalit.....	43
7.1.2	Kaupunginvaltuusto	43
7.1.2	Tarkastuslautakunta.....	44
7.1.3	Kaupunginhallitus.....	45
7.1.4	Sivistyslautakunta	53
7.1.5	Perusturvalautakunta	86
7.1.6	Tekninen lautakunta.....	113
7.1.7	Ympäristölautakunta	127
7.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	132
7.3	Investointiosan toteutuminen	134

7.4	Rahoitusosan toteutuminen	135
7.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	136
8.	Tilinpäätöslaskelmat	137
8.1	Tuloslaskelma	137
8.2	Rahoituslaskelma	138
8.3	Tase	139
8.4	Konsernitilinpäätös	140
8.4.1	Konsernituloslaskelma	140
8.4.2	Konsernirahoituslaskelma	141
8.4.3	Konsernitase	142
9.	Liitetiedot	143
10.	Allekirjoitukset ja merkinnät	157

TASEKIRJA

TOIMINTAKERTOMUS

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Lapuan kaupungin visiona on olla kasvava, elinvoimainen ja hyvinvoiva kaupunki. Strategiamme eli onnen reseptimme neljä keskeistä tavoitetta ovat hyvinvointi, väestönkasvu, työpaikkaomavaraisuus ja talouden tasapaino.

Lapuan tavoitteena on olla kasvava. Alhainen syntyvyys (97) ja korkea kuolleisuus (181) vaikuttivat merkittävästi siihen, että kokonaisasukasluku laski 91 henkilöä edellistä vuotta pienemmäksi ja asukasluku oli 14.112 henkilöä vuoden 2022 lopussa.

Lapuan kaupungin veto- ja pitovoimaa on vahvistettu kehittämällä palveluita, markkinointia ja monimuotoista asumista. Toimenpiteistä huolimatta nettomuuttovoitto oli -7 asukasta vuonna 2022. Erityisesti rakentamisen kustannusten nousu vaikutti omakotitalojen rakentamisen hidastumiseen.

Lapuan kaupungin strategian yhtenä tavoitteena on talouden tasapaino. Lapuan kaupungin toimenpideohjelman puitteissa toteutetaan talouden tasapainoon tähtäviä toimenpiteitä osana normaalia toimintaa. Lapuan kaupunki teki vuonna 2022 ylijäämää 1,4 miljoonaa euroa. Lapuan kaupungilla on taseessa ylijäämiä lähes 22,3 miljoonaa euroa tilikauden päättyessä.

Lapuan kaupungin toteutuneet nettoinvestoinnit olivat 8,0 miljoonaa euroa. Lapuan kaupungin kokonaislainamäärä kasvoi vuoden 2022 aikana 0,5 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2021. Lapuan kaupungin lainamäärä vuoden 2022 lopussa on noin 67,5 miljoonaa euroa eli 4.783 euroa/asukas.

Hyvinvoinnin toteutumista mitataan tutkimuksilla. Asukkaiden näkökulmasta Lapuan vahvuuksia ovat mm. hyvinvointi, turvallisuus, tyytyväisyys palveluihin, asumisvaihtoehdot, vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet sekä lasten ja nuorten hyvät elinmahdollisuudet. Asukkaita, yrittäjiä ja yhteisöjä on osana strategiatyötä osallistettu otakantaa.fi -kyselyn avulla elo-syyskuussa 2022.

Lapuan kaupungin yhtenä tavoitteena on työpaikkaomavaraisuuden lisääminen. Elinkeino-ohjelman mukaisesti kaupungin tehtävänä on luoda kilpailukykyiset olosuhteet yrittäjyyden ja elinkeinoelämän kehittymiselle ja yritysten kasvulle. Vuoden 2022 aikana elinkeinotoimen/Invest Lapua Oy:n asiakaskontakteja oli lähes 1200. Invest Lapua Oy:n keskeisenä tehtävänä on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä, kasvuyritysten kehittymistä sekä uusien yritysten sijoittumista Lapualle. Lapualla on yli 1000 yritystä ja vuoden 2022 aikana Lapualle perustettiin 63 yritystä ja lopetettiin 36 yritystä.

Konserni teki vuonna 2022 ylijäämää 1,96 miljoonaa euroa. Kaupunkikonserniin kuuluvilla tytäryhtiöillä, osakkuusyhteisöillä ja kuntayhtymillä on merkittävä vaikutus myös konsernin lainamäärään. Konsernin lainamäärä oli vuoden 2022 lopussa 118,2 miljoonaa euroa eli 8.376 euroa/asukas.

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämistä jatkettiin tilikaudella. Lapuan kaupunki on panostanut esihenkilöiden osaamisen ja työhyvinvoinnin lisäämiseen erityisten koulutusten avulla, joihin Keva on myöntänyt työelämän kehittämisrahaa. Lapuan kaupungin henkilöstön keskuudessa toteutettiin henkilöstötyytyväisyystutkimus syksyllä 2022. Tutkimuksen

mukaan 89 % henkilöstöstä on erittäin tai melko tyytyväisiä Lapuan kaupunkiin työpaikkana. Kaikkien tekijöiden yhteenlasketuksi keskiarvoksi muodostui 3,7 asteikolla 1-5.

Vuoden aikana valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön sekä sote-palvelujen tukipalvelujen henkilöstön siirtoa hyvinvointialueelle. 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön määrä oli lähes 40 % ja siirtyvän toiminnan osuus Lapuan kaupungin vuoden 2022 kustannuksista oli 52 %. Soteuudistuksella tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen.

Kiitän erinomaisesta yhteistyöstä asukkaita, luottamushenkilöitä, henkilöstöä sekä yritysten ja yhteisöjen edustajia.

Satu Kankare
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Valtuusto kokoontui vuoden aikana 10 kertaa. Valtuustossa on 35 jäsentä ja sen kokoonpano oli seuraava:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat:

Jäätteenmäki Anneli, valtuuston puheenjohtaja, Kesk.

Vaahtoniemi Jussi, valtuuston 1. varapuheenjohtaja, Kok.

Laine Kari, valtuuston 2. varapuheenjohtaja, KD

Kaupunginvaltuuston jäsenet:

Suomen keskusta (14)

Gray Jenni, Hella Pekka, Jäätteenmäki Anneli, Jäätteenmäki Ismo, Kaartinen Antti, Kivisaari Pekka, Latvala Rauno, Oja-Lipasti Sari, Ojanperä Jaakko, Peräaho Hanna, Rintala Esa, Saarela Hannu, Ulvinen Ilpo, Yli-Karhu Esko

Kansallinen Kokoomus (11)

Ikola Simo, Kattelus Juha, Kortesoja Hanna-Maria, Kuula Sami, Kylkisalo Samuli, Lahdensuo Olli, Lahtinen Helena, Pöntinen Kai, Rajala Lasse, Rinnankoski Matti, Vaahtoniemi Jussi

Suomen Kristillisdemokraatit (3)

Kuusisaari Matti, Laine Kari, Ylimäki Teija

Perussuomalaiset (5)

Juupajärvi Tero, Kangasluoma Riitta, Keskikallio Markku, Kivistö Antti-Jussi, Toppari Marcus

Suomen Sosiaalidemokraatit (2)

Norrena Tanja, Tuurinmäki Ari

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus on pitänyt 19 kokousta. Esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Satu Kankare.

Kaupunginhallituksessa on 11 jäsentä ja sen kokoonpano on ollut seuraava

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

Pöntinen Kai, puheenjohtaja, Kok.

Kivisaari Pekka, 1. varapuheenjohtaja, Kesk.

Kangasluoma Riitta, 2. varapuheenjohtaja, PS

Kaupunginhallituksen jäsenet:

Suomen Keskusta (5)

Gray Jenni, Hella Pekka, Kivisaari Pekka, Oja-Lipasti Sari, Rintala Esa

Kansallinen Kokoomus (3)

Kortesoja Hanna-Maria, Lahtinen Helena, Pöntinen Kai

Perussuomalaiset (2);

Kangasluoma Riitta, Toppari Marcus

Suomen Sosiaalidemokraatit (1)
Norrena Tanja

Lautakuntien kokoonpanot ja tilivelvolliset viranhaltijat on selvitetty asianomaisen lautakunnan kohdassa.

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Tilastotiedot kertovat, että Suomen talous on alkanut supistua vuoden kolmannen neljänneksen aikana. Riski talouden ajautumisesta taantumaan on todennäköinen. Talouden kasvun taittumista on ennustettu kevästä lähtien. Tähän saakka talouden ennusteet talouskasvun taitumisesta eivät ole kuitenkaan toteutuneet. Tilauksia on virrannut ja tuotanto jatkanut kasvuaan. Kuluttajat ovat purkaneet säästöjään ja ostaneet etenkin palveluita. Avoimia työpaikkoja on ollut tarjolla ennätysmäärin ja työllisyys on noussut ennätyslukemiin.

Käännöksi oli kuitenkin vain ajan kysymys. Nopea inflaatio on leikannut kotitalouksien ostovoimaa. Korkeiden nousu on nostanut lainanhoitokuluja. Kotitaloudet ovat odottaneet talouteen ankeita aikoja siitä lähtien, kun Venäjä hyökkäsi Ukraina. Yritykset ovat odottaneet, että markkinat hiljenevät ja tuotannon kasvu hidastuu merkittävästi.

Euroopassa kasvun arvioidaan hidastuvan keskimäärin 0 – ½ prosentin haarukkaan vuonna 2023, mikä tarkoittaa, että tuotanto supistuu monissa maissa vuodenvaihteen molemmin puolin. Koska Suomen talous kytkeytyy tiiviisti maailmantalouteen, käänne on väistämätön myös Suomessa. Euroopassa ja Suomessa käänne juurisyys on Venäjän hyökkäyksen kärjistävä pula energiasta ja energian poikkeuksellisen nopea kallistuminen. Se pitkittää ja voimistaa inflaatiota, joka alkoi tuotannon pullonkauloista vuonna 2021. Kun kansalaiset ja yritykset odottavat inflaation pitkittyvän, inflaatiota alkaa ajaa energian hinnan nousun ohella tavaroiden ja palveluiden hintojen ja palkkojen nousu. Kireät työmarkkinat lisäävät hintakierteen riskiä. Toimet energian tarjonnan kasvattamiseksi eivät ehdi tasapainottamaan energia-markkinaa ja poistamaan hintakierteen riskiä lyhyellä aikavälillä.

Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi lievään laskuun syksyllä ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan. Vuonna 2023 BKT supistuu 0,2 prosenttia, kun hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa ja vähentää kulutusta. Inflaation hidastuminen kääntää kuitenkin reaalitytulot kasvuun jo vuoden 2023 aikana. Suomen talous kasvaakin jälleen vuosina 2024 ja 2025 1,2 ja 1,4 prosenttia. Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa taloudessa pidempään, eikä talous palaudu aiemmin ennakoidulle kasvu-uralleen. Ennusteeseen liittyy huomattavan paljon epävarmuutta. On hyvin mahdollista, että sodan uusilla käänneillä on merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Myös kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen liittyy riskejä hintojen noustessa ennätysnopeasti.

Venäjän hyökkäyssota nosti viime keväänä merkittävästi energian ja raaka-aineiden hintoja koronakriisin takia jo valmiiksi korkealta tasolta. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ympäri maailman, kun tulojen kasvu on jäänyt jälkeen hintojen noususta. lisäksi velkaantuneiden kotitalouksien ahdinkoa lisäävät EKP:n ja muiden keskuspankkien koronnostot, jotka lisäävät lainanhoitokustannuksia.

Hintojen nousuun on kuitenkin odotettavissa helpotusta. Raaka-aineiden hintapiikki on jo ohitettu ja koronan aiheuttamat maailmankaupan pullonkaulat ovat helpottaneet. Tavaroiden ja ruuan hintojen odotetaan kääntyvän laskuun. Sähkön hinta pysyy korkeana talven

ajan, mutta siinäkin on odotettavissa laskua keväällä ja kesällä. Vaikka sähkön hinta luultavasti nousee uudelleen vuoden päästä talvella, ovat Euroopan energiamarkkinat sopeutumassa uuteen tilanteeseen, ja hintojen nousu jää tätä talvea selvästi maltillisemmaksi.

Vuonna 2023 energian ja monien tavaroiden hintojen ennustetaan laskevat selvästi, mutta hintataso jää lähtötasoa korkeammalle. Vuonna 2023 kuluttajahintojen arvioidaan nousevan 4 prosenttia ja vuosina 2024-2025 hintojen arvioidaan nousevat vajaat 2 prosenttia. Yhdessä nousevien palkkakustannusten kanssa aiempaa korkeammat kustannukset siirtyvät myös palveluiden hintoihin. Tulevien vuosien inflaation ennakoidaan olevan nopeampaa kuin mihin viime vuosina on totuttu. Tästä huolimatta inflaation hidastumisen arvioidaan helpottavan kotitalouksien tilannetta vuonna 2023, kun palkat ja tulonsiirrot nousevat viime vuosina totuttua enemmän. Hintojen nousun arvioidaan heikentävän kotitalouksien ostovoimaa, mutta hintojen noususta on myös hyötyjiä. Monet yritykset hyötyvät tuotteidensa hintojen noususta, mikä on pitämässä työllisyystilannetta kohtuullisen hyvänä ja vauhdittamassa palkkojen nousua.

Työllisyyden toipuminen koronakriisistä oli erittäin nopeaa. Työllisyyden kasvu on jatkunut ja työllisyys on reilusti vuoden 2019 tason yläpuolelle. Vuoden 2022 lopulla työllisyys- ja osallistumisaste ovatkin ennätyskorkealla.

Vuoden 2023 aikana työllisten määrän arvioidaan laskevan noin 12 000 hengellä ja työttömyysasteen ennakoidaan nousevan 7,0 prosenttiin vuoden 2022 6,8 prosentista. Vuonna 2024 työttömyysasteen ennakoidaan kääntyvän uudelleen laskuun ja laskevan 6,7 prosenttiin vuonna 2025. Samoin työllisyysasteen arvioidaan laskevan hieman vuonna 2023, mutta nousevan vuoteen 2025 mennessä 74,4 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema on kohentunut reippaasti talouden nopean nimelliskasvun ja työllisyyden kasvun vetämänä. Alijäämä alkaa kasvaa vuonna 2023, kun talouskasvu ja siten verotulojen kasvu hiipuvat, minkä lisäksi mm. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt toimet kasvattavat menoja.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä suurten investointien takia, ja alijäämän ennakoidaan vähitellen kasvavan, kun kustannukset ja erityisesti henkilöstömenot kasvavat. Menojen kasvu on nopeaa myös kuntahallinnossa. Valtiontaloutta puolestaan raskaita varautumistoimien lisäksi kasvaneet velanhoitomenot. Vaikka julkinen velkasuhde on parina viime vuonna supistunut vahvan BKT:n nimelliskasvun vetämänä, alkaa velkasuhde kasvaa uudelleen vuodesta 2023 alkaen. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon mittavat alijäämät sekä kohonneet velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla lähitulevaisuudessa.

Keskeiset ennusteluvut

Muuttuja	2020	2021	2022**	2023**
(%-muutos)				
Bruttokansantuote (määrä)	-2,9	3,5	2,3	0,3
Ansiotasoindeksi, muutos %	1,9	2,4	2,6	4
Kuluttajahintaindeksi	0,3	2,2	7	4
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,8	7
Työlliset, muutos%	-1,5	2,4	2,7	-0,5
Työllisyysaste,%	70,7	72,3	74,2	73,9
Verot/BKT %	41,8	43	42	41,2
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä /BKT,	-5,6	-2,7	-0,8	-2,3
Julkiset menot / BKT, %	57,2	55,5	52,6	53,9
Julkisyhteisöje bruttovelka / BKT %	74,8	72,4	71,7	73,4
Vaihtotase/BKT, %	0,7	0,6	-2,2	-1,6
Euribor 3kk, %	-0,4	-0,5	0,3	2,9
10 vuoden korko, %	-0,2	-0,1	1,7	2,9

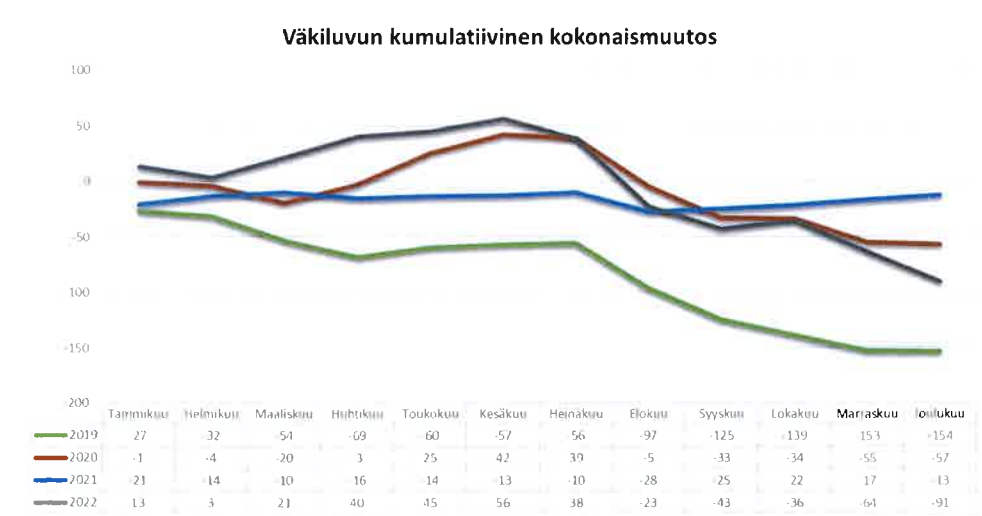
Lähde: VM Taloudellinen katsaus, Talvi 2022

1.4 Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Väestökehitys

Vuoden 2022 lopussa asukkaita oli ennakkotiedon mukaan 14 112. Vuoteen 2021 verrattuna asukasluku on laskenut 91 henkilöllä, mikä johtuu luonnollisen väestön kasvun negatiivisuudesta.

	Asukkaita 31.12.	muutos		Asukkaita 31.12.	muutos		Asukkaita 31.12.	muutos
2000	14 055	-143	2008	14 234	56	2016	14 581	-28
2001	13 955	-100	2009	14 326	92	2017	14 494	-87
2002	13 998	43	2010	14 428	102	2018	14 427	-60
2003	14 002	4	2011	14 530	102	2019	14 278	-154
2004	14 012	10	2012	14 650	120	2020	14 221	-57
2005	14 081	69	2013	14 692	42	2021	14 203	-13
2006	14 100	19	2014	14 733	41	2022	14 112	-91
2007	14 178	78	2015	14 609	-124			

Työllisyys

Työttömien määrä pysyi Etelä-Pohjanmaalla lähes samoissa luvuissa kuin vuosi sitten. Etelä Pohjanmaalla työttömien työnhakijoiden määrä nousi viime vuodesta yhdellä henkilöllä. Koko maassa työttömiä työnhakijoiden määrä laski 14 900 henkilöllä (-5,4%). Lapualla työttömien osuus oli joulukuun lopulla 6,6 % kun se edellisvuonna vastaavana aikana oli 6,8 %. Työttömien työnhakijoiden osuus Etelä-Pohjanmaan työvoimasta oli 7,5 prosenttia, joka oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,9 prosenttia.

Vuoden 2022 talouskehitys sekä muut olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Lapuan kaupungin tilikausi oli ylijäämäinen 1,4 milj. euroa. Toimintakulut kasvoivat paljon, mutta verotulot kehittyivät positiivisesti ja käänsi tilikauden tuloksen ylijäämäiseksi. Toimintatuotot olivat 14 milj. euroa. Toimintatuloihin sisältyy 1,1 milj. euron koronatuot, joita saatiin

vielä vuonna 2022 koronasta johtuvien sosiaali- ja terveystoimen kulujen kattamiseen. Vuoden 2021 koronatuotot olivat 1,7 milj. euroa. Vuoden 2022 toimintatuotot olivat 0,1 milj. euroa edellisvuotta pienemmät.

Toimintakulut kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 5,7 milj. euroa eli 5,6%. Toimintakulut kasvoivat erityisesti sosiaali- ja terveystoimissa. Perusturvalautakunnan nettokulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 4,7 milj. euroa.

Verotulot kasvoivat vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 3,3 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon verrattuna 1 milj. euroa. Vuoden 2022 verotulokertymä oli 56,6 milj. euroa. Vuoteen 2021 verrattuna verotuloja kertyi 3,1 milj. euroa eli 5,9 % enemmän. Kunnallisverot kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 5,2 % eli 2,4 milj. euroa ja yhteisöverotulot kasvoivat 0,6 milj. euroa.

Vuoden 2022 valtionosuudet olivat 43,7 milj. euroa. Edellisvuoteen verrattuna valtionosuuksia saatiin 2,3 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

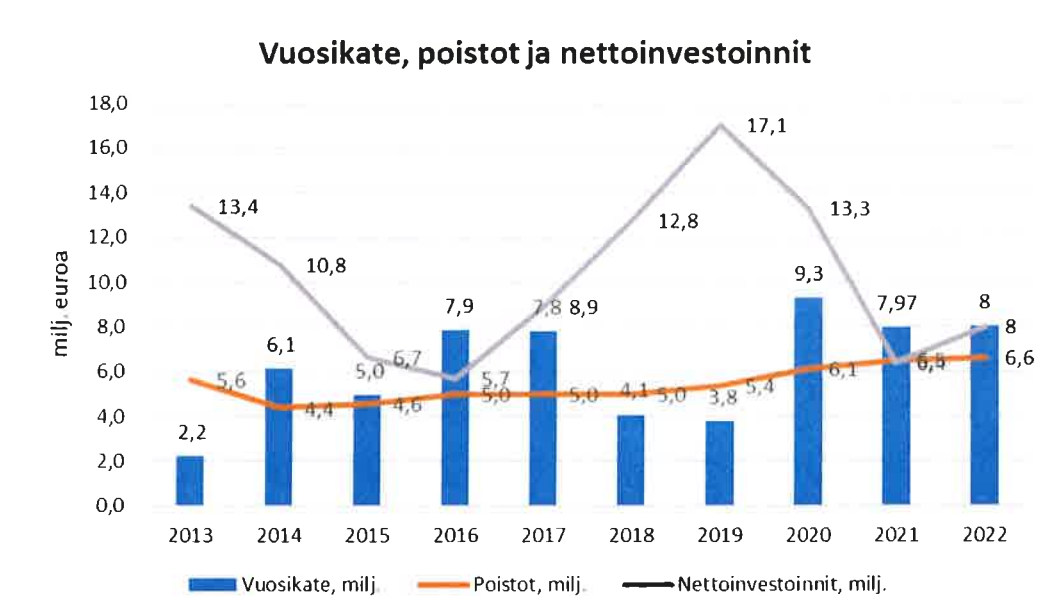
Kaupungin tilikauden tulokset ovat olleet vuosina 2018-2019 alijäämäisiä. Tilikaudet 2020-2022 sen sijaan ovat olleet vahvasti ylijäämäisiä. Vuosi 2022 oli ylijäämäinen 1,4 milj. euroa. Vuoden 2021 ylijäämä on 1,5 milj. euroa. Taseen yli-/alijäämätilillä oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 21 milj. euroa ja vuoden 2022 tilinpäätöksessä taseen yli-/alijäämätilillä oli 22,3 milj. euroa.

Kaupungin nettoinvestoinnit ovat olleet 2000-luvulla huomattavasti tulo- ja investointien suhteesta suuremmat. Vuosina 2013-2022 nettoinvestoinnit ovat olleet yhteensä 102,8 milj. euroa, eli keskimäärin 10,3 milj. euroa vuotta kohti. Tulorahoituksen määrä on vastaavasti ollut 62,6 milj. euroa eli n. 6,2 milj. euroa/vuosi. Vaje on katettu pääosin lainalla. Lainamäärä on kasvanut ko. ajanjaksolla 29,9 milj. euroa. Vuoden 2022 lainamäärä on 67,5 milj. euroa (vuosi 2021: 67 milj. euroa) eli asukasta kohden 4.783 euroa (vuosi 2021: 4.719 euroa). Lainamäärä kasvoi erityisesti vuosina 2018-2020, jolloin Lapuan kaupunki teki merkittäviä kouluinvestointeja. Lainamäärä kasvoi n. 0,5 milj. euroa vuoteen 2021 verrattuna.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusluku vuonna 2022 oli n. 77 % (vuonna 2021: 80 %). Laskennallinen lainanhoitokate oli 1 eli sama kuin vuonna 2021.

Investointien tulorahoitusprosentti oli vuonna 2022 99%. Investointien tulorahoitusprosentti on laskenut verrattuna vuoteen 2021, jolloin luku oli 121%. Investointien tulorahoitusprosentin lasku johtuu siitä, että vuonna 2021 investointien osuus oli pienempi kuin vuonna 2022. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli -25,6 milj. euroa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Vuosikatteen, poistojen ja nettoinvestointien suhde on kehittynyt seuraavasti vuosina 2013-2022:

Vuoden 2022 talousarvio hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 13.12.2021. Talousarvion vuosikatteen muodostui 6,75 milj. euroa, jolloin 6,75 milj. euron poistojen jälkeen tulos oli nolla euroa. Vuoden 2022 tuloveroprosentti oli 21,5 %.

Vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion toimintakulut olivat 102,3 milj. euroa. Talousarvioon tehtiin vuoden 2022 aikana muutoksia sillä valtuusto myönsi perusturvalautakunnalle 1,6 milj. euron lisämäärärahan, sisäiset vuokrat ja valmistus omaan käyttöön -tiliryhmään liittyvät palkkamenot lisättiin talousarvioon ja verotuloarvioita nostettiin. Muutetun talousarvion toimintakulut olivat 116,6 milj. euroa (sisältää sisäiset vuokrat). Sisäisten vuokrien osuus oli 12,5 milj. euroa.

Toimintatuottoja kertyi 21,1 milj. euroa, joista sisäisten vuokratulojen osuus oli 6,7 milj. euroa. Toimintatuottoja kertyi muutettuun talousarvioon verrattuna 1,5 milj. euroa enemmän. Tämä johtuu siitä, että STM on korvannut kunnille koronapandemiasta aiheutuneita kustannuksia. Näiden korvausten määrä on n. 1,1 milj. euroa eikä niitä ole erikseen budjetoitu.

Kaupunginhallituksen toimintatuotot olivat 1,2 milj. euroa ja toimintakulut olivat 5,2 milj. euroa. Toimintakate oli -4 milj. euroa. Talousarvioon nähden toimintakate alittui 0,5 milj. eurolla.

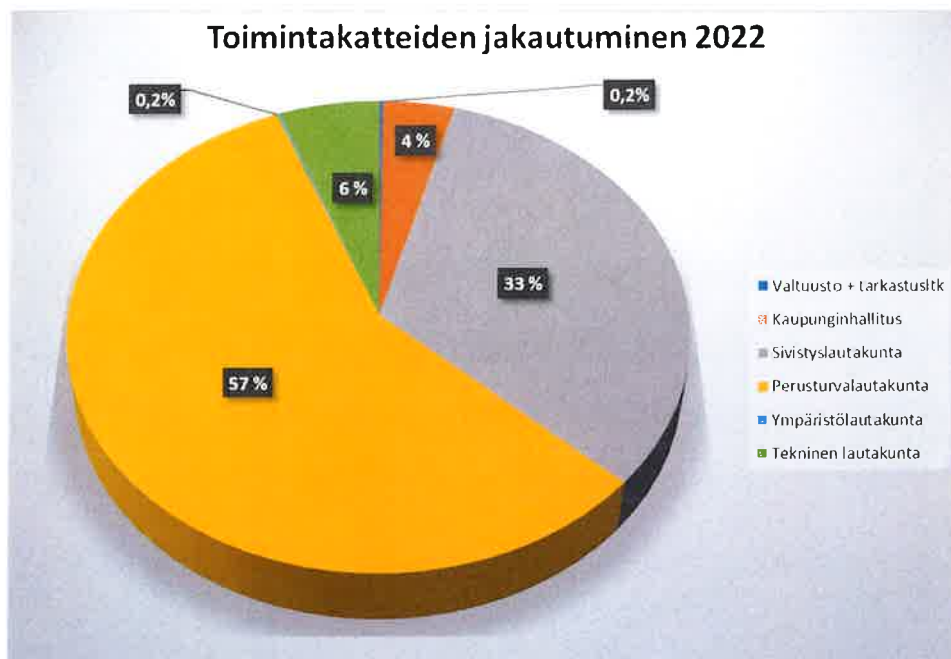
Sivistyslautakunnan toimintatuotot olivat 2,7 milj. euroa ja toimintakulut olivat 34,6 milj. euroa. Toimintakate oli -31,9 milj. euroa. Toimintakate ylittyi talousarvioon verrattuna 0,3 milj. euroa.

Perusturvalautakunnan toimintatuotot olivat 5,7 milj. euroa ja toimintakulut olivat 62 milj. euroa. Toimintakate oli -56,3 milj. euroa. Toimintakate ylittyi n. 1,7 milj. euroa siitä huolimatta, että koronakustannuksiin saatiin 1,1 milj. euron tuki ja valtuusto myönsi perusturvalautakunnalle 1,6 milj. euron lisämäärärahan. Erikoissairaanhoidon toimintakate oli 21,8 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon toimintakatteen ylitys oli n. 1,1 milj. euroa. Oman toiminnan ylitys oli 0,6 milj. euroa.

Teknisen lautakunnan toimintatuotot olivat 11,1 milj. euroa, valmistus omaan käyttöön oli 0,5 milj. euroa ja toimintakulut olivat 17,3 milj. euroa. Toimintakate oli -5,7 milj. euroa. Talousarvioon verrattuna toimintakate ylittyi n. 0,3 milj. euroa.

Ympäristölautakunnan toimintatuotot olivat 0,18 milj. euroa ja toimintakulut olivat 0,33 milj. euroa. Toimintakate oli -0,15 milj. euroa. Toimintakate alittui talousarvioon verrattuna 0,08 milj. euroa.

Toimintakatteiden jakautuminen palvelukeskuksittain vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

Taulukossa on yhdistetty vaalien, tarkastuslautakunnan ja valtuuston toimintakatteet, koska niiden osuus on vähäinen.

Valtionosuuksiin budjetoitiin 42,8 ja lopulliset valtionosuudet olivat 43,7 milj. euroa. Valtionosuuksia kertyi 0,9 milj. euroa budjetoitua enemmän. Vuoden 2022 lopulla opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksiin tehtiin tarkistuspäätös, ja tämä tarkistuspäätös vaikutti siihen, että valtionosuuksia kertyi budjetoitua enemmän. Lisäksi valtionosuuksiin liittyvät verotulomenetysten kompensatiota tarkistettiin kesken vuotta. Myös tämä lisäsi valtionosuuksia.

Vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion kunnallisverot olivat 53,3 milj. euroa. Verotulokehitys oli kuitenkin ennakoitua parempaa mm. hyvän työllisyyskehityksen ansiosta. Muutetun talousarvion kunnallisverot olivat 48,5 milj. euroa. Kunnallisverotuloennustetta korjattiin siis n. 0,5 milj. eurolla. Kunnallisverotulokertymä oli 49,3 milj. euroa, mikä oli 0,8 milj. euroa muutettua talousarviota parempi.

Yhteisöveroa budjetoitiin 2,3 milj. euroa. Talousarviomuutoksen jälkeen yhteisöveron budjetoitu määrä oli 4 milj. euroa. Yhteisöveroa kertyi lopulta n. 4,1 milj. euroa. Kiinteistöverotuloa kertyi 3,2 milj. euroa. Budjetoitu määrä oli 3,1 milj. euroa.

Verotuloarviota korotettiin yhteensä n. 2,3 milj. eurolla talousarviovuoden 2022 lopussa.

Alkuperäisen talousarvion vuosikate oli 6,75 milj. euroa. Muutetun talousarvion vuosikatteen muodostui 7,4 milj. euroa. Toteutunut vuosikate oli 8 milj. euroa.

Vuonna 2022 ulkoiset toimintatuotot olivat 0,1 milj. euroa edellisvuotta pienemmät. Ulkoiset toimintakulut kasvoivat voimakkaasti, 5,7 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna (+5,6%). Vuonna 2022 toimintakate heikkeni noin 5,6 milj. euroa, verotulot nousivat 3,1 milj. euroa ja valtionosuudet kasvoivat 2,3 milj. euroa vuoteen 2021 verrattuna. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate oli 8 milj. euroa. Vuosien 2022 ja 2021 vuosikatteen olivat lähes samansuuruiset,

vuoden 2022 vuosikate oli 0,035 milj. euroa suurempi. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat 6,6 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä oli 1,4 milj. euroa. Vuosi 2022 oli ylijäämäinen 1,4 milj. euroa, vuonna 2021 ylijäämä oli 1,5 milj. euroa. Taseen ylijäämätillillä oli vuoden 2022 lopussa 22,3 milj. euroa.

Vuonna 2022 vuosikate riitti poistoihin hyvän vuosikatteen ansiosta. Lainamäärä kasvoi vuoden 2022 aikana 0,5 milj. eurolla. Vuoden 2022 lopussa lainamäärä oli 67,5 milj. euroa. Lainamäärästä on 21 milj. euroa lyhytaikaista lainaa. Vuoden 2022 nettoinvestoinnit olivat 8 milj. euroa. Vuoden 2022 merkittävin rakennusinvestointi oli Ritavuoren päiväkodin 2,4 milj. euron rakennusinvestointi.

1.5 Kaupungin henkilöstö

Kaupungin henkilöstön määrä 31.12.

Vuosi	Vakinai- set	Sijai- set	Määräai- kaiset	Työllis- tetyt	Projekti- työn tekijät	Yhteensä	Yht. ilman työllistet- tyjä	Näistä palkaton virkava- paa/ työloma
2022	811	82	131	10	5	1039	1029	52
josta perus- turva	321	41	29	6		397	391	22
2021	805	92	114	14	4	1029	1015	66
2020	786	93	94	10	3	986	976	66
2019	779	88	86	9	2	964	955	45
2018	767	93	90	8	2	960	952	59

Kaupungin vakinaisen henkilöstön määrä oli vuoden viimeisenä päivänä 811, jossa kasvua edelliseen vuodenvaihteeseen oli 6 henkilöä. Vakinaisen henkilöstö kasvoi eniten perusturvakeskuksessa, lisäystä oli 15 henkilöä.

Määräaikaisen henkilöstön määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 17 henkilöllä, tästä lisäyksestä 13 henkilöä työskenteli perusturvakeskuksessa.

Kokonaishenkilöstömäärä oli 1 039, jossa kasvua edelliseen vuoteen 10 henkilöä.

Lisäksi sivutoimisia tuntiopettajia oli vuoden lopussa 56 ja lyhytaikaisia sijaisia 24.

Tarkempi erittely henkilöstöstä keskuksittain ja vastuualueittain esitetään liitetiedoissa.

Kaupungissa laaditaan erillinen henkilöstöraportti.

Esihenkilöiden koulutukseen panostettiin toimintavuonna erityisesti Työelämätaitojen osaamismerkki- hankkeen kautta. Hanke sai Kevan työelämän kehittämistä rahaa vuonna 2021 ja varsinaisesti hanke pääsi käyntiin vuonna 2022. Koulutushanke keskittyy esihenkilöiden osaamisen vahvistamiseen kaupungin omista koulutus- ja kehittämistarpeista lähtien. Hanke jatkuu vielä alkuvuonna 2023. Hankkeen puitteissa kuten myös muuten kaupungin toiminnassa oli vahvasti esillä Vahvuutena välittäminen –teema.

Vuoden aikana valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön sekä sote-palvelujen tukipalvelujen henkilöstön siirtoa hyvinvointialueelle. Elokuussa käytiin henkilöstön edustajien kanssa yhteistoimintaneuvottelu koskien henkilöstön siirtoa hyvinvointialueelle,

neuvottelussa siirtyvän henkilöstön määrä oli 366 henkilöä. Syksyn aikana toki tapahtui muutoksia siirtyvässä henkilöstössä.

Yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen hyväksyttiin sopimus henkilöstön siirtymisestä Lapuan kaupungin palveluksesta Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelukseen 1.1.2023.

Hyvinvointialueelle siirtyvälle henkilöstölle järjestettiin joulukuussa Kiitosjuhla Vanhan Paunun Alajokisalissa.

Kunta- ja hyvinvointialan valtakunnalliset uudet työ- ja virkaehtosopimukset saatiin viimein sovittua syksyllä 2022, sopimukset tulivat voimaan 1.5.2023. KVTES:n mukaisesti toteutettiin lokakuun alusta perhepäivähoitajien palkkausuudistus.

Vuonna 2022 henkilöstöllä oli käytössä liikunta- ja kulttuurietu (epassi) 125 euroa.

Vaikka koronarajoitukset vähitellen poistuivat vuoden 2022 aikana, korona merkittävästi vaikutti vielä sairauspoissaoloja lisäävästi mm. ikäihmisten palveluissa sekä varhaiskasvatuksessa.

Työsuojelun uusi toimintakausi alkoi toimintavuonna ja jatkuu vuoteen 2025 saakka.

Vuoden 2022 aikana eläkkeelle (vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki, osatyökyvyttömyyseläke ja osakuntoutustuki) siirtyneitä henkilöitä oli yhteensä 36. Näistä vanhuuseläkkeelle siirtyi 24 henkilöä. Edellisenä vuonna eläkkeelle siirtyneitä oli yhteensä 38, joista 28 jäi vanhuuseläkkeelle.

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 64,2 vuotta (edellisvuonna 64,2 vuotta) ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden 61,7 vuotta.

1.6 Ympäristöasiat

Lapuan kaupunki on laatinut vuonna 2021 yhdessä Alavuden, Kauhavan, Kuortaneen ja Kurikan kanssa kuntien yhteisen ilmastostrategian 2030. Kunnat ovat sitoutuneet edistämään ilmastostrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista toiminnassaan. Lapuan kaupunki on liittynyt myös energiatehokkuussopimukseen sopimuskaudelle 2017-2025. Lapuan kaupunki on laatinut kestävä kehityksen ohjelman, jossa on esitetty konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Kestävä kehityksen ohjelman seurantaraportti julkaistaan vuosittain erikseen.

1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a-luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjumisesta sekä ihmisoikeusasioista. Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista, pyytämistä, antamista, vaatimista tai hyväksymistä siten, että se vaikuttaa kohdehenkilön tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa. Päätöksenteon riippumattomuuden ja avoimuuden lisäämiseksi on luottamushenkilöiltä ja toimielinten esittelijöitä pyydetty kuntalain 84 pykälän mukaiset sidonnaisuusilmoitukset. Esteellisyyssäännöksiin on kiinnitetty huomiota luottamushenkilöiden koulutuksessa.

Lapuan kaupungilla ei ole erillistä ohjeistusta vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista eikä eettisistä toimintaperiaatteista lukuun ottamatta henkilöstön ja luottamushenkilöiden muistamisohjetta.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kaupunginvaltuuston hyväksymällä yhdenvertaisuussuunnitelmalla.

1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2022 Lapuan kaupungin tilikauden tulos oli 1,4 milj. euroa ylijäämäinen. Myös vuosi 2021 oli ylijäämäinen. Lapuan kaupungilla oli vuoden 2022 lopussa taseeseen kertyneitä ylijäämiä yhteensä 22,3 milj. euroa.

Lapuan kaupungin vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion vuosikate on 6,75 miljoonaa euroa ja poistot 6,75 miljoonaa euroa, joten alkuperäisen talousarvion tilikauden tulos oli nolla euroa. Vuoden 2022 talousarvioon tehtiin useampia talousarviomuutoksia. Merkittävin talousarviomuutos oli perusturvalle myönnetty 1,6 milj. euron lisämääräraha. Vuonna 2022 korotettiin myös verotuloarviota n. 2,3 milj. eurolla, sillä verotulojen kehitys oli vuonna 2022 erityisen hyvä. Lisäksi sisäiset vuokrat on tuotu jälkeensä talousarvioon talousarviomuutoksena. Sisäisillä vuokrilla ei ole kuitenkaan vaikutusta vuosikatteeseen. Muutetun talousarvion vuosikate oli 7,4 milj. euroa.

Vuoden 2023 talousarvion lähtökohtana on tasapainoinen talous, jossa vuosikate on 7,3 milj. euroa ja poistojen määräksi on arvioitu 7 milj. euroa, joten tilikauden ylijäämäksi on arvioitu 0,3 milj. euroa. Jotta talousarvion taloustavoitteeseen päästään, se vaatii tarkkaa talousseurantaa ja kustannustietojen valintojen tekemistä sekä kaupungin toimenpideohjelman noudattamista. Vuoden 2023 soite-uudistus tuottaa omat haasteensa taloudelle, erityisesti valtionosuuksien ja verotulojen vähenemisenä. Vuodesta 2023 odotetaan kuitenkin tulevan lievästi ylijäämäinen talousarvion mukaan, mutta vuosien 2024-2025 talousnäkymät ovat heikommalla ja epävarmemmalla tasolla.

Strategian mukaisen talouden tasapainon saavuttamiseksi Lapuan kaupungilla on erillinen toimenpideohjelma, jonka puitteissa toteutetaan toimenpiteitä seuraavilla osa-alueilla:

- tulojen laajentamis- ja tehostamistoimenpiteet
- prosessien kuvaaminen ja kehittäminen toiminnan tehostamiseksi, digitalisaation lisääminen
- toiminnallisten muutosten toteuttaminen pääasiallisesti eläköitymistien yhteydessä
- organisaatorakenteiden läpikäynti ja arviointi sekä tarvittaessa hierarkian keventäminen

- poikkihallinnollisen yhteistyön ja kolmannen sektorin kanssa tapahtuvan yhteistyön lisääminen toiminnan tehostamiseksi ja kustannusten säästämiseksi
- palveluverkon arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- palvelutason arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- hankintatoimen kehittäminen
- kustannusten välttämättömyyden arviointi ja tiiviimpi seuranta sekä sisäinen koulutus
- strategisten omistusten arviointi ja toimenpide-esitykset.

Lapuan kaupungin lainamäärä on 67,5 miljoonaa euroa vuoden 2022 lopussa. Kuntatodistusten määrä oli 20 milj. euroa vuoden 2022 lopussa. Lisäksi kaupunki oli ottanut 1 milj. euron lyhytaikaisen lainan tytäryhtiöltään Lapuan Energialta. Korkotason nousu lisää kaupungin vuosittaisia lainojen korkokuluja ja tämä on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa. Lainoista 42% on vaihtuvakorkoista lainaa (mukaan lukien Kuntatodistukset).

1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Lapuan kaupungin johtoryhmä on arvioinut merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät. Riskeistä on laadittu erillinen yhteenveto, jossa riskit on luokiteltu strategisiin, taloudellisiin, operatiivisiin, ulkoisiin ja vahinkoriskeihin. Riskeistä on arvioitu niiden syyt, seuraukset, todennäköisyydet ja vaikutukset. Riskien seurannan ja valvonnan osalta on sovittu toimenpiteistä vastuuhenkilöineen sekä arvioitu tilikaudella toteutettuja toimenpiteitä.

Strategiset ja taloudelliset riskit

Vuonna 2022 Lapuan kaupungin väestönmuutos oli negatiivinen (-91) johtuen pääosin siitä, että vuonna 2022 syntyneiden ja kuolleiden erotus oli -84. Valtakunnallisen trendin mukaisesti syntyvyys alenee ja väestön ikääntyessä kuolleisuus lisääntyy. Vuonna 2022 syntyvyys oli Lapualla ennätysalhainen jääden alle sataan (97). Alkuvuoden positiivinen nettomuuttovoitto kääntyi vuoden lopussa hieman negatiiviseksi (-7). Lapuan kaupungin tulee jatkossakin panostaa nettomuuttovoiton kasvuun, jotta väestönkasvu saadaan kokonaisuutena kasvu-uralle. Mikäli väestö vähenisi merkittävästi, olisi sillä vaikutuksia palveluverkon muutoksiin, verotulojen heikkenemiseen ja talouden tasapainoon.

Työpaikkojen säilyttäminen ja uusien työpaikkojen syntyminen on Lapuan kaupungille tärkeää. Lapuan kaupunki on tehnyt toimenpiteitä elinkeinotoiminnan neuvonta- ja sijoituspalveluiden vahvistamiseksi. Lapuan kaupungin logistinen sijainti mahdollistaa työssäkäynnin laajalta alueelta, mutta elinvoimaisen kaupungin säilyttämiseksi on tärkeää mahdollistaa elinkeinotoiminnan investoinnit ja laajentuminen kaupungissa. Valtatie 19 parantaminen Lapuan ja Seinäjoen välillä on käynnissä ja valtatie 19 parannukset mahdollistavat talouden ja työllisyyden kasvun Lapualla. Lapuan kaupungin tulee jatkossakin panostaa liike- ja teollisuustonttien tarjontaan sekä elinkeinotoiminnan palveluihin siten, että uusia investointeja ja työpaikkoja saadaan Lapualle. Etelä-Pohjanmaan väestön ikääntymisen vuoksi tulee Lapuan kaupungin yhdessä muiden Etelä-Pohjanmaan kuntien kanssa ryhtyä toimenpiteisiin osaavan työvoiman lisäämiseksi. Osaavan työvoiman puute ja kohtaamattomat ongelmat aiheuttavat haasteita työllistämässä.

Strategian mukaisen talouden tasapainon saavuttamiseksi Lapuan kaupungilla on erillinen toimenpideohjelma, jonka puitteissa toteutetaan toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Vaikka Lapuan kaupungin taseen ylijäämät ovat hyvällä tasolla (22,3 miljoonaa euroa vuoden 2022 lopussa), tulee Lapuan kaupungin toteuttaa toimenpideohjelman mukaisia muutoksia siten, että talous pysyy ylijäämäisenä. Rahoituksen tasapaino edellyttäisi,

että nettoinvestoinnit kyettäisiin rahoittamaan tulo-rahoituksella. Lapuan kaupungin lainamäärä on 67,5 miljoonaa euroa. Velkamäärän vuoksi korkojen nousulla olisi merkittävä vaikutus kunnan talouteen. Korkojen nousuun Lapuan kaupunki on varautunut siten, että lainoista n. 60% on kiinteäkorkoisia.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisten riskien tunnistamista ja arviointia tehdään myös osana päivittäistä johtamista. Tunnistetut toiminnalliset riskit huomioidaan organisaation varautumisen ja jatkuvuuden hallinnan suunnittelussa. Myös vakuuttamisella voidaan pienentää vahinkoriskien taloudellisia vaikutuksia. Omaisuusriskien kartoituksessa ja vakuutusten kilpailuttamisessa on käytetty asiantuntijana vakuutusmeklari Söderberg & Partners Oy:tä.

Merkittävimpiä toiminnallisia riskejä ovat henkilöstön saatavuuteen ja osaamisen kehittämiseen liittyvät asiat. Lapuan kaupungin vakituisesta henkilöstöstä arviolta 36 % tulee eläköitymään seuraavien kymmenen vuoden kuluessa. Tähän asti avoinna oleviin virkoihin ja toimiin on pääsääntöisesti saatu päteviä hakijoita. Suomen työmarkkinoilta poistuu merkittävä määrä ihmisiä tulevina vuosina ja se saattaa muodostaa riskin pätevien henkilöiden löytämiseksi. Lapuan kaupungin tulee jatkaa työhyvinvoinnin kehittämistä, jotta kaupunki on jatkossakin haluttu työnantaja.

Tietojärjestelmien ja -tekniikan merkitys on entistä suurempi kaikessa toiminnassa. Lapuan kaupungin tulee panostaa siihen, että henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan tietoihin, tietojenkalasteluun ja tietojärjestelmiin kohdistuvat riskit. Kaupungin tulee myös jatkaa panostamista tietohallinnon osaamisen ja yhteistyökumppaniverkoston kehittämiseen. It-ympäristön jatkuvalla kehittämisellä ja it-ympäristön korjausvelan pienentämisellä pyritään estämään mahdollisia palvelutuotannon häiriöitä.

Ulkoiset riskit

Lainsäädännön muutoksilla, valtion toteuttamilla kuntien tehtävien lisäämisellä ja valtionosuuksien leikkauksilla saattaa olla merkittävä vaikutus kuntien toiminnan ja talouden kehittämisessä. Viime aikoina tehtävien lisääminen on toteutettu nopealla aikataululla siten, että suunnittelu-aika on jäänyt lyhyeksi. Riskit muutosten toteuttamisessa ja niiden vaikutuksella kuntatalouteen on suuri, mikäli muutoksiin ei jää riittävää valmistautumisaikaa.

Koronaepidemiolla ja Ukrainan sodalla saattaa olla merkittäviä jälkivaikutuksia asukkaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemuksiin sekä henkiseen kriisinkestävyyteen. Tästä saattaa aiheutua riski tehtävien ja kustannusten lisääntymiseen varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja hyvinvointialueella.

Toteutuneella sote-uudistuksella tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Sote-uudistuksen toteuttamisaikataulu oli hyvin tiukka ja aiheutti valmistele- van henkilöstön ylikuormitusta. Vuosien 2021-2022 aikana lisääntyneet sosiaali- ja terveyskustannukset tulevat rasittamaan kuntien taloutta vuodesta 2024 alkaen.

Ulkoiset uhat voivat aiheuttaa häiriöitä palvelutuotannossa. Lapuan kaupungin erillinen uhka-arvio on laadittu maaliskuussa 2023. Ulkoisesta uhasta aiheutuvat häiriöt voisivat vaikeuttaa palveluiden tuottamista ja aiheuttaa taloudellisia vahinkoja.

Kaupunkikonsernin merkittävät riskit

Kaupunkikonsernin merkittävien riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa hyödynnetään tietoja toimialojen ja tytäryhtiöiden tunnistamista ja arvioimista riskeistä. Merkittävistä riskeistä raportoidaan vuosittain yhtiö/yhtymäkohtaisesti tilinpäätöksissä.

Konsernin lainakanta oli tilinpäätösvuoden lopussa 118,2 miljoonaa euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 98%. Konserniin kuuluvien kuntayhtymien mittavat investoinnit lisäävät konsernin velkaantuneisuutta ja suhteellista velkaantuneisuutta. Velkamäärän vuoksi korkojen nousulla olisi merkittävä vaikutus kaupunkikonsernin talouteen.

1.10 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on tuottaa kohtuullinen varmuus, että kaupunkikonsernin toiminnassa ja päätöksenteossa noudatetaan lainsäädäntöä, kaupungin ohjeita ja hyvää hallintotapaa, toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista siten, että asetetut strategiset ja toiminnalliset tavoitteet saavutetaan kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion puitteissa sekä että taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettelyitä ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Sisäinen valvonta on kaupungin ja sen palvelukeskusten ja vastuualueiden toiminnan omaa valvontaa, joka on johdon tekemää tai johdon lukuun tehtyä. Sillä varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, resurssit käytetään tehokkaasti ja tuloksellisesti, omaisuus on turvattu ja johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista. Sisäinen valvonta on olennainen osa jokapäiväistä toiminnan ohjausta ja johtamista.

Valtuusto on päättänyt hallintosäännössä kuntalaissa säädetyllä tavalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kukin toimielin ja vastuhenkilö vastaavat omalla toimialallaan ja vastuualueellaan toiminnan sisäisestä valvonnasta.

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa selvityksen, miten kaupungin sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kaupungissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnitelmakaudella.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kuntalaissa säädetyllä tavalla sisäisen valvonnan perusteet vuonna 2015. Kaupunginhallitus on hyväksynyt uudistetun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen vuonna 2018. Yleisohjeella on luotu eri toimintayksikköjen sisäiselle valvonnalle yhtenäiset puitteet. Lisäksi kaupungin johtoryhmä on hyväksynyt ohjeen ”Sisäinen valvonta ja riskienhallinta osana toimintaprosesseja” tarkentamaan kaupungin yleisohjetta. Lapuan kaupungilla ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen yksikköä, vaan sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää ja päivittäisiä toimintaprosesseja.

Lautakunnat ja hallintokeskus ovat antaneet toimintakertomuksissaan selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Sisäisen valvonta ja keskeiset johtopäätökset vuoden 2022 osalta

Vuosien 2020-2022 on kehitetty sisäistä valvontaa ja kehitystyö jatkuu tulevina vuosina. Vuonna 2020 on ensimmäisen kerran laadittu taloushallinnon aikataulut, jonka mukaisesti myös talouden toteutumaraportit valmistuvat kuukausittain ja ne viedään tiedoksi kaupunginhallitukselle. Osavuosikatsaukset laaditaan neljännesvuosittain ja ne viedään tiedoksi myös valtuustolle. Näin päättäjät ja viranhaltijat saavat ajankohtaista tietoa talousarvion toteutumisesta ja kaupungin taloudellisesta tilanteesta. Tätä samaa käytäntöä noudatetaan edelleen.

Vuoden 2022 aikana suoritettiin kaksi sisäisen valvonnan tehtävää: Hankerahoituksen kartoitus ja investointisuunnitelman noudattamisen kartoitus.

Hanketarkastuksen tavoitteena oli selvittää, mitä hankkeita on vuoden 2022 aikana meneillään, ovatko hankkeet toteutuneet tai toteutumassa suunnitellun mukaisesti, paljonko hankkeeseen on myönnetty rahoitusta sekä mikä on hankkeen omarahoitusosuus. Tarkastuksen tavoitteena oli lisätä informaatiota meneillään olevista hankkeista, selvittää hankkeiden jakaantuminen eri vuosille ja tehdä havaintojen perusteella kehittämisehdotuksia.

Hankkeiden tarkastuksessa tuli esille, että osa hankkeista on siirtynyt seuraavalle vuodelle esim. koronan vuoksi. Tällöin hankkeesta saatua hankerahaakin on siirretty seuraavalle vuodelle. Usein hanke oli jo luonteensa vuoksi jakautunut kahdelle tai useammalle eri vuodelle. Hankeraha oli kuitenkin ensi vaiheessa kirjattu suoraan kuluvaan vuoden tuloihin ja vasta loppuvuodesta hankerahaa on siirretty seuraavalle vuodelle. Tämä johtaa helposti siihen, että talouden toteutuman seuranta heikentyy, mikäli lopullisen jaksotettavan hankerahan määrä on loppuvuodesta suuri. Tarkastuksen keskeiset suositukset olivat, että vuosittain tehdään koonti meneillään olevista hankkeista. Tällöin tieto hankkeista on läpinäkyvää ja kaupungin johdolla on tieto hanketilanteesta. Lisäksi keskeisenä suosituksena on, että hankepäätös tehdään hallintosäännön 1.1.2023 mukaisella tavalla. Hankerahaa ei jatkossa tulouteta suoraan tuloslaskelmaan koko summaltaan. Hankeraha tulee huomioida varovaisuuden periaatteella budjetissa, mikäli mahdollista.

Investointien tarkastuksen tavoitteena oli selvittää, miten investointisuunnitelmia noudatetaan, miten investoinnit toteutuvat suhteessa määrärahaan, onko haettu lisämäärärahaa tai onko tehty investointien katesiirroja. Tämän lisäksi tarkastettiin investointeihin liittyviä investointipäätöksiä ja lisämäärärahatarpeita ja investoinnin toteutumisastetta. Tarkastuksessa havaittiin, että lisämäärärahat oli haettu ja lisätty kohteelle. Tekninen lautakunta oli tehnyt päätökset katesiirroista. Tarkastuksen pohjalta kehittämissuosituksena oli, että johtoryhmässä käsitellään investointien toteutumista neljännesvuosittain osana jatkuvaa sisäistä valvontaa. Kohdistamattomien investointimäärärahojen käytöstä ja määrästä on kuitenkin jatkossa hyvä keskustella tarkemmin talousarvion laadinnan yhteydessä. Myös katesiirroista olisi hyvä luopua.

Vuoden 2022 lopussa kaupungin esimiehille lähetettiin sisäisen valvonnan tarkistuslista, jossa kartoitettiin vastuuta sisäisestä valvonnasta, päätöksentekoprosessin sisäistä valvontaa, talouden ja toiminnan suunnittelua ja seurantaa, henkilöstöasioita, kirjanpitoa ja maksuliikennettä, omaisuuden hallinnointia, sopimuksia ja riskien hallintaa. Palvelukeskuksen johtajille on toimitettu koonti oman alueensa esimiesten vastauksista ja lisäksi vastaukset koottiin yhteen koko kaupungin tasolla ja käsiteltiin johtoryhmässä. Sisäinen valvonnan tarkistuslista oli käytössä kolmatta vuotta. Tärkeimmät kehittämiskohteet vastausten perusteella ovat irtaimistoluettelon ylläpitoon liittyvä ohjeistus, ohjelmien varmistusvälien läpikäynti yhdessä tietohallinnon kanssa, kaupungin tietosuojaja tietoturvakäytäntöihin liittyvä sisäinen koulutus henkilöstölle, toimenkuvien päivittäminen ja kehityskeskustelujen käyminen. Sisäisen valvonnan tarkistuslistan merkitys korostuu

siinä, että johto saa tietoa, minkälaisia asioita on tarpeen kehittää.

Säännösten ja määräysten noudattaminen

Kaupungin toiminta ja päätöksenteko on perustunut lakeihin, viranomaisohjeisiin sekä kaupungin sääntöihin sekä hyvään hallintotapaan. Päätöksenteossa on noudatettu valtuuston hyväksymän Lapuan kaupungin hallintosäännön mukaisia määräyksiä.

Sääntöjen ja määräysten noudattamista on valvottu osana jokapäiväistä toimintaa kaupungin johtamisjärjestelmän mukaisesti. Esiintyneisiin virheisiin ja laiminlyönteihin on puututtu.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Eri toimielimille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on käsitelty ao. toimielimen kohdalla toimintakertomuksessa.

Lautakunnat ovat vuoden aikana raportoineet talousarvion sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta kaupunginhallitukselle/-valtuustolle maaliskuun, kesäkuun, syyskuun sekä tilinpäätöksen tilanteen mukaan. Kaupunginhallitukselle on lisäksi kuukausittain raportoitu talousarvion toteutumatilanne sekä arvio määrärahan riittävydestä. Kaupungin kokonaistaloudellisesta tilanteesta on raportoitu kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle raportointiohjeiden mukaisesti sekä talousseminaareissa, tilinpäätöksen ja seuraavan vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kokonaistalouden näkökulmasta talousinformaatio on ollut riittävää.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin henkilöstö ja omaisuus on vakuutettu. Henkilövakuutukset ovat OP Vakuutus Oy:ssä ja omaisuusvakuutukset ovat IF Vahinkovakuutus Oy:ssä. Kaupungin irtain ja kiinteä omaisuus on pääsääntöisesti vakuutettu täydestä arvosta. Vakuutusturva käydään vuosittain läpi vakuutusmeklarin ja kaupungin edustajien tapaamisessa.

Lakisääteistä työpaikan vaarojen tunnistamista ja riskien arviointia toteutetaan jatkuvana prosessina. Henkilöstöriskit liittyvät palvelutuotannossa pääosin pätevän henkilöstön saatavuuteen osittain vakinaisen henkilöstön osalta sekä erityisesti sijaistyövoiman osalta. Monella toiminnan alalla ohut organisaatio voi aiheuttaa riskin, koska tällöin toiminnan järjestäminen poikkeuksellisessa tilanteessa voi vaikeutua. Henkilöriskit on tunnistettu ja niihin on pyritty mahdollisuuksien mukaan varautumaan esim. varahenkilöjärjestelyillä ja ydinprosessin kuvaamisella.

Rakennushankkeiden riskien hallinta on tapahtunut työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kaupungin omistajapolitiittiset linjaukset on hyväksytty kaupunginvaltuustossa lokakuussa 2018. Lapuan kaupungin omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka luo puitteet kaupunkikonsernin menestykselliselle toiminnalle. Omistajapolitiittisten linjausten lähtökohtana on kaupungin strategia ja siihen perustuvat kehittämistavoitteet.

Kaupungin omistajapolitiikka keskittyy kaupungin tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden tarkasteluun. Laajemmassa tarkastelussa kaupungin omistajapolitiikka käsittää kaikki kaupungin omaisuuserät. Omistajapolitiikka määrittelee mm., missä tehtävissä tai toiminoissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikan päämäärän ja linjausten toteuttaminen on jatkuva prosessi, jonka käytännön toimenpiteet konkretisoituvat yksittäisten päätösten kautta. Kaupungin omistamat yhtiöt ja säätiöt (myös mahdolliset peruskaupungin liiketoimintapotentiaalia omaavat kokonaisuudet) arvioidaan kerran kaupunginhallituksen toimintakauden aikana.

Kaupungin hankintaohjeet on ajantasaistettu tammikuussa 2018. Lisäksi on laadittu mallit ja prosessikuvaukset hankinta- ja sopimusasiakirjoille. Hankintojen osalta sisäisen valvonnan tarkistuslistan yhteenvedon pohjalta voidaan todeta, että hankintamenettelyistä tarvitaan koulutusta varsinkin henkilöiden vaihtuessa. Hankintakoulutusta on järjestetty vuonna 2022.

Kaupungin rakennusten ja kiinteistöjen luettelointi ja hoito on keskitetty tekniselle keskukselle. Irtaimiston hoito ja valvonta on hajautettu keskuksille. Sisäisen valvonnan tarkistuslistan vastausten perusteella omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnan osalta havaittiin, että esimerkiksi kaupungin irtaimistoluetteloiden ylläpidosta on hyvä tehdä linjausta.

Sopimustoiminta

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen hyväksyttävät sopimukset valmistellaan keskitetysti hallintokeskuksessa. Muiden toimielinten hyväksyttävät sopimukset valmistellaan keskuksittain ja tarvittaessa tehdään yhteistyötä hallintokeskuksen kanssa.

Sopimusten toteutumisessa ei ole esiintynyt yksittäistapauksia lukuun ottamatta ongelmia. Sopimusten toteutumisen seuranta kuuluu asianomaisen vastuuhenkilön toimenkuvaan. Sopimusten hallintaa helpottaa asianhallintajärjestelmä.

Kaupungin sopimusohjelmat ja prosessikuvaukset on päivitetty vuonna 2018. Sisäisen valvonnan tarkistuslistan perusteella havaittiin, että sopimustoiminta vaatii vielä lisäkoulutusta tai/tiedottamista esimerkiksi palvelukeskusten johtoryhmissä muun muassa sen osalta, että sopimukset laaditaan kaupungin pohjille mahdollisuuksien mukaan tai että sopimusluonnokset tarkistetaan tarvittaessa kaupungin hallintopäälliköllä.

Konsernivalvonta

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2018 Lapuan kaupungin konserniohjeen. Ohjeen mukaan tytäryhteisöillä on raportointivelvollisuus koskien talousarviota, osavuosi-katsausta sekä tilinpäätöstä. Tytäryhtiöt ovat huolehtineet raportointivelvollisuudestaan Lapuan kaupungille.

Kaupunginhallitus on tarvittaessa kutsunut yhtiöiden toimivaa johtoa kokouksiinsa antamaan tilannekatsauksen toiminnastaan.

2. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Esitettävä tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma	Tilinp. 2022	Tilinp. 2021
Ulkoinen	(1000€)	(1000€)
Toimintatuotot	14 000	14 119
Valmistus Omaan Käyttöön	524	307
Toimintakulut	-106 875	-101 184
Toimintakate	-92 351	-86 758
Verotulot	56 624	53 485
Valtionosuudet	43 730	41 410
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	53	74
Muut Rahoitustuotot	383	210
Korkokulut	-350	-353
Muut Rahoituskulut	-83	-98
Vuosikate	8 006	7 971
Poistot ja arvonalentumiset	-6 630	-6 499
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	1 376	1 472
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden Yli/Alijäämä	1 376	1 472
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,2 %	14,0 %
Vuosikate/poistot, %	120,7 %	122,6 %
Vuosikate €/ asukas	567 €	561 €
Asukasmäärä 31.12.	14 112	14 203

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100* Toimintatuotot/Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100* Vuosikate/(Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)

Vuoden 2022 toimintatuotot olivat 14 milj. euroa. Toimintatuotot laskivat vuoteen 2021 verrattuna 0,1 milj. euroa. On kuitenkin huomattava, että vuonna 2021 valtio maksoi kunnille koronakorvausta aiheutuneista koronakuluista. Lapuan osuus vuonna 2021 koronatuista oli n. 1,7 milj. euroa. Vuonna 2022 koronatukea saatiin 1,1 milj. euroa. Tuki myönnettiin testauksen, rokottamisen ja koronasta aiheutuvan sairaanhoidon kustannuksiin. Toimintatuottojen osuus toimintakuluista oli n. 13 % (vuonna 2021: 14 %). Valmistus omaan käyttöön oli 0,5 milj. euroa. Vuonna 2021 sen osuus oli 0,3 milj. euroa. Muutos johtui kirjaustavan muutoksesta, joka otettiin käyttöön vuonna 2022. Kaikki investointeihin liittyvät palkkamenot kirjattiin valmistus omaan käyttöön -tilin kautta, kun aiemmin osa palkoista kirjattiin suoraan investointeihin.

Vuoden 2022 toimintakulut olivat 106,9 milj. euroa (vuosi 2021: 101,2 milj. euroa). Toimintakulut ovat kasvaneet 5,7 milj. euroa (5,6%) verrattuna vuoteen 2021. Toimintakulujen kasvu on ollut suurta. Toimintakulut kasvoivat eniten henkilöstökuluissa ja palvelun ostoissa. Perusturvan toimintakulut kasvoivat vuoden 2022 aikana merkittävästi.

Toimintakuluista merkittävimmän osan muodostaa henkilöstökulut 48,7 milj. euroa (45,6%) ja palveluiden ostot 46,1 milj. euroa (43 %). Vuoden 2021 tilinpäätöksessä henkilöstökulujen osuus oli 46,6 milj. euroa ja palvelujen ostojen osuus oli 42,9 milj. euroa. Henkilöstökustannukset ovat kasvaneet vuonna 2022 2,1 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Seuraavasta taulukosta nähdään toimintakulujen jakautuminen:

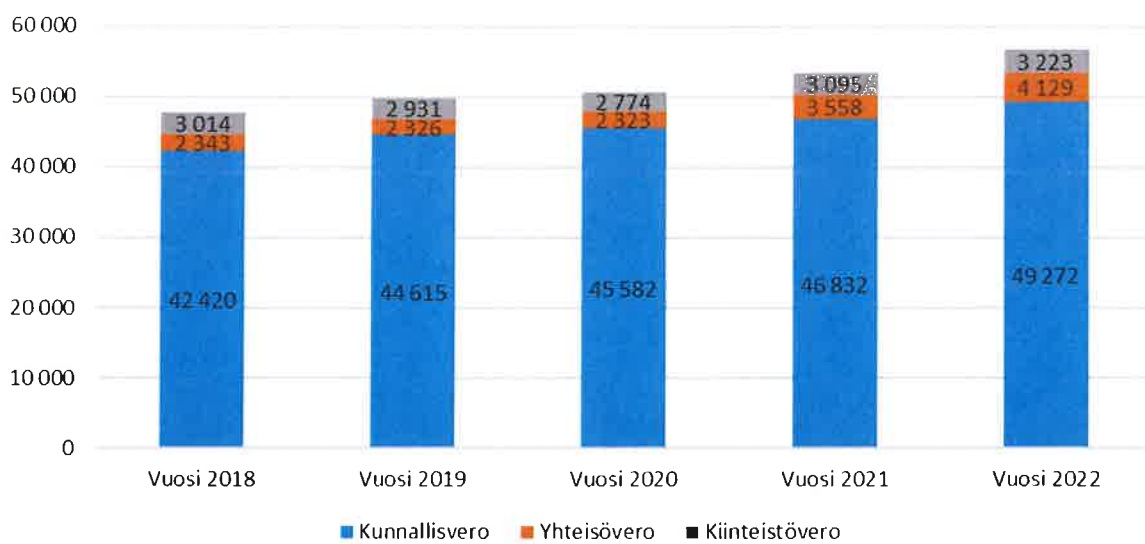
Toimintakulut (1000€)	2022	2021	Muutos €	Muutos %
Henkilöstökulut	48 713	46 605	2 108	4,5 %
Palvelujen ostot	46 056	42 883	3 173	7,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 775	6 586	189	2,9 %
Avustukset	3 890	4 112	-222	-5,4 %
Vuokrat	968	809	159	19,6 %
Muut toimintakulut	473	189	284	150,4 %
Yhteensä	106 875	101 184	5 691	5,6 %

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verorahoituksella ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnassa aina miinusmerkkinen. Vuoden 2022 toimintakate oli -92,4 milj. euroa, kun se edellisellä vuonna oli -86,8 milj. euroa.

Vuoden 2022 verotulotilitykset olivat hyvin positiivisia. Yksi keskeinen tekijä vahvojen verotilitysten taustalla on hyvä työllisyyskehitys. Verotulot ovat kasvaneet niin kunnallisveron, yhteisöveron kuin kiinteistöveron osalta. Verotuloja kertyi 3,1 milj. euroa eli 5,9 % edellisvuotta paremmin. Lapuan kokonaisverotulot olivat 56,6 milj. euroa. Kunnallisveron tuotto oli 49,3 milj. euroa, kiinteistöveron tuotto oli 3,2 milj. euroa ja yhteisöveron tuotto oli 4,1 milj. euroa.

Verotulojen erittely	Vuosi 2022	Vuosi 2021	Muutos €	Muutos %
Kunnan tulovero	49 272 072	46 831 554	2 440 518	5,2 %
Kiinteistövero	3 222 685	3 095 352	127 333	4,1 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 129 280	3 557 912	571 368	16,1 %
Yhteensä	56 624 037	53 484 818	3 139 218	5,9 %

Verotulojen kehitys 2018-2022
(1000€)

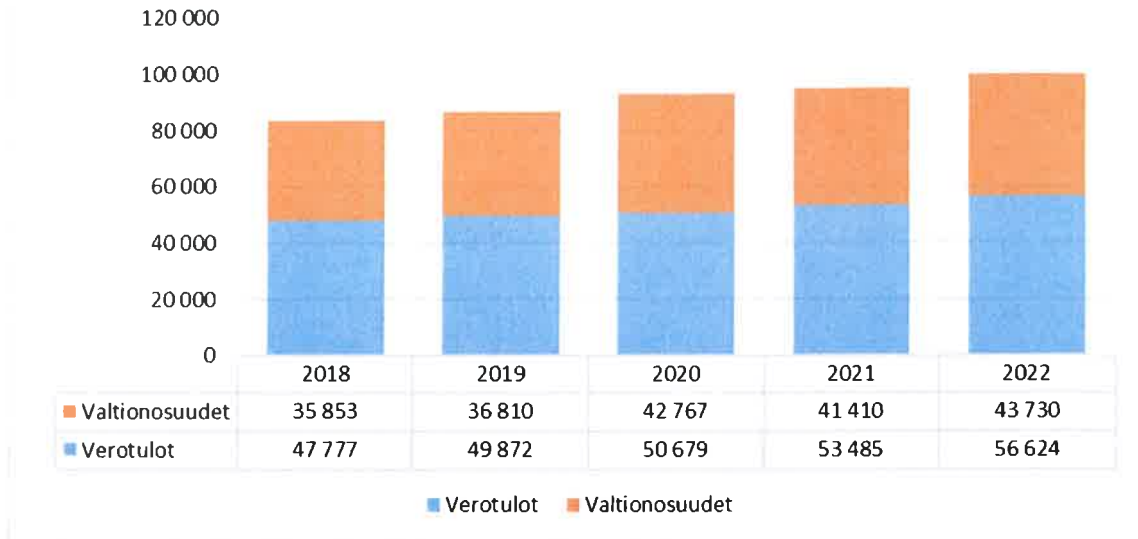
Valtionosuuksia tilitettiin vuoden 2022 aikana yhteensä 43,7 milj. euroa. Valtionosuudet olivat vuoteen 2021 verrattuna 2,3 milj. euroa suuremmat. Valtionvarainministeriö tarkensi vuoden 2022 kuntien peruspalveluiden valtionosuutta ja verotulomenetysten korvauksia vielä vuoden 2022 aikana. Muutos aiheutui matkakuluvähennyksen väliaikaisesta korottamisesta, jolla on vaikutusta kuntien verotulojen kertymiseen.

Valtionosuudet	Vuosi 2022	Vuosi 2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	35 061 109	34 258 870
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	236 434	-79 413
Verotulomenetysten korvaus	8 432 056	7 242 552
VM:n oikaisupäätös, koronatuki 2020	0	-12 326
Yhteensä	43 729 599	41 409 683

Verotulot ja valtionosuudet vuonna 2022 olivat yhteensä 100,4 milj. euroa. Vuoden 2021 verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä 94,9 milj. euroa. Muutos oli positiivinen 5,5 milj. euroa.

VERORAHOITUKSEN KEHITYS 2018-2022

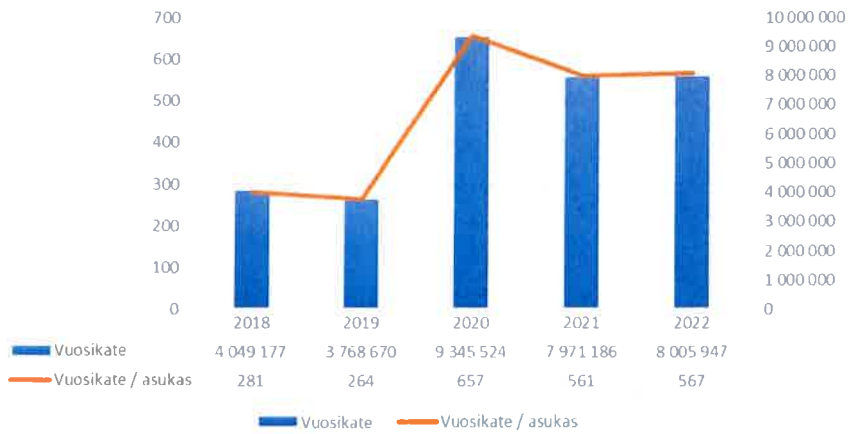
(1000€)

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulo-rahoitus on riittävä edellyttäen, että poistot vastaavat keskimääräistä poistonalaisten investointien tasoa. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate oli n. 8 milj. euroa (vuonna 2021: 8 milj. euroa). Suunnitelmanmukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat 6,6 milj. euroa (vuonna 2021: 6,5 milj. euroa). Hyvän vuosikatteen ansiosta vuosikate kattoi poistot 120,7%:sti. Vuoden 2021 vastaava tunnusluku oli 122,6 %. Vuosikate asukasta kohden on myös yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Vuosikate asukasta kohti oli 567 euroa ja 561 euroa vuonna 2021. Vuonna 2021 vuosikate asukasta kohti koko maassa oli 686 euroa.

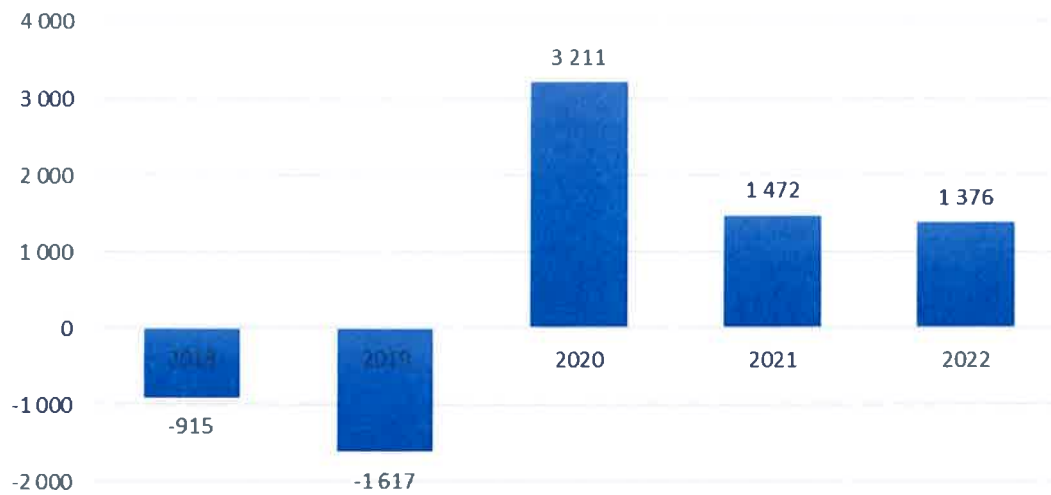
Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan pääomaa. Vuoden 2022 tilikauden tulos oli ylijäämäinen 1,4 milj. euroa. Vuoden 2021 tilikauden tulos oli ylijäämäinen 1,5 milj. euroa. Taseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2022 tilinpäätöksessä taseen kertynyt ylijäämä oli 22,3 milj. euroa. Taseen kertynyt ylijäämä vuoden 2021 lopussa oli n. 21 milj. euroa.

Vuosikate 2018-2022

Tilikauden tulos 2018-2022

1000€

2.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA	2022	2021
Ulkoinen	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 006	7 971
Tulo-rahoituksen korjaukset, netto	-96	-130
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 392	-6 683
Rahoitusosuudet investointeihin	271	75
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	187	372
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25	1 606
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-540	
Antolainasaamisten vähennys	97	172
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 529	-8 747
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000	
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 355	-70
Rahoituksen rahavirta	1 383	-3 645
Rahavarojen muutos	1 359	-2 040
Rahavarat 31.12.	5 582	4 223
Rahavarat 1.1	4 223	6 263
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-25 557	-27 351
Investointien tulo-rahoitus, %	99 %	121 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,0
Kassan riittävyys, pv	16	13
Asukasmäärä	14 112	14 203

Investointien tulo-rahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

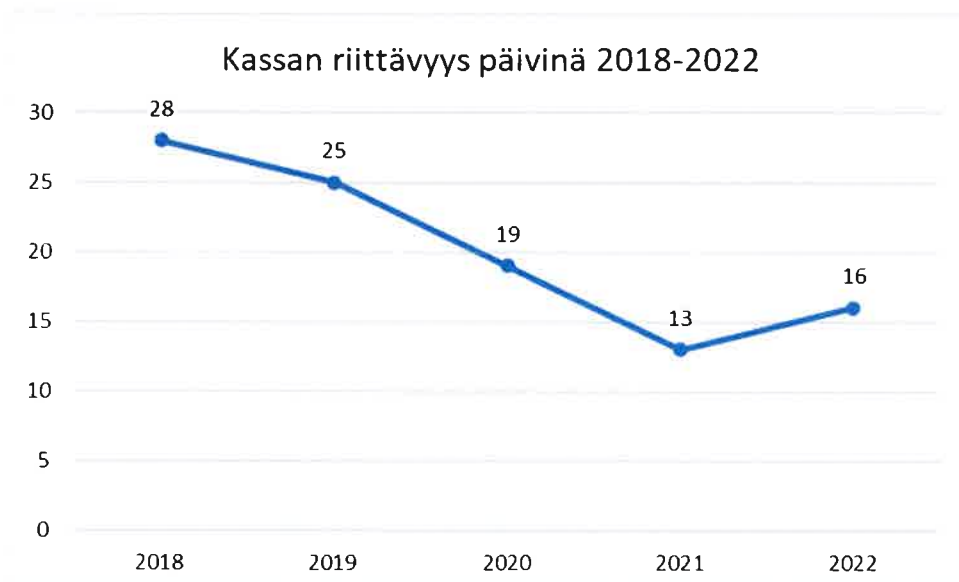
= 365 pv x rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Toiminnan ja investointien rahavirta on itsessään jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,025 milj. euroa ja rahoituksen rahavirta positiivinen 1,4 milj. euroa. Rahavarat kasvoivat 1,4 milj. eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta oli -25,6 milj. euroa.

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Investointien tulo-rahoitusprosentti oli 99 %. Tunnusluku on heikentynyt verrattuna vuoteen 2021. Tunnusluvun muutos johtuu siitä, että investointimenot olivat edellisvuotta suuremmat.

Laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Lapuan kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 1 eli tyydyttävä. Vuonna 2021 vastaava tunnusluku oli sama.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassavarat riittivät 16 päivän kassasta maksuja varten, edellisvuoden luku oli 13 päivää. Kassavarojen riittävyys on hieman parantunut edellisestä vuodesta. Kassavarojen riittävyys -tunnusluku on heikko, mutta kassaa voidaan hallita lyhytaikaisen rahoituksen (kuntatodistusten) avulla. Kassan riittävyys päivinä tunnusluku oli vuonna 2021 koko maan osalta 51 päivää.

3. Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TASE JASEN TUNNUSLUVUT

TASE VASTAAVAA	TP 2022 1 000 €	TP 2021 1 000 €	TASE VASTATTAVAA	TP 2022 1 000 €	TP 2021 1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	132 136	130 293	A OMA PÄÄOMA	52 444	51 068
I Aineettomat hyödykkeet	514	533	I Peruspääoma	30 111	30 111
1. Aineettomat oikeudet	135	90	II Edellisten tilik:n yli-/alijäämä	20 957	19 485
2. Muut pitkävaikutteiset menot	379	443	III Tilikauden yli-/alijäämä	1 376	1 472
II Aineelliset hyödykkeet	119 350	117 752	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	392	690
1. Maa- ja vesialueet	18 892	18 433	1. Lahjoitusrahastojen pääomat	240	244
2. Rakennukset	65 038	64 171	2. Muut toimeksiantojen pääomat	151	446
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 442	32 392	E VIERAS PÄÄOMA	89 444	88 093
4. Koneet ja kalusto	1 978	2 470	I Pitkäaikainen	44 993	47 297
5. Ennakkomaksut ja keskener.hanki		285	1. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	38 100	40 500
III Sijoitukset	12 272	12 008	2. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
1. Osakkeet ja osuudet	10 886	11 065	3. Liittymismaksut ja muut velat	6 893	6 797
2. Muut lainasaamiset	939	399	II Lyhytaikainen	44 450	40 796
3. Muut saamiset	447	544	1. Joukkovelkakirjalainat	20 000	18 000
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	240	244	2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	8 400	8 529
1. Valtion toimeksiannot			3. Lainat muilta luotonantajilta	1 000	0
2. Lahjoitusvarojen erityiskatteet	240	244	4. Saadut ennakot	959	1 161
C VAHTUVAT VASTAAVAT	9 902	9 314	5. Ostovelat	7 026	6 633
I Vaihto-omaisuus	62	157	6. Liittymismaksut ja muut velat	916	816
1. Aineet ja tarvikkeet	62	157	7. Siirtovelat	6 149	5 657
II Saamiset	4 258	4 934	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	142 279	139 851
Lyhytaikaiset saamiset	4 258	4 934	TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
1. Myyntisaamiset	2 487	2 595	Omavaraisuusaste, %	37,1 %	36,8 %
2. Muut saamiset	1 500	1 544	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	77,4 %	79,7 %
3. Siirtosaamiset	271	795	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	22 333	20 957
III Rahoitusomaisuusarvopaperit			Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 583	1 476
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 582	4 223	Lainakanta 31.12. 1000€	67 500	67 029
VASTAAVAA YHTEENSÄ	142 279	139 851	Lainakanta 31.12. euroa/asukas	4 783	4 719
			Lainat ja vastuut 31.12. 1000€	67 557	71 911
			Lainat ja vastuut, €/asukas	4 787	5 063
			Lainasaamiset, 1000€	939	399
			Asukasmäärä	14 112	14 203

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaeht.varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä + tilikauden ylijäämä

Lainakanta 31.12

= Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12

= Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12

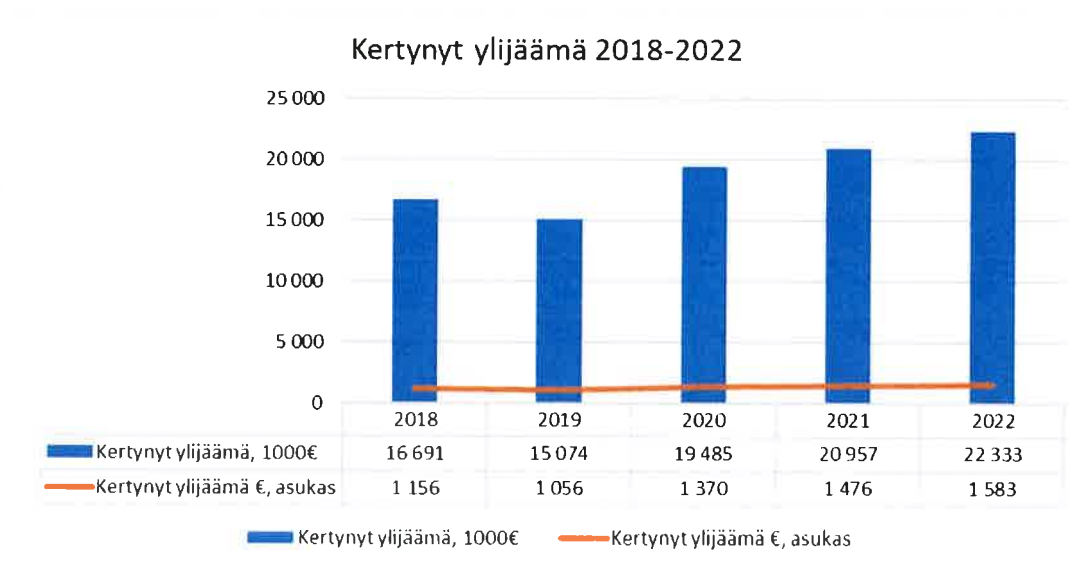
= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

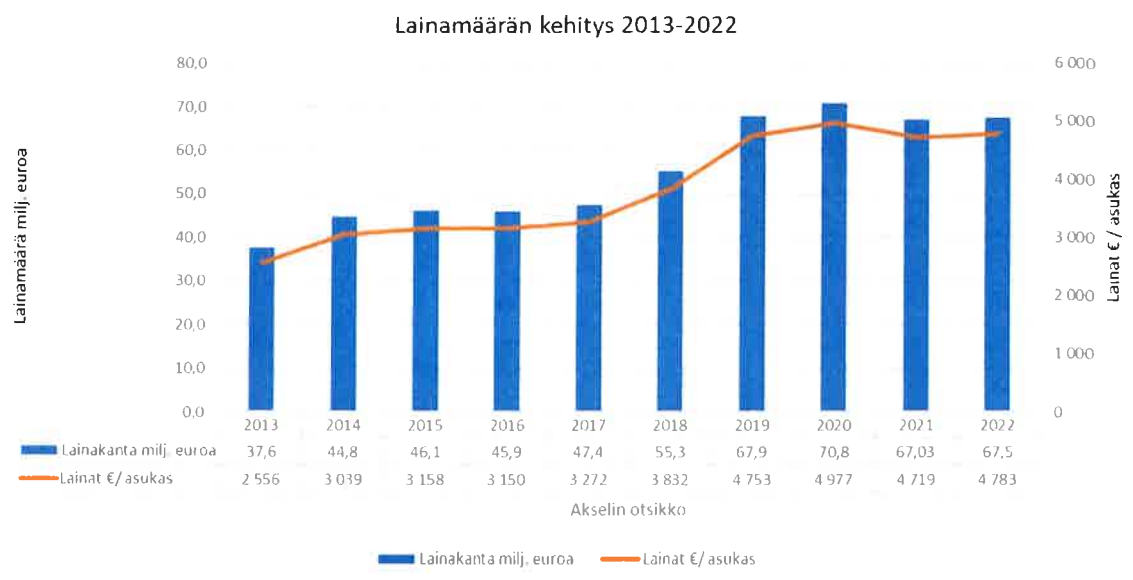
Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kaupungin omavaraisuusaste oli 37,1%. Vuonna 2021 omavaraisuusaste oli 36,8 %. Vuonna 2021 kaikkien kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 58,8 %. Lapuan kaupungin omavaraisuusaste on pysynyt alle 50 %:ssa viimeiset viisi vuotta.

Suhteellinen velkaisuusprosentti kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus ja poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun velkaantuneisuuden arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaisuusprosentti on vuoden 2022 tilinpäätöksessä 77,4 % ja edellisvuonna vastaava tunnusluku on ollut 79,7 %. Vuonna 2021 kaikkien kuntien keskimääräinen suhteellinen velkaisuusprosentti oli 57,9 % .

Lapuan kaupungin taseessa on n. 22,3 miljoonan euron ylijäämäpuskuri tilikauden 2022 lopussa. Tilinpäätöksen 2021 ylijäämän määrä oli 21 milj. euroa. Kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 1.583 euroa/asukas. Vuonna 2021 kaikkien kuntien keskimääräinen asukaskohmainen taseen kertynyt ylijäämä oli 2.511 euroa.

Kaupungin lainakanta oli tilinpäätöksessä 67,5 milj. euroa. Vuotta aikaisemmin lainakannan määrä oli 67 milj. euroa. Lainamäärä kasvoi n. 0,5 milj. eurolla. Lainamäärä asukasta kohden oli 4.783 euroa (vuonna 2021: 4.719 euroa). Vuonna 2021 kuntien Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta oli 3.366 euroa ja Etelä-Pohjanmaalla 4.559 euroa/asukas. Vuoden 2022 ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntien keskimääräinen lainakanta olisi 3.363 euroa / asukas.

4. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytöt.

Kokonaismenot olivat 124,2 milj. euroa, joista toimintakulut valmistus omaan käyttöön vähennettynä olivat 106,4 milj. euroa. Investointimenot olivat 8,4 milj. euroa ja lainojen lyhennykset olivat 8,5 milj. euroa. Kokonaistulot olivat 124,2 milj. euroa. Kokonaismenot olivat kokonaistuloja n. 0,003 milj. euroa suuremmat.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2022

ulkoiset

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	14 000	11,3	Toimintakulut	106 875	86,0
Verotulot	56 624	45,6	- valmistus omaan käyttöön	-524	-0,4
Valtionosuudet	43 730	35,2	Korkokulut	350	0,3
Korkotuotot	53	0,0	Muut rahoituskulut	83	0,1
Muut rah.tuotot	383	0,3	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot			Tulorahoituksen korjaukset		
Tulorahoituksen korjaukset			+/- pakollisten varausten muutos	0	0,0
- Pysyvien vastaavien			- Pysyvien vastaavien		
hyödykkeiden luovutusvoitot	-96	-0,1	hyödykkeiden luovutustappiot	0	0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusos. investointimenoihin	271	0,2	Käyttöomaisuusinvestoinnit	8 392	6,8
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	187	0,2	Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten lisäykset	540	0,4
Antolainasaam. vähennykset	97	0,1	Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	8 529	6,9
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000	4,8	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	3 000	2,4	Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	124 248	100,0	Kokonaismenot yhteensä	124 245	100,0

5. Konsernin toiminta ja talous

5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen liittyvistä yhteisöistä

Kuntalain 68 a §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kunnan konsernitilinpäätös käsittää konsernituloslaskelman, konsernitaseen, konsernin rahoituslaskelman sekä niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdistellään rivi riviltä peruspääoman jäsen-osuuksien mukaisessa suhteessa niiden kuntayhtymien ja liikelaitos-kunta-yhtymien tase, tuloslaskelma ja liitetiedot, joissa kunta on jäsenenä. Näiden lisäksi kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistellään konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä:

Tytäryhteisöt	Omistusosuus
Lapuan Energia Oy	100 %
Invest Lapua Oy	100 %
Simpsonvuori Oy	100 %
Lapuan Kotiasunnot Oy	100 %
Lapuan taide- ja tiedesäätiö	100 %
Lapuan Jäähalli Oy	97,76 %
Thermopolis Oy	79,76 %
Lapuan Jätevesi Oy	64 %

Kuntayhtymät	Peruspääomaosuus
Etelä-Pohjanmaan liiton kuntayhtymä	7,38 %
E-P:n sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	7,67 %
Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	3,03 %
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	5,57 %

Osakkuusyhteisöt	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Sahanplassi	49,7 %
Lappavesi Oy	45,0 %
Emineo Oy	27,0 %

5.2 Konsernin toiminnan ohjaus ja valvonta

Omistajaohjauksen strateginen johtamismalli käsittää kaupunginvaltuuston hyväksymän kaupunkistrategian ja omistajaohjauksen periaatteet sekä kaupunginhallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Strategista johtamista tukee kaupunginvaltuuston hyväksymä konserniohje. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uudistetut omistajapoliittiset linjaukset ja konserniohjeen 29.10.2018.

Lapuan kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaavat konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat. Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Lapuan kaupungin konserniohje koskee Lapuan kaupunkia, sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Niiden kuntayhtymien osalta, joissa kaupunki on jäsenenä, konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin kaupungin äänivaltaisuus huomioiden. Lisäksi ohjetta voidaan hyödyntää soveltuvin osin kaupungin osakkuusyhteisöjen ohjauksessa. Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseksi ja sen toiminnan tuloksen laskemiseksi tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisöjen tulee antaa kaupungille puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehitymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Lisäksi tytäryhteisöjen ja omistusyhteisyhteisöjen tulee toimittaa helmikuun loppuun mennessä kaupungille tilinpäätösasiakirjat ja selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Konserniyhteisöjen toiminnan ja talouden toteutumista selvitetään tässä toimintakertomuksessa jäljempänä.

5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Lapuan kaupunki on vuosien 2021-2022 aikana ostanut kaikki Lapuan Jäähalli Oy:n osakkeet. Lapuan Jäähalli Oy on vuoden 2022 lopussa ollut Lapuan kaupungin 100% omistama tytäryhtiö. Lapuan Jäähalli Oy:n vapaaehtoinen selvitysmenettely/osakeyhtiön purkamistimet on aloitettu vuoden 2022 aikana. Lapuan Jäähalli siirtyy Lapuan kaupungille vuoden 2023 aikana purkumenettelyn päätyttyä.

Lapuan kaupunki on ottanut Lapuan Energialta lyhytaikaista lainaa 1 milj. vuoden 2022 aikana.

5.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Lapuan kaupungin hallintosäännön 24 §:n mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat.

Lapuan kaupungin konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.10.2018. Konserniohjeessa on kattavasti kuvattu toimivallanjako, talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus, konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen, ennakkokannan hankinnan kriteerit, konsernin sisäiset palvelut, kunnan tytäryhteisöjen hallitusten

kokoonpano ja nimittäminen, kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa, tiedottaminen ja kuntakonsernin tarkastus.

Lapuan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.10.2018. Ohjeessa on kattavasti kuvattu kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan huomioiminen, vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta sekä Lapuan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset.

Kaupunkikonsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jonka periaatteet on kuvattu Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa. Poliitiikalla määritetään ne periaatteet, joiden mukaan riskeihin varaudutaan. Lapuan kaupungin tytäryhtiöt voivat laatia tarkempia ohjeita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulokselliseksi toteuttamiseksi. Ohjeiden tulee kuitenkin olla Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen periaatteiden mukaisia.

Lapuan kaupungin konserniohjeen 9 §:n mukaan kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Konsernijohto on säännöllisesti seurannut tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta.

Tytäryhteisöt ovat antaneet seurantaan varten kaupungille puolivuositain raportin sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä arvion niihin liittyvistä riskeistä. Konserniohjeen mukaisesti puolivuositarkastus on toimitettu 15.8. mennessä.

Lisäksi tytäryhteisöt ovat toimittaneet 15.10. mennessä alkavaa tilikautta koskevan talousarvion, johon on kirjattu tytäryhteisöjen toiminnalliset, taloudelliset ja laadulliset tavoitteet.

Konsernijohto on seurannut säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen on pitänyt toimittaa helmikuun loppuun mennessä kaupungille tilinpäätösasiakirjat käsittäen tuloslaskelman ja taseen liitetietoineen, talousarvion toteumavertailun, toimintakertomuksen sekä tilintarkastuskertomuksen. Tytäryhtiöt ovat pääsääntöisesti toimittaneet pyydytetyt tilinpäätösasiakirjat annetun ohjeistuksen mukaan.

Hallintosäännön 25 §:n mukaan konsernijohto on antanut valtuustolle raportin konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittämisestä sekä omistajaohjauksen tuloksellisuudesta. Konsernijohtoon käsittelemässä yhteenvedossa on käsitelty hallinnon tilanne, taloudellinen tilanne ja -asema, tavoitteet, riskit ja sovitut toimenpiteet. Omistajaohjauksen tuloksellisuutta on arvioitu erikseen kunkin yhtiön osalta.

Yhtiökokous- ja vastaavat pöytäkirjajäljennökset sekä tilinpäätösasiakirjat toimitetaan kaupungin hallintokeskukseen, josta ne jaetaan tarvittaessa muille palvelualueille.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen ja säätiön toimitusjohtajia on muistutettu konserniohjeesta, konserniohjeen aikatauluista sekä kaupunginhallituksen päätöksestä toimittaa hallituksen kokousten esityslistat ja pöytäkirjat juoksevasti tiedoksi kaupunginjohdajalle ja kaupunginhallituksen puheenjohtajalle. Tytäryhtiöt ovat pääsääntöisesti toimineet annetun ohjeistuksen mukaan.

5.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätöksen toimintatuotot olivat 56,2 milj. euroa ja toimintakulut olivat 142,3 milj. euroa. Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 39,5 %. Vuosikate oli 13,9 milj. euroa (vuonna 2020: 15,8 milj. euroa) ja poistot ja arvonalentumiset olivat 11,6 milj. euroa (vuonna 2021: 10,9 milj. euroa). Konsernin tilikauden ylijäämä oli 1,96 milj. euroa (vuonna 2021: 4,5 milj. euroa). Vuosikate asukasta kohti oli 984 euroa, kun se vuonna 2021 oli 1.113 euroa.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	56 174	57 088
Toimintakulut	-142 320	-135 707
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-33	-23
Toimintakate	-86 179	-78 642
Verotulot	56 624	53 485
Valtionosuudet	43 730	41 410
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	69	80
Muut rahoitustuotot	850	601
Korkokulut	-888	-776
Muut rahoituskulut	-314	-345
Vuosikate	13 892	15 813
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 885	-10 861
Arvonalentumiset	-719	
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	2 288	4 952
Tilinpäätössiirrot	0	4
Tilikauden verot	-160	-13
Laskennalliset verot	-180	-444
Vähemmistöosuudet	11	1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 958	4 500

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	39,5	42,1
Vuosikate/poistot, %	119,7	145,6
Vuosikate, €/asukas	984	1113
Asukasmäärä	14 112	14 203

Konsernin vuosikate euroina/asukas vuosina 2018 - 2022

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA	2022	2021
Ulkoinen	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	13 892	15 813
Satunnaiset erät	56	
Tilikauden verot	-160	-13
Tulorahoituksen korjauserät	-183	-179
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-15 082	-10 506
Rahoitusosuudet investointimenoihin	319	80
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	302	386
Toiminnan ja investointien rahavirta	-856	5 581
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-540	-15
Antolainasaamisten vähennykset	3	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 165	8 312
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 382	-12 006
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 158	761
Oman pääoman muutokset	-1 381	108
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 359	-361
Rahoituksen rahavirta	-618	-3 201
Rahavarojen muutos	-1 475	2 380
Rahavarat 31.12.	12 543	14 018
Rahavarat 1.1	14 018	11 638
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-26 124	-26 962
Investointien tulorahoitus, %	94,1 %	151,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,1
Kassan riittävyys, pv	27	32
Asukasmäärä	14 112	14 203

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta -tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätös vuodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli -26 milj. euroa.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitusprosentti oli 94,1. Vuonna 2021 vastaava tunnusluku oli 151,7%.

Laskennallinen lainanhoitokate - tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa

lainoista aiheutuvia velvoitteita. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluvun arvo on 1 - 2 ja heikko, jos tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kuntakonsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Lapuan kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9 vuonna 2022 ja 1,1 vuonna 2021. Tulorahoitus ei ole riittänyt lainojen hoitoon ja laskennallinen lainanhoitokate on heikko.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Lapuan kaupunkikonsernin kassan riittävyys on 27 päivää. Vuonna 2021 kuntakonsernien keskimääräinen kassan riittävyys päivinä on ollut 49 päivää.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

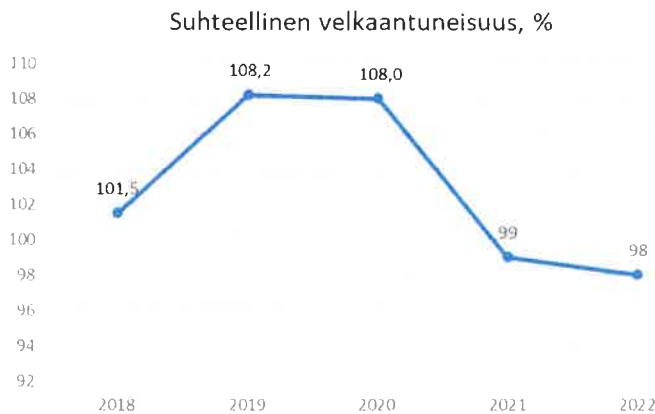
VASTAAVAA	2022 1 000 €	2021 1 000 €	VASTATTAVAA	2022 1 000 €	2021 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	185 645	183 074	OMA PÄÄOMA	56 348	55 798
Aineettomat hyödykkeet	1 348	1 392	Peruspääoma	30 111	30 111
Aineettomat oikeudet	838	810	Säätiöiden ja yhdistysten perusp.	170	170
Muut pitkävaikuttiset menot	510	583	Arvonkorotusrahasto	286	286
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	321	321
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 502	20 410
Aineelliset hyödykkeet	179 604	175 891	Tilikauden yli-/alijäämä	1 958	4 500
Maa- ja vesialueet	22 545	22 169			
Rakennukset	108 804	105 782	VÄHEMMISTÖOSUUS	531	536
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 169	33 151			
Koneet ja kalusto	9 206	10 262	PAKOLLISET VARAUKSET	465	584
Muut aineelliset hyödykkeet	3 621	3 806	Eläkevaraukset		
Ennakkomaksut ja kesken-			Muut pakolliset varaukset	465	584
eräiset hankinnat	1 258	722			
			TOIMEKSIANTOJEN PAAOMAT	739	1 060
Sijoitukset	4 693	5 791			
Osakkuusyhteisöosuudet	2 865	2 908	VIERAS PÄÄOMA	153 926	152 990
Osakkeet ja osuudet	1 714	2 494	Pitkäaikainen korollinen pääoma	85 449	89 633
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Pitkäaikainen koroton pääoma	12 492	12 470
Muut lainasaamiset	12	15	Lyhytaikainen korollinen pääoma	32 749	30 133
Muut saamiset	102	373	Lyhytaikainen koroton pääoma	23 236	20 754
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	590	611	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	212 008	210 967
VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 774	27 282			
Vaihto-omaisuus	1 525	1 725	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Saamiset	11 706	11 539	Omavaraisuusaste, %	27	27
Pitkäaikaiset saamiset	2	4	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	98	99
Lyhytaikaiset saamiset	11 703	11 535	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	25 460	24 910
			Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as	1 804	1 754
Rahoitusarvopaperit	867	1 919	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	118 199	119 765
			Konsernin lainakanta €/asukas	8 376	8 432
Rahat ja pankkisaamiset	11 676	12 099	Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	12	15
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.	119 237	125 468
VASTAAVAA YHTEENSÄ	212 008	210 967	Lainat ja vuokravastuut €/asukas	8 449	8 834
			Asukasmäärä	14 112	14 203

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

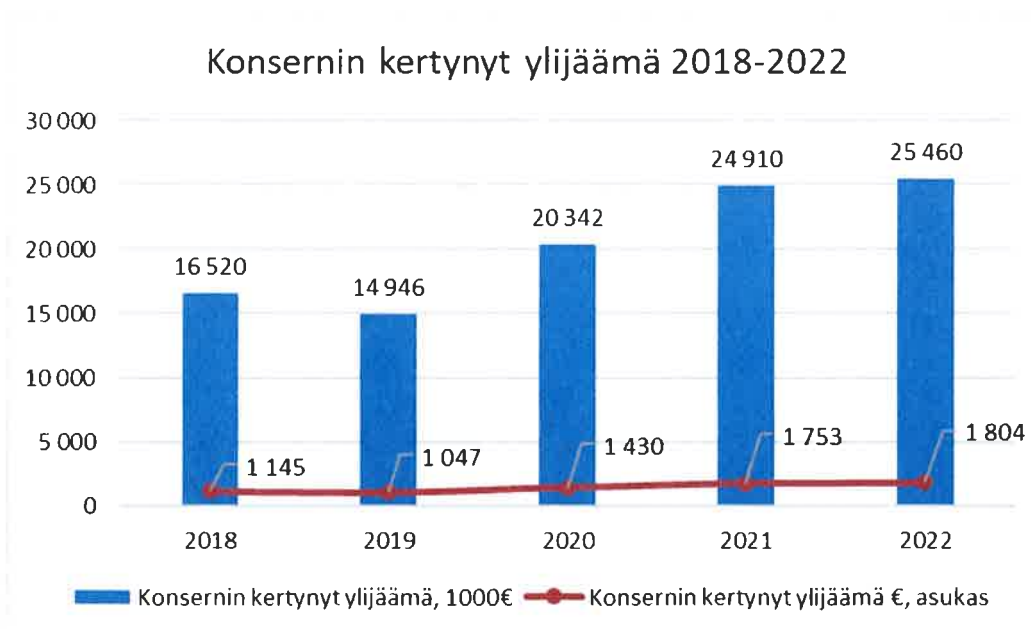
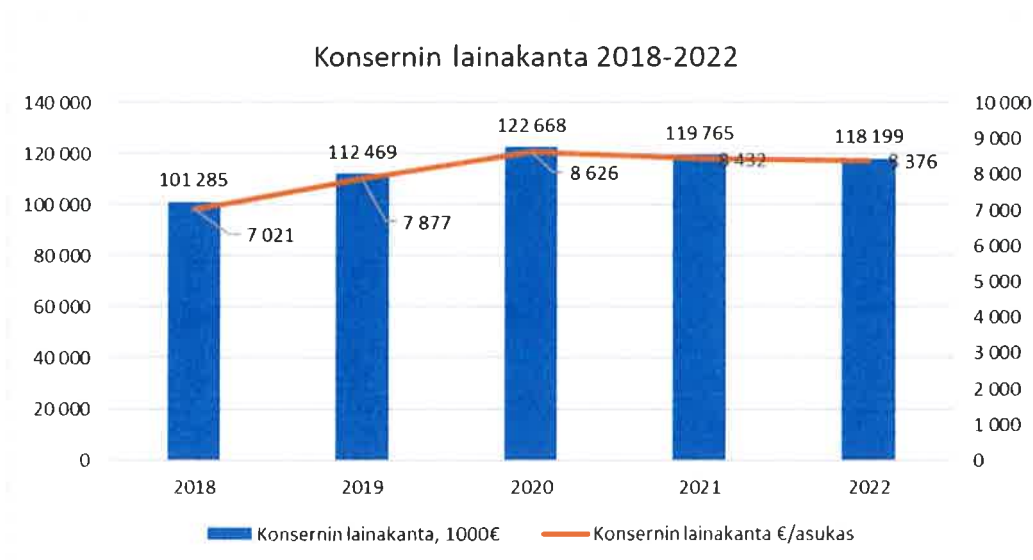
Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Jos tunnusluvun arvo on 50 % tai sitä alempi, se merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta. Konsernin omavaraisuusaste oli 27 %, edellisvuonna omavaraisuusaste oli samansuuruinen.

Suhteellinen velkaantuneisuus-tunnusluku kertoo, paljonko konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 98 %. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti vuonna 2021 oli 99 %.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2018-2022

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Konsernin lainamäärä väheni edellisvuodesta n. 1,6 milj. euroa. Lainamäärä oli tilinpäätösvuoden lopussa 118,2 milj. euroa (vuonna 2021: 119,8 milj. euroa), asukasta kohti 8.376 euroa (vuonna 2021: 8.432) euroa. Keskimääräinen kuntakonsernilainakanta oli vuonna 2021 7.681 euroa / asukas.

6. Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2022 tilikauden ylijäämä on 1.375.749,89 euroa. Kaupunginhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 1.375.749,89 euroa siirretään taseessa omaan pääomaan yli-/alijäämättilille.

7. Talousarvion toteutuminen

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion toteumavertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden ja nettomenojen seuraaminen. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Vuoden 2022 talousarviossa käyttötalousosan toimintakatteet ovat sitovia valtuustoon nähden toimielintasolla. Toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista toimielimet ovat antaneet selvityksensä toimintakertomuksissaan. Talousarvion toteumavertailu sisältää sisäiset menot ja tulot.

7.1 Käyttötalouden toteutuminen

Tässä kappaleessa esitellään hallintokuntien käyttötalouden toteutumisvertailut ja toimintakertomukset. Toimintatulojen ja -menojen toteutuman vertailussa sisäiset erät ovat mukana. Tuloslaskelman tulojen ja menojen erotus eli toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Yhteenveto toimielinten toimintakatteista

(sisäiset ja ulkoiset erät)

Toimintakate	Talousarvio 2022	Talousarvio-muutos	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Vaalit	-5 000	0	-5 000	8 929,85	-13 929,85	
Valtuusto	-76 000	-55 500	-131 500	-144 459,48	12 959,48	109,9 %
Tarkastuslautakunta	-34 000		-34 000	-31 527,62	-2 472,38	92,7 %
Kaupunginhallitus	-3 443 850	-1 052 720	-4 496 570	-3 972 590,32	-523 979,68	88,3 %
Sivistyslautakunta	-23 635 789	-7 949 800	-31 585 589	-31 889 679,57	304 090,57	101,0 %
Perusturvalautakunta	-51 003 453	-3 512 080	-54 515 533	-56 262 910,46	1 747 377,46	103,2 %
Ympäristölautakunta	-200 248	-24 660	-224 908	-148 305,98	-76 602,02	65,9 %
Tekninen lautakunta	-10 638 360	5 244 130	-5 394 230	-5 660 603,24	266 373,24	104,9 %
Toimintakate yhteensä	-89 036 700	-7 350 630	-96 387 330	-98 101 146,82	1 713 816,82	101,8 %

Talousarviomuutos sisältää sisäiset vuokrat.

7.1.1 Vaalit

Vaalit

Käyttötalouden toteutuminen
Sitovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	30						
Tuet ja avustukset	15 572,20	20 000		20 000	30 059	10 059	150,3 %
Toimintatuotot	15 602,20	20 000		20 000	30 059	10 059	150,3 %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-21 991,36	-23 000		-23 000	-16 264	-6 736	70,7 %
Palvelujen ostot	-9 032,39	-1 000		-1 000	-1 860	860	186,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 599,50	-1 000		-1 000	-899	-101	89,9 %
Muut toimintakulut	-87,01				-2 106	2 106	
Toimintakulut	-37 710,26	-25 000		-25 000	-21 129	-3 871	84,5 %
Toimintakate	-22 108,06	-5 000	0	-5 000	8 930	-13 930	-178,6 %

7.1.2 Kaupunginvaltuusto

Valtuusto

Käyttötalouden toteutuminen
Sitovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-50 813	-47 900		-47 900	-64 987	17 087	135,7 %
Palvelujen ostot	-9 177	-26 100		-26 100	-22 825	-3 275	87,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-671	-2 000		-2 000	-514	-1 486	25,7 %
Muut toimintakulut	-56 966		-55 500	-55 500	-56 134	634	101,1 %
Toimintakulut	-117 628	-76 000	-55 500	-131 500	-144 459	12 959	109,9 %
Toimintakate	-117 628	-76 000	-55 500	-131 500	-144 459	12 959	109,9 %

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden 2022 aikana 10 kertaa. Kaupungin taloudellista tilanteesta on raportoitu valtuustolle neljännesvuosittain. Kaupungin taloudellista tilannetta on käyty läpi myös vuoden 2022 talousarvioseminaarissa 25.-26.10.2022.

Vuoden 2022 talousarvio hyväksyttiin joulukuussa ja sen vahvistamisen yhteydessä valtuusto vahvisti taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toimielimille sekä linjasi tulevien vuosien investointien painopistealueet.

7.1.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimitilinen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ - alle	Käyttö %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-7 011	-11 800		-11 800	-13 260	1 460	112,4 %
Palvelujen ostot	-14 762	-21 700		-21 700	-17 988	-3 712	82,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-130	-500		-500	-280	-221	55,9 %
Toimintakulut	-21 902	-34 000		-34 000	-31 528	-2 472	92,7 %
Toimintakate	-21 902	-34 000	0	-34 000	-31 528	-2 472	92,7 %

Tarkastuslautakunnan kokouksia on ollut 15 ja käsiteltyjen asioiden määrä on ollut 75.

Tarkastuslautakunnan jäsenet:

Markku Keskikallio puheenjohtaja, Hanna Peräaho, Jukka Tauriainen, Kari Nirha ja Nina Aila.

Tilintarkastajana on Tuula Ylikangas, JHT, HT BDO Audiator Oy.

7.1.3 Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen alaisuuteen kuuluvat hallinto ja talous, elinkeino- ja kehittämispalvelut, projektitoiminta, metsätalous ja maaseututoimi.

Kaupunginhallitus

Käyttötalouden toteutuminen
Sitovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/-alle	Käyttö %
Myyntituotot	262 119	221 400		221 400	580 682	359 282	262,3 %
Maksutuotot	91 644	300		300	100 749	100 449	33583,0 %
Tuet ja avustukset	208 075	285 000		285 000	190 947	-94 053	67,0 %
Muut toimintatuotot	494 339	453 000		453 000	367 038	-85 962	81,0 %
Toimintatuotot	1 056 177	959 700		959 700	1 239 416	279 716	129,1 %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 668 032	-2 013 200		-2 013 200	-1 776 970	-236 230	88,3 %
Palvelujen ostot	-1 831 613	-1 987 550		-1 987 550	-1 775 184	-212 366	89,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 673	-64 500		-64 500	-67 876	3 376	105,2 %
Avustukset	-89 463	-134 200		-134 200	-100 625	-33 575	75,0 %
Muut toimintakulut	-1 204 182	-204 100	-1 052 720	-1 256 820	-1 491 351	234 531	118,7 %
Toimintakulut	-4 890 963	-4 403 550	-1 052 720	-5 456 270	-5 212 007	-244 263	95,5 %
Toimintakate	-3 834 787	-3 443 850	-1 052 720	-4 496 570	-3 972 590	-523 980	88,3 %

Kaupunginhallituksen tärkeimmät tehtävät liittyvät kaupungin hallintosäännön mukaisesti kaupungin strategiseen johtamiseen, hallinnon ja talouden ohjaukseen ja kaupungin sekä kaupunkikonsernin yleiseen kehittämiseen.

Lapuan kaupunginhallituksen tavoitteet pohjautuvat Lapuan kaupungin strategian mukaisiin tavoitteisiin, joita ovat hyvinvointi, väestönkasvu, työpaikkaomavaraisuus ja talouden tasapaino.

Toimintavuonna kaupunginhallitus kokoontui 19 kertaa.

Tilivelvolliset viranhaltijat: kaupunginjohtaja Satu Kankare, hallintojohtaja Toni Leppänen 1.3.-30.9.2022, vs. hallintojohtaja Päivi Luhtala-Sipilä 1.10.-31.12.2022 alkaen, taluspäällikkö Anne Marjamäki, henkilöstöpäällikkö Päivi Luhtala-Sipilä, tietohallintopäällikkö Jaakko Herttua.

Hallintokeskus

Palvelukuvaus

Hallintokeskus toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa. Hallintokeskus koostuu hallintoyksiköstä, talousyksiköstä, henkilöstöyksiköstä ja tietohallintoyksiköstä. Hallintokeskukseen kuuluu kaupungin tukipalvelut: yleishallinto, päätöksentekoon liittyvä kuntalaisviestintä, keskitetty henkilöstöhallinto, palkkahallinto, oikeudelliset palvelut, elinkeino- ja kehittämispalvelut, tietohallinto sekä taloushallinnon peruspalvelut, rahoitus, taloussuunnittelu ja tilinpäätösprosessi.

Sisäinen valvonta

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Hallintokeskuksen toiminnassa on noudatettu säännöksiä, kaupungin ohjeita ja toimintaa koskevia päätöksiä sekä hyvää hallintotapaa. Hallintokeskuksen tehtäviin kuuluvat osaltaan myös muiden keskusten toiminnan lainmukaisuuden seuranta sekä asiantuntija-avun antaminen juridisissa asioissa.

Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Hallintokeskuksen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on selvitetty jäljempänä tavoiteraportoinnin yhteydessä. Taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Kaupunginhallituksen ja sen alaisten toimintojen tulot ylittivät talousarvion n. 0,279 milj. euroa ja menot alittuivat n. 0,24 milj. euroa. Toimintakate toteutui talousarvioon nähden n. 88,3%:sti. Toimintakate oli n. 3,97 milj. euroa.

Kaupungin rahavaroja on hoidettu huolellisesti. Maksuvalmiutta on ylläpidetty käyttäen pitkäaikaisia lainoja sekä lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen kuntatodistuksia. Hallintokeskus seuraa kaupungin kokonaistaloudellisen tilanteen kehitystä ja raportoi siitä kaupunginhallitukselle ja valtuustolle raportointiohjeiden mukaisesti. Talousraportoinnin lisäksi kaupungin taloustilannetta on käsitelty kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen talousseminaarissa sekä talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Riskienhallinta

Hallintokeskuksen toiminnalliset riskit liittyvät erityisesti henkilöstön niukkuuteen ja tehtävien hoitamiseen varsinkin pitkäaikaisten poissaolojen aikana. Sijaisjärjestelyjen tekeminen on haastavaa vähäisten henkilöresurssien vuoksi. Nämä riskit on tunnistettu ja niitä on pyritty minimoimaan työtehtävien järjestelyillä. Vaarallisia työyhdistelmiä on pyritty välttämään, mutta pienen organisaation vuoksi niitä voi olla.

Hankinnat

Hallintokeskuksen hankinnoissa on noudatettu hankintalakia, hallintosääntöä ja kaupungin hankintaohjetta. Hallintokeskuksen hankinnat ovat pääsääntöisesti hankintalain kansallisen kynnysarvon alittavia hankintoja, minkä vuoksi hankintoja ohjaa erityisesti kaupungin hankintaohje. Hallintokeskuksessa on tuettu myös muiden toimialojen hankintoja antamalla juridista tukea.

Sopimustoiminta

Kaupunginvaltuusto on siirtänyt kaupunginhallitukselle vastuun sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä.

Hallintokeskus hoitaa hallintokeskuksen vastuulle kuuluvien sopimusten valmistelun ja valvonnan sekä tukee muita palvelukeskuksia tarvittaessa sopimusasioissa. Sopimusten

laadinnassa on huomioitu kaupungin etujen turvaaminen ja sopimusten valvonta on tapahtunut asianmukaisesti. Hallintokeskuksessa on laadittu kaupunkitason dokumentteja ja malleja sopimusasiakirjojen tekoa varten sekä sopimusprosessin toteuttamiseksi.

Hallintokeskus / Hallintopalvelut

Palvelukuvaus

Hallintopalvelut hoitaa mm. kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja sen toimikuntien valmistelu-, sihteeri- ja täytäntöönpanotehtävät sekä tiedotustehtävät, oikeudelliset palvelut ja arkistointitehtävät, vaalien ja kansanäänestysten järjestelytehtävät, työllistämiseen liittyvät hallintotehtävät sekä painatus- ja tulostuspalvelut.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Paperisista esityslistoista on pääsääntöisesti luovuttu ja esityslistat toimitetaan luottamushenkilöille sähköistä kokousjärjestelmää hyödyntäen. Järjestelmän muiden ominaisuuksien hyödyntäminen siirtyy tuleville vuosille.

Strateginen tavoite	Talousarviota-voite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi	Asiakaspalvelun tehostaminen	Kaupungintalon neuvontapisteen siirto Vanhaan Paukkuun	Alustavaa kartoitusta tehty, toteutus siirtynyt vuodelle 2023 (päättös 2/2023, toteutuminen 9/2023)
Talouden tasapaino	Prosessien kehittäminen	Sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto asianhallintajärjestelmässä Sähköisen kokousjärjestelmän täysimääräinen hyödyntäminen	Hankintapäätös 17.6.2022, Käyttöönotto vuoden 2023 alusta Esityslistat toimitetaan pääsääntöisesti sähköisenä

Hallintokeskus / henkilöstöpalvelut

Palvelukuvaus

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on henkilöstöpolitiikan suunnittelu ja keskitettyjen henkilöstöhallinnon palvelujen tuottaminen. Tähän liittyen henkilöstöpalvelut hoitaa koko kaupungin keskitetyn palkanlaskennan, paikallisen neuvottelu- ja sopimustoiminnan, yhteistoimintaan liittyviä tehtäviä, henkilöstöä koskevien ohjeistusten valmistelun, yhteistyön työterveyshuollon kanssa, virka- ja työehtosopimusneuvontaa, henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä tehtäviä sekä työnantajan työsuojelutehtäviä.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Henkilöstötutkimus toteutettiin syys-lokakuussa ja tulokset saatiin marraskuussa. Henkilöstötulokset käsitellään työyksiköissä ja niiden pohjalta kehittämisehdotukset tuodaan käsittelyyn helmikuussa 2023.

Työelämän osaamismerkkit –kehittämishanke on Kevan osittain rahoittama koulutushanke, joka keskittyy esihenkilöiden kouluttamiseen. Vuoden aikana esihenkilöille on järjestetty yhdeksän eri koulutustilaisuutta, mm. ajanhallinnasta, kokouskäytännöistä, hankinnoista, vuorovaikutuksesta sekä viestinnästä. Osaamismerkkit on otettu käyttöön. Hanke jatkuu vuonna 2023.

Työsuojelun toimintaohjelman kehittämistoimenpiteistä vuoden aikana on toteutunut ensiapukoulutus, joka on järjestetty yhteistyössä kansalaisopiston kanssa sekä psykososiaalisen kuormittumiseen liittyvää koulutusta esihenkilöille on järjestetty em. hankkeen kautta. Muita toimenpiteitä jatketaan toimintakauden jatkovuosilla.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi	Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen	Liikunta- ja kulttuuriedun käyttöönotto Henkilöstökyselyn toteuttaminen	Liikunta- ja kulttuurietu on käyttöön otettu Henkilöstökysely toteutettu syys-lokakuussa
Hyvinvointi	Esimiestyön tukeminen	Työelämän osaamismerkkit -kehittämishanke Esimiehen iltapäivät 4 krt/v	Koulutuksia järjestetty esihenkilöille eri aihepiireistä ja osaamismerkki-järjestelmä otettu käyttöön Esihenkilön iltapäivät on pidetty 24.4./29.4., 31.5./9.6, 12.9./20.9. ja 7.12/13.12
Hyvinvointi	Kehityskeskustelujen käyminen säännöllisesti	Seurataan neljännesvuosittain toteutuneita kehityskeskusteluja, toteutumaprosentti vähintään 75%	Seuranta tehty on tilanteessa 31.3., 30.6., 30.9. ja 31.12, jolloin toteutumaprosentti 53.

Hyvinvointi	Työsuojelutoiminnan kehittäminen	Työsuojelun toimintasuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet	Työsuojelun toimintaohjelma kaudelle 2022-2025 on hyväksytty 5/2022
-------------	----------------------------------	---	---

Hallintokeskus / tietohallintopalvelut

Palvelukuvaus

Tietohallintopalvelut vastaa kaupungin fyysisestä ICT-ympäristöstä. Palvelu sisältää ulkoiset ja sisäiset tiedonsiirtoyhteydet ja sisäverkon hallinnan. Lisäksi vastuualueeseen kuuluvat palvelinympäristö, fyysiset ICT-laitteet, tietoturvan järjestäminen, palvelinten varmuuskopiointi sekä käyttäjien tekninen tuki. Palvelinympäristö pyritään pitämään jatkuvasti toimintakunnossa.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Talouden tasapaino	Automatisoinnin lisääminen	Hallintajärjestelmän käyttöönotto	Otettu käyttöön Atean- verkko-kauppa, jonne tietohallinto on keskittänyt it-ostot. Saamme seurattua toteutuneita ostoja Atean/Tieran verkko-kauppajärjestelmän kautta
Hyvinvointi	Verkon ja palvelinten palvelukyvyn kehittäminen	Kytkimien uusiminen, tehon lisääminen ja palvelinympäristön kuntoon laitto	Tietoverkko-projekti valmis. Palvelinsali-projekti on valmis, palvelimet ovat varmuuskopiointin piirissä. Offline-varmistus on käytössä.
Talouden tasapaino	Prosessien kehittäminen	Tikettijärjestelmä täysipainoisesti käyttöön	Tikettijärjestelmä käytössä. Tiketit lähetetään it@lapua.fi, missä ne kirjataan ja käsitellään.
Talouden tasapaino	Googlen järjestelmien ominaisuuksien käyttöönoton laajentaminen	Järjestelmän ominaisuuksien koulutus henkilöstölle	Googlen palvelut otettu käyttöön koko henkilökunnalla. Googlen-adminhallinta käytössä tietohallinnossa. Järjestelmän ominaisuuksista ei ole pidetty v. 2022

			käyttökoulutusta (tietohallinto opastaa käyttäjiä henkilökohtaisesti ongelmien ilmetessä). Googlen käyttöä sähköpostipalveluineen on jatkettu 2023 loppuun asti.
--	--	--	--

Talousyksikkö

Palvelukuvaus

Talouspalveluissa hoidetaan keskitetysti kaupungin kirjanpito, osto- ja myyntireskontran hoito, ostolaskujen sähköinen kierrätys ja maksuliikenne sekä koko kaupunkia koskevan talousarvion sekä talousarviosuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelu ja koonti, kaupungin kokonaistalouden suunnittelu, seuranta ja raportointi, konsernitilinpäätös ja konsernihallintoon liittyviä tehtäviä sekä kaupungin rahoitus- ja sijoitusjärjestelyt. Talousyksikössä suoritetaan lisäksi sisäisen valvonnan tehtäviä.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Talouden tasapaino	Paperisten/skannattavien ostolaskujen vähentäminen	Skannattavien ostolaskujen määrä alle 10 % kaikista laskuista	Skannattavien ostolaskujen määrä 10,3%. Muutos on hidasta, että saadaan kaikki toimittajat lähettämään paperilaskun sijasta verkkolasku. Työtä jatketaan.
Hyvinvointi	Taloulosaamisen vahvistaminen peruskäyttäjien ja esimiesten osalta	Keskeisten ohjeiden laadinta ja koulutus	Toteutunut. Ohjeita päivitetään intraan tarvittaessa. Haasteena kuitenkin tiedonkulku.

Elinkeino- ja kehittämispalvelut**Tavoitteet vuodelle 2022**

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Työpaikkaomavaraisuus	Toimivien yritysten olemassaolon ja kasvun edistäminen, uusien yritysten syntyminen ja työpaikkojen lisääminen	Tehokkaat elinkeinotoimen neuvontapalvelut (kertojen määrä/v)	1174 asiakasneuvontatapahtumaa
Hyvinvointi (yritykset) Työpaikkaomavaraisuus	Yrittäjämönteinen ilmapiiri ja houkutteleva ympäristö yrityksille	Kehittämistoimenpiteet Yritysbarometri-kyselyn tulosten perusteella	Tulokset parantuneet edellisen kyselyn jälkeen.
Hyvinvointi (yritykset) Työpaikkaomavaraisuus	Aamupalatilaisuuksien järjestäminen ja info/koulutus yrityksiä (ml. maatalousyrittäjiä) kiinnostavista aiheista	Vähintään 2 tilaisuutta/v osanottajia väh. 15 hlöä/tilaisuus	Uutiskirjeitä lähetty 10 normaalia ja neljä ylimääräistä. Kolme aamupalatilaisuutta eri aiheista.
Hyvinvointi (yritykset) Työpaikkaomavaraisuus	Vuoden alussa hankintatapahtuma, jossa avataan Lapuan kaupungin hankintoja vuonna 2022	Osanottajia väh. 40/tilaisuus	Hankintatapahtuma järjestetty.

Markkinointiviestintä

Toimintavuonna 2022 tehtiin kaupungin kokonaistavoitteita tukevaa viestintää ja monipuolisesti eri markkinointiviestinnällisiä toimenpiteitä. Digiviestinnän rinnalla harjoitettiin mm suoramarkkinointia, saatiin medianäkyvyyttä (ansaittua ja ostettua), harjoitettiin kohderyhmäkohtaista sponsorointia, tehtiin markkinointikampanjoita, osallistettiin, osallistuttiin messuihin, järjestettiin tilaisuuksia, julkaistiin kaksi tiedotuslehteä. Lähialueen nuoret parit ovat kiinnostuneita Lapuasta asuinpaikkakuntana, mutta ongelmaksi on noussut vuokra-asuntojen puute/puuttuminen ja lisäksi se, ettei nykyinen omakotitarjonta vastaa kasvanutta kysyntää (lähde: paikkakunnan kiinteistövälitysyritykset). Myönteisen brändimielikuvan muodostumisen ja lujittamisen attribuuttina viestinnässä käytettiin hashtagia #hyviäuutislapualta aina kun viestin sisällöt tätä aihetunnistetta tukivat.

Tavoitteet vuodelle 2022

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Väestönkasvu	Lapuan pito- ja vetovoimatekijöiden markkinointi eri keinoin ja välinein yhteistyössä eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa väestönkasvun saavuttamiseksi	Väestönkasvu-%, nettomuuttovoitto-%	Väestö: nettomuutto -7 henkeä kokonaisuutos -91 henkeä
Hyvinvointi Väestönkasvu	Kaupungin verkkosivujen ja some-kanavien tavoitteellinen ja suunnitelmallinen sisällöntuotanto, uuden toimintakulttuurin implementointi, tiedonkulun monikanavainen lisäys	FB, Twitter, Instagram, LinkedIn: sisällöntuotannon lisäys, kävijä- ja seuraajamäärien lisäys-%	viestintärinkitoiminta, verkkosivujen kehittäminen, google hakusana ja bannerimainonta käytössä. Meltwater mediaseuranta ko-keiluluonteisesti, sähköisiä kampanjoita ja osallistamisia
Hyvinvointi	Viestintäsuunnitelman ja -ohjeiden täytäntöönpano	Läpäisy-% kaupunkiorganisaatiossa (arvio)	90%
Hyvinvointi, Väestönkasvu	Asukastyytyväisyystutkimus, kuntalaiset markkinoijiksi, asukkaiden kuuleminen ja osallistaminen	Väh. 4 tilaisuutta/v, väh. 2 kyselyä/v	seutukaupunkien vetovoimatutkimus, strategiaosallistamiset, kampanjakysely: Vinkkaa työntekijä, Työllisty ja muuta Lapualla -tilaisuus, asukastarinat Hyviä Uutisia Lapualla - tiedotuslehdissä
Hyvinvointi, Väestönkasvu	Kampanjat, messuosallistumiset, suorakampanjoiden lisäys, asukkaiden ja yritysten osallistaminen kampanjointiin	Vähintään 2 kpl/toimenpide	Tonttikampanja, Pytinki-messut, Lakeus kukkii Jokilaakson matkailupuutarhassa -messut, Rekrytilaisuus Uki, Tontti- ja asuntopäivät -messut, suorakampanjat, asukas-/kävijäkyselyt, näkyvyydet ja osallisuudet eri tilaisuuksissa, Työvoimaa etsivät yritykset/Vinkkaa -kampanja

7.1.4 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta

Käyttötalouden toteutuminen
Sitovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	200 738	192 877		192 877	548 630	355 753	284,4 %
Maksutuotot	1 053 557	986 644		986 644	921 579	-65 065	93,4 %
Tuet ja avustukset	777 406	1 204 450		1 204 450	1 072 769	-131 682	89,1 %
Muut toimintatuotot	192 724	225 924		225 924	196 346	-29 578	86,9 %
Toimintatuotot	2 224 425	2 609 895		2 609 895	2 739 324	129 429	105,0 %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-20 257 651	-20 354 709		-20 354 709	-20 918 997	564 288	102,8 %
Palvelujen ostot	-3 744 343	-3 599 139		-3 599 139	-3 764 281	165 142	104,6 %
Aineet, tarvikkeet ja ta	-855 889	-975 867		-975 867	-880 455	-95 412	90,2 %
Avustukset	-913 856	-1 088 200		-1 088 200	-888 430	-199 770	81,6 %
Muut toimintakulut	-8 296 287	-227 769	-7 949 800	-8 177 569	-8 176 840	-729	100,0 %
Toimintakulut	-34 068 026	-26 245 684	-7 949 800	-34 195 484	-34 629 003	433 519	101,3 %
Toimintakate	-31 843 601	-23 635 789	-7 949 800	-31 585 589	-31 889 680	304 091	101,0 %

Palvelukuvaus

Sivistyslautakunnan alaisen sivistyskeskuksen toiminta koostuu varhaiskasvatuksesta, esi- ja perusopetuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta, erityisopetuksesta, lukio-koulutuksesta, musiikkiopiston ja kansalaisopiston opetuksesta sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluista.

Sivistyskeskuksen johtotiimiin ovat kuuluneet: sivistysjohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimen päällikkö, kulttuuripäällikkö, liikunta- ja nuorisotoimen päällikkö ja sihteerinä sivistyskeskuksen hallintosihteerinä.

Sivistyskeskuksen yleishallinto vastaa toimialaan kuuluvien palveluiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Henkilöstöä yleishallinnossa on neljä: sivistysjohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö ja hallintosihteerinä.

Yleishallinto

Sivistyskeskuksen yleishallinto vastaa toimialaan kuuluvien palveluiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Henkilöstöä yleishallinnossa on neljä: sivistysjohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö ja hallintosihteerinä.

Tilivelvollisina viranhaltijoina ovat toimineet sivistysjohtaja Mika Kamunen, opetuspäällikkö Juho Norrena, varhaiskasvatuspäällikkö Katja Korkiamäki, varhaiskasvatuksen alue-esimiehet Henna-Riikka Niemistö, Anu Latvala, Anne Peräsalo, Tytti Leppänen 9.10.2022 saakka, Jenni Latvala 10.10.2022 alkaen, varhaiskasvatuksen palveluohjaaja Henna Pohjanoksa 1.8.2022 alkaen, alakoulujen rehtorit Marko Kivimäki, Marika Pohjoispää, Teemu Rantala, Eija Västinsalo, Jukka Kodis 31.7.2022 asti, Ulla-Maija Saikkonen-Mahne 1.8.2022 alkaen, Tanja Malinen, Ville Rantala, Teija Karvonen, Tuula Tervonen, Terhi Kortesoja 31.8.2022 asti, Laura Kanerva 1.9.2022 alkaen ja Jorma Nyrhilä, yläkoulun rehtori Petri

Saunamäki, lukion rehtori Kaisa Piiparinen, musiikkiopiston rehtori Katja Tuulari, kansalaisopiston rehtori Mari Takamaa, vs. kirjastotoimenjohtaja Kati Koivisto 31.1.2022 asti, kirjastotoimenpäällikkö Päivi Pippola 1.2.2022 alkaen, kulttuuripäällikkö Susanna Mäki-Oversteyns 31.5.2022 asti, vt. kulttuuripäällikkö Sakari Hanhimäki 1.6.-30.11.2022, kulttuuripäällikkö Heli Talvitie 1.12.2022 alkaen sekä liikunta- ja nuorisotoimenpäällikkö Niko Savinainen.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan jäsenet: puheenjohtaja Ilpo Ulvinen, varapuheenjohtaja Simo Ikola, jäsenet Ritva-Leena Heikkinen, Tero Juupajärvi, Eeva Jylhä, Samuli Kylkisalo, Marjo Lakso, Hanna Peräaho, Hannu Saarela, kaupunginhallituksen edustaja Riitta Kangasluoma, kaupunginhallituksen edustajan varajäsen Hanna-Maria Kortesoja 8.8.2022 alkaen ja nuorisovaltuuston edustaja Diana Magyar 13.10.2022 alkaen.

Sivistyslautakunnan esittelijänä on toiminut sivistysjohtaja Mika Kamunen ja sihteerinä hallintosihteerinä Tiina Lassila. Sivistyslautakunta on vuoden 2022 aikana pitänyt 13 kokousta.

Sivistyslautakunnan alaisuuteen perustettiin 1.8.2022 alkaen vapaa-ajan jaosto, jonka tehtäväksi tuli valmistella 1.1.2023 perustettavan vapaa-ajan lautakunnan talousarvio vuodelle 2023.

Vapaa-ajan jaoston jäsenet: puheenjohtaja Matti Kangas, varapuheenjohtaja Sami Kuula, jäsenet Eeva-Maria Latva-Rasku, Juha Hella, Matti Rinnankoski, Susanna Suokko, Antti-Jussi Kivistö, Teija Ylimäki, Eila Huhta ja kaupunginhallituksen edustaja Helena Lahtinen. Vapaa-ajan jaosto piti kaksi kokousta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Sivistyslautakunnan ja se alaisten yksikköjen toiminnassa on noudatettu voimassa olevia säännöksiä, ohjeita ja toimintaa koskevia päätöksiä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kiinteistöjen ja irtaimiston vakuuttaminen on hoidettu keskitetysti. Sivistyslautakunnan alaisissa yksiköissä ovat seuraavat ajantasaiset ennalta ehkäisevät suunnitelmat ja varautumissuunnitelmat: Pelastussuunnitelmat, turvallisuussuunnitelmat, kiusaamista ehkäisevä suunnitelma, kiusaamistapausten selvittelyyn liittyvä suunnitelma. Pelastussuunnitelmia on yksiköittäin harjoitettu. Perusopetuksen koulujen ja lukion osalta on otettu käyttöön hälytysjärjestelmä vuoden 2022 aikana ja vuoden 2023 aikana on tavoite ottaa hälytysjärjestelmä käyttöön loppuissa sivistyspalveluiden yksiköissä. Palvelukykyyn liittyvät riskit liittyvät ohueen organisaatioon.

Sivistyslautakunnan keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tekijät vuonna 2022

Vahvuutena välittäminen -kampanjan onnistuminen oli yksi tärkeimpiä ja keskeisimpiä tavoitteita niin sivistyspalveluissa kuin myös koko kaupungin osalta. Kampanja sai paljon positiivista näkyvyyttä ja hyvää palautetta eri tahoilta. Sivistyspalveluiden yksiköt järjestivät ja toteuttivat lukuisia kampanjan toimenpiteitä ja tapahtumia. Henkilöstön keskuudessa järjestettiin teemaan liittyviä työpajoja ja niiden antia vietiin eteenpäin.

Vahvuutena välittäminen verkkosivuille tehtiin monipuolisista materiaalia ja linkkejä työyhteisöille, yrityksille ja järjestöille miten toteuttaa yhteisöllisyyttä ja toisista välittämistä. Kampanjaan osallistui 19 yritystä ja 28 yhdistystä/yhteisöä.

Ville Haapasalo toimi kampanjassa julkisuuden henkilönä ja toi omalla roolillaan innostavaa näkyvyyttä.

Yhteistyö sosiaali- ja terveystalveluiden kanssa eteni yhteisten toimintamallien osalta. Esimerkiksi intensiivisen tuen tarpeiden yhteistyöhön saatiin rakennettua hyvää toimintamallia. Hyvinvointialueen mukanaan tuoma muutos tulee vaikuttamaan yhteistyöhön ja toiveissa on, että hyvää yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä jatketaan tulevaisuudessakin kuntalaisten eteen.

Strateginen tavoite	Talousarvioletavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi, Talouden tasapainottaminen Verkostoituminen	Vahvuutena välittäminen	Kampanjan käynnistäminen ja eteenpäin vieminen sivistyspalveluiden osalta vastuualueen ja toimintayksikköjen esimiesten johtamana/kuukausittainen seuranta. Henkilöstön osallistuminen kampanjaan.	Toteutunut
Hyvinvointi, Talouden tasapainottaminen, avoimuus ja nopeus, verkostoituminen	SISOTE-yhteistyö sosiaali- ja terveystalveluiden kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien toimintaprosessien selkiyttäminen yhdessä sivistyspalveluiden, sosiaali- ja terveystalveluiden kanssa.	Toteutunut

Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelukuvaus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatuslaki (540/2018), jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista. Varhaiskasvatus on merkittävä osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polulla. Esiopetusta, jota säätelee perusopetuslaki, järjestetään pääosin varhaiskasvatustyksiköissä tai koulujen tiloissa toimivissa esiopetusryhmissä.

Subjektiiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on lapsilla, jotka eivät ole oppivelvollisuusikäisiä sekä sitä vanhemmilla lapsilla, milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä hoitoa ole muulla tavoin järjestetty.

Varhaiskasvatusta tarjottiin vuoden 2022 aikana Lapuan kaupungin viidessä päiväkodissa (Alanurmo, Kissankello, Liuhtari, Jokilaakso, Päiväranta), koulujen yhteydessä olevissa esi-
opetusryhmissä täydentävänä varhaiskasvatuksena sekä Kauhajärven päiväkotiryhmässä, 9 ryhmäperhepäiväkodissa (Mylläri, Hannu&Kerttu, Vaahtera, Tiistenjoki, Kultahippu, Karpalo, Pihlaja, Päivänsäde ja Menninkäinen), perhepäivähoitajien omilla kodeilla sekä neljässä yksityisessä palveluntuottajan yksikössä (Sylipaikka, Mimilii, MarjaPulla, Touhula Merihevonen).

Varhaiskasvatuksessa toiminnan lähtökohtana on kiinteä kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatusta järjestettäessä toimitaan monialaisessa yhteistyöverkostossa, jolla mahdollistetaan jokaisen lapsen kasvu ja kehitys lapsen edun mukaisesti.

Lapuan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty 1.8.2022 vastaamaan uudistetun varhaiskasvatustilivelvoitteen asettamia tavoitteita.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2022 aikana varhaiskasvatuksessa toteutettiin Vahvuutena välittäminen- kampanjaa ja kampanja näkyi arjessa mm. tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä kaveritaitojen opettamiseen. Yksiköissä tehtiin kampanjaa näkyväksi erilaisin keinoin ja keskityttiin vahvasti yhteisöllisyyden, hyvän huomaamisen ja positiivisen, osallistavan kasvatuksen ja työyhteisötaitojen kehittämiseen.

Perhekeskisyhteistyötä toteutettiin säännöllisesti yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa jalkauttamalla kiertävä lastenhoitaja 2h/vk perhekeskukseen. Tämä toteutui torstaisin klo 9-11 perheamielisen yhteydessä.

Henkilöstölle järjestettiin useita täydennyskoulutusmahdollisuuksia ETEVÄ- varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusverkoston toimesta ja koko henkilöstön koulutus toteutui aiheella pienten lasten kiusaamisen ehkäiseminen. Pedagogisen vastuuhenkilön tehtävää selkeytettiin yhteisissä verkostopalaverissa ja yksiköissä saatiin luotua selkeät ja yhteneväiset käytänteet vastuuhenkilöille ja jaetun johtajuuden toimintamallia saatiin vakiinnutettua. Ritavuoren päiväkotitoiminta valmistui vuoden lopulla ja päiväkodin käyttöönottoa varten vahvistettiin palveluverkon rakennemuutos lakkautuvien yksiköiden osalta ja sekä laadittiin suunnitelma toiminnan aloittamiselle.

Päiväkoti

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi	Vahvuutena välittäminen	Vahvuusperusteinen toimintatapa ja työote, positiivisen pedagogiikan vahvistaminen. Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen. Kiusaamisen ennaltaehkäisyn kampanjan toteutumisen seuranta koko kaupungin toiminnassa. Henkilöstön osallistuminen kampanjaan.	Toteutunut
Hyvinvointi	SISOTE-yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa	Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työpanos 2 h/vk Perhekeskus Ilonassa	Toteutunut
Hyvinvointi, talouden tasapaino	Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittäminen	Uuden päiväkodin rakentuminen	Toteutunut
Hyvinvointi	Pedagogiikan vahvistaminen ja sisällöllinen kehittäminen. Pedagogisen vastuuhenkilön tehtävän kehittäminen.	Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen, koulutussuunnitelman laatiminen Jaettu johtajuus, tehtävänkuvien päivittäminen Laadun arviointi, kyselyt	Toteutunut

Tunnusluvut / Päiväkoti

	2019	2020 1.1.-31.7.2020*	2020 1.8.-31.12.2020*	2021	2022
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	99 220	105 270	94 380	94 380	98 978
Hoitopaikat (rakenteellinen)	410	435	390	390	409

*Tilinpäätösvuonna 2020 eduskunnassa hyväksyttiin lakimuutos 1.8.2020 alkaen, jolla pienennettiin varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja 24 lapsesta 21 lapseen. Tämä vaikutti rakenteellisiin hoitopaikkoihin varhaiskasvatuksessa ja siitä syystä TP 2020 on jaettu kahteen ajanjaksoon

**Toimintapäivät maksimikapasiteetillä on laskettu n. 242 päivällä/vuosi

Perhepäivähoito

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteuma
Hyvinvointi	Vahvuutena välittäminen	Vahvuusperusteinen toimintatapa ja työote, positiivisen pedagogiikan vahvistaminen Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen Kiusaamisen ennaltaehkäisyn kampanjan toteutumisen seuranta koko kaupungin toiminnassa Henkilöstön osallistuminen kampanjaan	Toteutunut
Hyvinvointi	Perhepäivähoidon säilyttäminen osana varhaiskasvatuspalveluja	Tavoitetaso 20 - 25 hoitajaa	Toteutunut
Hyvinvointi	Pedagogisen toimintakulttuurin kehittäminen perhepäivähoidossa	Säännöllinen tiimityöskentely teemoittain/sisällöittäin, suunnitelma toimintakausittain Laadun arviointi, kyselyt	Toteutunut

Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palveluseteli

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi, Talouden tasapaino	Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelurakenteen vakiinnuttaminen	Palveluseteli kattaa 25 - 30 % koko varhaiskasvatuspalvelun kokonaisuudesta Lasten sijoittelun seuranta	Toteutunut

Tunnusluvut / Perhepäivähoito

	2018	2019	2020 1.1.-1.7.*	2020 1.8.-1.12.*	2021	2022
Kunnallinen ryhmäperhepäivähoito						
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	17 380	17 600	17 600	17 600	19 360	22 880
Hoitopaikat (rakenteellinen)	79	80	80	80	88	104
Kunnallinen perhepäivähoito						
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	28 820	26 400	27 280	23 760	20 240	20 240
Hoitopaikat (rakenteellinen)	131	120	124	108	92	92

*Kotona toimivia perhepäivähoitajia on toiminut toimintakaudella 2019-2020 31 ja määrä väheni toimintakaudella 2020-2021 27. Tämä vaikutti rakenteellisiin hoitopaikkoihin varhaiskasvatuksessa ja siitä syystä TP 2020 on jaettu kahteen ajanjaksoon.

**Toimintapäivät maksimikapasiteetillä on laskettu n. 220 päivällä/vuosi

Kotihoidon tuki / Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Kotihoidontuki/perheitä	163	141	125	107	102
Kotihoidontuki/lapsia	271	220	196	165	143
Palveluseteli/lapsia	197	194	196	185	175
Kuntalisä/lapsia	190	160	142	116	116

Perusopetus

Alakoulut

Palvelukuvaus

Lapualaisille lapsille järjestetään ikäkauden ja edellytysten mukaista perusopetusta, joka edistää oppilaiden tervettä kasvua, oppimista ja kehitystä. Kouluissa hankitaan tavoitteellisesti elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä kehitetään tervettä itsetuntoa. Perusopetuksen aikana luodaan pohja elinikäiselle oppimiselle. Yhdessä kotien kanssa tuetaan oppilaiden elämänhallintataitoja sekä omien vahvuuksien löytämistä. Vuorovaikutustaidot kehittyvät yhteisöllisessä toiminnassa.

Lapualla toimii 11 perusopetuksen alakoulua: Alanurmon koulu, Haapakosken koulu, Hellanmaan koulu, Kauhajärven koulu, Keskuskoulu, Liuhtarin koulu, Männikön koulu, Poutun koulu, Ritavuoren koulu, Ruhan koulu ja Tiistenjoen koulu. Esiopetusta järjestetään koulujen yhteydessä Hellanmaan, Männikön ja Kauhajärven kouluissa.

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa erilaisin tukimuodoin ja joustavin rakentein. Erityistä tukea saavien opetusta järjestetään kaikilla kouluilla. Pienryhmät on sijoitettu Keskuskouluun ja Liuhtarin kouluun. Yhteistyö huoltajien kanssa pyritään rakentamaan luottamukselliseksi vuorovaikutussuhteeksi monipuolisten yhteistyön avulla.

Oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestetään koulujen toimesta Alanurmossa, Liuhtarissa, Ritavuorella ja Keskuskoululla. Lisäksi Kauhajärven, Männikön ja Tiistenjoen kouluilla järjestetään iltapäivätoimintaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2022 osalta alakouluissa edettiin suunnitelman mukaisesti. Tärkeimmät tavoitteet: hyvinvointi, yhteistyö ja pedagoginen kehittäminen etenivät, mutta kehittämistyö jatkuu edelleen.

Vahvuutena välittäminen -kampanja saatiin käyntiin kaikissa yksiköissä. Verkostomainen työtapa saatiin hyvään alkuun ja verkostot ovat levittäneet hyviä käytäntöjä sekä parantaneet tiedonkulkua koulujen välillä. Tiimiopettajuutta ja joustavia tuen järjestelyjä on kehitetty.

Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa eteni yhteisten toimintamallien osalta. Esimerkiksi intensiivisen tuen tarpeiden yhteistyöhön saatiin rakennettua hyvää toimintamallia. Hyvinvointialueen mukanaan tuoma muutos tulee vaikuttamaan yhteistyöhön ja toiveissa on, että hyvää kehittämissyhteistyötä saadaan tulevaisuudessakin jatkaa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi, yksilöllinen kohtaaminen, kannustava ja innostava ilmapiiri	Vahvuutena välittäminen	Kampanjan käynnistäminen kaikissa yksiköissä (tavoite 11). Henkilöstön osallistuminen kampanjaan	Toteutunut
Hyvinvointi, avoimuus ja nopeus, kokeileva innovointi, verkostoituminen, kannustava ja innostava ilmapiiri	SISOTE-yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kokonaisvaltaisten palveluiden rakentaminen. Moniammatillisten toimijoiden (kouluvalmentajat) tehtävänkuvat ja toiminnan mallinnus	Toteutunut
Hyvinvointi ja talouden tasapaino, osallistaminen, avoimuus ja nopeus, kokeileva innovointi, verkostoituminen	Verkostojen kehittäminen	Uusien verkostojen (luokkamuotoinen erityisopetus, nepsy-valmennus ja opiskelu-huolto) käynnistäminen ja olemassa olevien verkostojen kehittäminen (rehtorit, laaja-alaiset erityisopettajat ja tutorit). Mittarina toimivien verkostojen lukumäärä (aiemmin 3) ja toiminnan tavoitteet (ei ole tehty aiemmin yhdellekään verkosto)	Toteutunut
Hyvinvointi ja talouden tasapaino, kokeileva innovointi, verkostoituminen, yksilöllinen kohtaaminen, kannustava ja innostava ilmapiiri	Pedagoginen kehittäminen	Yhteisopettajuuden lisääminen. Kustannustehokkaiden ja tuen tarpeita vastaavien erityispedagogisten käytänteiden kehittäminen: tupaopetus ja kehittäjäryhmän toiminta. Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen (Google-ympäristön käyttö). Moniammatillisten tiimien määrä (esim. erityisopettaja, luokanopettaja, ohjaaja) ja toimintamallit. Tuen käsikirjan päivittäminen. Pedagogisten koulutusten määrä ja kuvaus.	Toteutunut

Tunnusluvut

	2020	2021	2022
Tuntikehys			
yleisopetus	1768,5	1736,5	1740
osa-aikainen erityisopetus + koordinointi	197	235	235
luokkamuotoinen erityisopetus	160	166,5	166,5
nepsy-valmennus (vvh)			
Henkilökunta			
- opettajat	84	86	86
- ohjaajat ja kouluvalmentajat	36	35	35
Oppilasmäärä	1133	1108	1105

Yläkoulu

Palvelukuvaus

Yläkoulu antaa opetusta vuosiluokilla 7-9, jonka tavoitteena on oppilaan päättötodistus ja mahdollisuus siirtyä toisen asteen opintoihin sekä antaa oppilaalle elämässään tarvittavat tarpeelliset tiedot ja taidot. Opetuksessa ja kasvatuksessa edistetään sivistystä ja annetaan mahdollisuus itsensä kehittämiseen monipuolisesti. Oppilaille opetetaan vastuuntunnon merkitystä, omatoimisuutta ja vahvistetaan myönteisen minäkuvan syntymistä.

Oppilaalle ja koko henkilökunnalle taataan ja turvataan turvallinen oppimisympäristö, johon kuuluu myös toimiva koulukuljetus. Koulu kasvattaa nuoria hyvään sosiaaliseen kanssakäymiseen ja suvaitsevaisuuteen. Koulukiusaamiseen ja sen ilmiöiden ehkäisyyn puututaan aktiivisesti.

Opintomenestyksen turvaamiseksi koulussa annetaan yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Osa-aikaista erityisopetusta antaa kolme kokoaikaista erityisopettajaa ja erityisluokanopetusta neljä kokoaikaista erityisluokanopettajaa. Oppilaanohjauksen kautta oppilaan omaa oppimisympäristöä ja käsitystä tulevasta työympäristöstä vahvistetaan.

Koulun terveydenhuolto hoitaa säännölliset terveystarkastukset, opettaa terveitä elämäntapoja ja säännöllistä ruokailua yhteistyössä opetuksen ja ruokapalvelun kanssa. Ongelmatilanteissa toimitaan aktiivisesti kotien, psykologin ja kuraattorin, -lääkärin ym. tahojen kanssa.

Koulu osallistuu valtakunnallisiin arviointi- ja vertailututkimuksiin, joiden kautta palvelua voidaan kehittää.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2022 toiminta on toteutunut suunnitellulla tavalla. Keskeiset pedagogiset tavoitteet 9. luokkalaisten päättötodistus ja toisen asteen opintoihin siirtyminen toteutuivat.

Moniammatillisen yhteistyön rooli, määrä ja tarve on lisääntynyt. Tähän tarpeeseen on vastattu suunnitellusti. Yhteistyö erityisesti lastensuojelun ja sosiaalipalvelujen kanssa on entisestään tiivistynyt. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen myötä tavoitteena on säilyttää olemassa olevat toimintamallit yhteistyössä.

Vahvuutena välittäminen -kampanja on ollut koulussa suunnitellusti esillä ja yhteistyö kotien kanssa on ollut aktiivista.

Opetuksen tuen osalta on otettu käyttöön tiimiopettajuutta aiempaa laajemmassa määrin. Tehtävää on jaettu ja räätälöity kulloiseenkin tilanteeseen ja tarpeeseen nähden joustavasti.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi	Vahvuutena välittäminen	Kampanjan käynnistäminen Henkilöstön osallistuminen kampanjaan	Toteutunut
Hyvinvointi	SISOTE-yhteistyö sosiaali- ja terveystalouden kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kokonaisvaltaisten palveluiden rakentaminen. Moniammatillisten toimijoiden (kouluvalmentajat) tehtäväkuvat ja toiminnan mallinnus.	Toteutunut
Hyvinvointi ja talouden tasapaino	Oppilaan päättötodistus ja toisen asteen opintoihin siirtyminen	Laadukas opetus pätevällä ja määrältään riittävällä henkilöstöllä. Päättötodistus ja oppilaanohjaus sekä seuranta.	Toteutunut
Hyvinvointi ja talouden tasapaino	Kodin ja koulun yhteistyö. Vanhempien kasvatustyön tukeminen sekä koulukiukaan ehkäisy	Varhainen puuttuminen ilmeneviin ongelmiin ja ongelmien kasaantumisen sekä syrjäytymisen ehkäisy riittävällä henkilöstöllä. Hyvinvointikysely ja hyvinvointikertomus	Toteutunut

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Tuntikehys	1171,25	1194,17	1170,5	1142,33	1180,59
yleisopetus	1014,25	1037,17	1013,5	985,33	995,17
luokkamuotoinen eo	100	100	100	100	125
yksilöllinen eo	57	57	57	57	60,42
Henkilökunta					
- opetushenkilöstö	50 (45)*	52 (47)*	52(47)*	53 (48)*	54 (48)*
- muu henkilökunta	2	2	2	2	3

*oma henkilöstö 48, yhteiset opettajat mukana

Lukiokoulutus

Palvelukuvaus

Lapuan lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava ja jatko-opintoihin yliopistossa, korkeakoulussa, ammattikorkeakoulussa tai lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa valmentava toisen asteen oppilaitos. Lapuan lukio toimii keväällä 2019 valmistuneissa uudis- ja peruskorjatuissa tiloissa.

Lukion tehtävänä on tarjota laadukasta ja monipuolisesti painotettua lukiokoulutusta. Opetuksen järjestämisessä pyritään siihen, että opiskelijoiden kurssivalinnat toteutuisivat mahdollisimman laajasti. Opetushenkilöstön kanssa yhteistyössä päivittäisestä koulutyön sujumisesta pitävät huolen lukion hyvinvointiryhmä ja opiskelijakunnan edustajana opiskelijakunnan hallitus.

Lukiokoulutuksen kannalta keskeisiä sidosryhmiä ovat Lapuan yläkoulu, Sedu Lapua, Lapuan kansalaisopisto, Lapuan kaupunginkirjasto, Lapuan musiikkiopisto, Lapuan kulttuuritoimi, Lapuan nuorisotoimi, Opinlakeus-verkosto ja Etelä-Pohjanmaan Urheiluakatemia.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuonna 2022 lukion toiminta toteutui tärkeimpien tavoitteiden osalta lähes suunnitellusti. Vahvuutena välittäminen -kampanja käynnistyi ja yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa kehitettiin. Erityisen ilahduttavana voidaan pitää psykiatrisen sairaanhoitajan toimen vakinaistamista toisen asteen opiskeluhuollossa.

Verrattuna valtakunnalliseen trendiin lukiokoulutuksen valinneiden osuus ikäluokasta oli Lapualla pienempi: valtakunnallisesti 53% hakeutui ensisijaisesti lukioon ja Lapualla 43%. Lapuan lukio oli ensimmäisenä hakutoiveena 38%:lla(62/164) ja joku muu lukio n. 5%:lla(9/164). Asetetusta tavoitteesta jäätii yhteishaun valintatuloksessa 12 prosenttiyksikköä. Kuitenkin lukuvuoden 2022-2023 aikana ensimmäisen vuoden opiskelijamäärä on kasvanut ja opiskelijoita on 69 (20.1.2023 mukaan).

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja toimintakulttuurin kehittäminen uuden opetussuunnitelman mukaisesti ovat edenneet suunnitellusti. Oppivelvollisuuden laajentamisen taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia on seurattu ja arvioitu aktiivisesti. Taloudellisten vaikutusten perusteellisempaan arviointiin vaaditaan kuitenkin n. 3½ - 4 vuoden toteutuma.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi	Vahvuutena välittäminen	Vahvuutena välittäminen -kampanja käynnistetään. Kampanjaan liittyvä toiminta ja tapahtumat. Henkilöstön osallistuminen kampanjaan.	Toteutunut
Hyvinvointi	SISOTE - yhteistyö sosiaali- ja terveystalouden kanssa	Opiskeluhoitoon MAR-tehtäväkuvien päivitys. Asiakaskysely toisen asteen opiskeluhoitoon palveluista ja asiakaskyselyn tulokset. Psykiatrisen sairaanhoitajan tehtävän vakinaistaminen.	Toteutunut Toteutunut Toteutunut
Hyvinvointi Väestön kasvu Talouden tasapaino	50 % lapualaisista peruskoulun 9. luokan oppilaista aloittaa toisen asteen opinnot Lapuan lukiossa syksyllä 2022	Ysiluokkalaisten ja huoltajien lukioinfot. Yläkoulun kasien ja ysien tutustumiskäynnit lukiolla. Lukio-opinnot aloittavien määrä elokuussa 2022.	Ei toteutunut

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Opiskelijamäärä	216	207	222	258	269
Tuntikehys					
- opetus	340,68	334,27	346,46	369,13	376,21
- opinto-ohjaus	9*	9,38	9,58	10,38	1,83
- lukioresurssi	53,48	50,07	53,13	59,67	62,03
- kerroinlisä	34,61	34,03	34,64	37,71	37,62
Yhteensä	437,77	427,75	443,81	476,89	477,69
Tuntikehys/opiskelija	2,03	2,07	2,00	1,85	1,78
Opetushenkilöstö	23	23	23	23	23
- vakinaiset opettajat	19	19	19	19	19
- tuntiopettajat	4	4	4	4	4
koulusihteeri	1	1	1	1	1
kuraattori	1	1	1	1	1

*Opinto-ohjauksen opetussuunnitelman mukaisten kurssien/opintojaksojen opetus sisältyy opetuksen tuntimäärään, osa opinto-ohjauksen ohjauksesta (=1ku/ohjausryhmä) sisältyy lukioresurssiin.

Musiikkiopistopalvelut

Palvelukuvaus

Lapuan musiikkiopisto on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista (L 21.8.1998/633) opetusta antava lakisääteinen oppilaitos. Toimintaa ohjaavat sekä valtakunnallinen ja opiston oma opetussuunnitelma. Musiikkiopisto-opintojen keskeisenä tavoitteena on antaa sellaiset tiedot ja taidot, että musiikin elinikäinen harrastaminen on mahdollista. Opetuksen on oltava niin laadukasta, että oppilaan niin halutessa se antaa musiikkialasta kiinnostuneille oppilaille valmiudet hakeutua musiikkialan ammatilliseen tai korkea-asteen koulutukseen. Soitto- ja/tai lauluopinnot ovat hyvä ja kehittävä harrastus, joka ohjaa oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opiskelu auttaa oppilasta löytämään musiikin avulla välineen ja väylän omalle itseilmaisulle. Musiikkiopiston kohderyhmänä ovat ensisijaisesti lapset ja nuoret, mutta enenevässä määrin myös aikuiset.

Musiikkiopiston tehtävänä on myös paikallisen ja kansallisen musiikkikulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen, vuorovaikutus ja yhteistyö muiden musiikin- ja taideopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa sekä kansainvälisen yhteistyön edistäminen.

Opetustarjontaan kuuluu musiikkileikkikoulutoiminta, soitinvalmennuksen ryhmäopetus, eri instrumenttien soitinopetus, kamari- ja kansanmusiikin opetus, musiikin perusteiden opetus, pop-/jazzmusiikin opetus ja siihen liittyvä bänditoiminta sekä valinnaiset opintojaksot. Soitinvalikoimaan kuuluvat jousisoittimet, puu- ja vaskipuhaltimet, piano, kitara, sähkökitara, sähköbasso, lyömäsoittimet, harmonikka ja laulu (rytmilaulu ja klassinen).

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Musiikkiopiston toiminnan ytimenä ja kivijalkana on soitinten ja laulun yksilöopetus. Myös ryhmäaineissa kuten musiikin perusteiden opinnoissa on erityisillä oppijoilla mahdollisuus henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan ja opetukseen.

Toimintamme on lähtökohtaisesti hyvinvointia tuottavaa. Pyrimme musiikkikasvatuksen avulla oppilaan toimijuuden ja pystyvyyden kokemuksen vahvistamiseen toimimalla oppimisen, osaamisen ja onnistumisen auttajina. Kuntalaisille tuotamme n. 50-60 maksutonta konserttia ja tapahtumaa vuodessa.

Musiikkiopisto pyrkii huolehtimaan kannustavan ja innostavan ilmapiirin toteutumisesta mm. ajatuksella siitä, että oppilaamme ovat kaikkien oppilaita, joita voimme yhteisellä kannustuksella ja huomioimisella ja toisaalta myös mahdollisten heräävien huolten esiin nostamisella auttaa parhaalla mahdollisella tavalla.

Osallistamme oppilaita arjessa mm. soitettavan ohjelmiston valintoihin ja konserttien ja tapahtumien esiintyjiksi sekä oppilaita ja huoltajia erilaisin kyselyin opistomme kehittämiseen. Henkilöstöllä on säännölliset kokoukset ja opiston kehittäminen tapahtuu yhdessä. Kokeileva innovointi on toteutunut mm. henkilöstön kehittämispäivillä yhdessä linjattujen tiedotuksen ja kokouskäytäntöjen kehittämiskokeiluilla sekä opetuksessa uusien opintojaksoiden kehittämisen muodossa. Avoimuus ja nopeus toteutuu mm. jatkuvan oppilashaun mallin avulla. Sekä sisäistä että ulkoista tiedottamista pyritään kehittämään edelleen.

Musiikkiopisto verkostoituu niin kaupungin toimijoiden kuin musiikkiopistoverkoston kanssa alueellisesti ja valtakunnallisesti. Alueellinen verkostoituminen on toteutunut vahvasti seitsemän musiikkiopiston yhteisessä hankkeessa Opi sävellajit ja asteikot, jossa Lapuan

musiikkiopisto on koordinaattorina. Hanke tuottaa valtakunnallisesti hyödynnettäväksi opetuksen tukimateriaalia videoiden ja tehtävien muodossa asteikkojen ja sävellajien opettamiseen.

Alueen ammattimuusikkojen kanssa toteutimme Puhallinillan, jossa B- ja C-puhallinorkestereiden oppilaat harjoittelivat, kuulivat ammattimuusikoiden mietteitä soittamisesta ammattina ja osallistuivat Pohjanmaa-kvintetin konserttiin. Rehtori on osallistunut musiikkiopilaitosten kevät- ja syyspäiville sekä rehtorien etätapaamisiin.

Paikallinen verkostoituminen ja yhteistyö on liki päivittäistä Vanhan Paukun yksiköiden esimiesten kesken sekä systemaattista kehittämistä Paukun johtotiimin myötä. Yhteistyöllä toteutettiin Virtaa-runofestivaali syyskuussa. Musiikkiopiston ja Lapuan taidekoulun välisenä yhteistyönä toteutettiin Kuvataide - ja baletti-iltamusiikit. Lapuan oman kulttuuriopetussuunnitelman KulttuuriPaukun kehittämistyö alkoi Vanhan Paukun yksiköiden ja perusopetuksen kulttuuritutoreiden kesken. KOPS-yhteistyötä toteutettiin mm. lukion 1. luokan musiikkikurssin oppilaiden osallistumisena Iltamusiikkeihin vuoden mittaan.

Suurimpana voimanponnistuksena oli #Vahvuutena välittäminen -hyväntekeväisyyskonsertti marraskuussa. Konsertin esiintyjinä olivat musiikkiopiston sinfoniaorkesteri, kamariorkesteri, A-puhallinorkesteri, rytmimusiikin B-bändi, laulajat sekä yhteistyökumppanit tuomiokirkkoseurakunnan lapsikuoro Laulux ja Lapuan Kristillisen opiston kuoro. Konsertti keräsi runsaan määrän yleisöä ja sai paljon positiivista palautetta. Konsertin tuotto 2335 € käytettiin lapualaisten lapsiperheiden auttamiseen. Opettajamme on toiminut vetäjänä Suomen harrastamisen mallin musiikkikerhoissa Alanurmon, Ritavuoren, Liuhtarin, Männikön ja Kauhajärven kouluilla.

Työyhteisön hyvinvoinnin kehittäminen on ollut keskeisenä kehittämiskohteena. Henkilöstö kokoontui kesäkuun alussa yhteisille kehittämispäiville ja toimenpiteitä mm. tiedotuksen ja kokouskäytäntöjen kehittämiseen on tehty. Rehtori on suorittanut kuluneena vuonna palvelumuotoilun erityisammattitutkinnon ja osallistunut useisiin Lapuan kaupungin ja KEVA-hankkeen järjestämiin työyhteisön kehittämiseen tähtääviin koulutuksiin sekä opiskelee parhaillaan voimavarakeskeiseksi työnohjaajaksi ja on toteuttanut yksilö- ja ryhmämuotoisia harjoitustyönohjauksia Lapuan kaupungin työntekijöille niiden osana.

Pandemian aikainen konserttitoiminnan hiljeneminen sai vuoden mittaan väistyä ja konserttitoimintamme palata takaisin täyteen loistonsa. Viikoittaiset Iltamusiikki-konsertit ja lähes kaikki lukuvuoden aikana suoritetut Soivat kokonaisuudet ovat toteutuneet Alajoki-salissa. Tilaisuuksia Alajoki-salissa on ollut yhteensä 347, joista musiikkiopiston järjestämiä 292, kaupungin tilaisuuksia 40 ja ulkopuolisia tilaisuuksia 15.

Nostona v. 2022 konserttitoiminnastamme ison hyväntekeväisyyskonsertin lisäksi jousiorkestereiden ja puhallinorkestereiden konsertit kevät- ja syyslukukaudella, upea pianistien uuden opetussuunnitelman mukainen lopputyökonserhti toukokuussa, ukrainalaisten tuki-konsertti toukokuussa, rytmimusiikin bändien konsertit ja nuorten puhaltajien ja jousien konsertti marraskuussa. Lisäksi musiikkiopistolaiset esiintyivät useissa erilaisissa niin kaupungin kuin muiden toimijoiden järjestämässä tapahtumissa ja tilaisuuksissa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi Osallistaminen Avoimuus ja nopeus Kannustava ja innostava ilmapiiri	Vahvuutena välittäminen	Lyhyehköjen hyvinvointiin ja toiminnan kehittämiseen liittyvien kyselyjen toteuttaminen henkilöstölle, oppilaille ja heidän vanhemmilleen. Kyselyn tulokset nykytilan kuvaajana ja tulevaisuuden kehityksen suuntaviivoina. 1-3 toteutunutta kyselyä Henkilöstön osallistuminen kampanjaan	Toteutunut kaksi asiakaskyselyä syksyllä 2022 Toteutunut kaupungin henkilöstökysely Toteutunut Vahvuutena välittäminen-hyväntekeväisyyskonsertti 20.11.2022
Hyvinvointi Verkostoituminen Osallistaminen Yksilöllinen kohtaaminen	SISOTE - yhteistyö sosiaali- ja terveystalouden kanssa	Yhteistyön vahvistaminen ja kehittäminen sototoimijoiden kanssa. 1-3 toteutunutta yhteistyöhanketta, esimerkiksi palvelukotikonsertit tai musiikkipaja mielenterveyskuntoutujille	Toteutunut: 2 palvelukoti-esiintymistä joulukuussa 2022
Hyvinvointi Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema tuottaa uusia tilaisuuksia ja tapahtumia. 1-3 uutta yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta	Toteutunut Tuli-teemainen Kuva- taideiltamusiikki 03/22, balettiyhteistyö Lapuan taidekoulun tanssijoiden kanssa sekä Virtaa-runofestivaali Paukun yksiköiden yhteistyönä
Osallistaminen Kokeileva innovointi	Osallisuuden lisääminen	Oppilaiden osallistaminen toiminnan kehittämiseen, esim. työpajojen ja valinnaisen opintojen suunnitteluun. 1-3 oppilaiden ideaa toteutetaan esim. työpajaviikon pajoina	Toteutunut Oppilaiden osallistaminen OPH-hankkeen opetusmateriaalin suunnitteluun

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Kulut yhteensä	734.110	762.675	755.567*)	785.971*)	787.737*)
Toimintatuotot	93.966	100.436	96.749	98.300	98.395
- maksutuotot	90.563	96.098	93.754	97.396	98.355
-vuokratuotot (tilat)	3.403	4.338	2.995	904	40
-tuet/avustukset	1.000				
Valtionosuus	480.662	478.668	505.834	522.686	533.943
Kaupungin osuus	159.482	183.571	152.984	164.985*)	155.399

*) ei sisällä sisäisiä vuokria

	2018	2019	2020	2021	2022
Opetustunnit	11 269	11 464	11 276	11 235	11 217
Vars.oppilaat	249	260	261	256	248
Musiikkileikkikoululaiset	112	114	94	72	77
Solistiset tasosuoritus- set/Soivat kokonaisuudet	76	87	61	103	76
Päättötodistus perustaso, perusopinnot v. 2022	19	15	16	11	16
Päättötodistus musiik- kiopistotaso, syventävät opinnot v. 2022	3	5	3	7	6
Henkilöstö	21	21	21	21	21

Kaupunginkirjasto

Palvelukuvaus

Kirjastolain (2017) mukaan kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen.

Yleisen kirjaston tehtävät ovat:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- edistää lukemista ja kirjallisuutta
- tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi kunnan yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Lapuan kaupunginkirjasto tuottaa ja ylläpitää kirjasto- ja tietopalveluja Lapuan ja ympäristökuntien asukkaille sekä yhteistyökumppaneille, johon kuuluvat myös kaikki EEPOS-kirjastokimpan 22 kirjastoa. Kirjasto tukee kaikenikäisten lukuharrastusta, mediataitoja ja elinikäistä oppimista. Asukkaiden hyvinvointiin kirjasto tarjoaa virkistystä ja elämyksiä. Kirjasto edistää tiedollisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Kokoelmapolitiikassa poistojen osalta saavutettiin suositeltu taso. E-aineiston käyttöluvut nousivat, sillä yhteiseen Eepoksen e -aineistokokoelmaan panostettiin enemmän, lisäksi valikoima e -lehtiä tuli etäkäyttöiseksi. Ukrainankielistä aineistoa hankittiin kokoelmiin. Kirjasto osallistui Vahvuutena välittäminen -kampanjaan pienin eri tavoin.

Saarenpääkodin lukunurkkauksessa kävi kirjastonhoitaja noin kerran kuussa. Siirtokokoelmia ja lukutuokioita pidettiin Saarenpäässä, Seppämestarissa, Lepolassa ja Niittypuistossa. Kirjasto järjesti kaverikoiria vierailemaan palvelukodeissa.

Kävijätilastoissa oli mukavasti nousua ja sitä osaltaan selittää kirjastoauton säännöllinen liikennöinti ja omatoimikirjaston käyttöönotto lokakuussa, jolloin samalla juhlittiin kirjaston 25-vuotista toimintaa Vanhan Paukun tiloissa. Henkilökunnan pitämät kirjavinkkaukset tavoittivat 450 alakoulun oppilasta ja kirjailija Pasi Lönn 186 yläkoulun oppilasta. Kotiseutupäivän tarinatuokio tavoitti samoin 186 yläkoulun 8-luokkalaista.

Mikko Porvali vieraili yhteisen kirjastokimpan hankkeen Vieläkin parempi Eepos 2 tiimoilta. Muita kirjailijavieraita olivat: Merja Mäki, Elina Annola, Christian Rönnecka (Kauhavan ja Lapuan yhteinen hanke Lukuiloa lakeuksille), ja Harri Ahonen. Johannes Salomaan saksofonin soittoa kuultiin niin kirjastossa kuin Saarenpääkodissa. Pelipäivä keräsi nuoria ja vanhempia. Vuoden aikana oli muita pienempiä tapahtumia ja teemapäiviä, lisäksi kirjastossa vieraili useita eri ryhmiä.

Uuden Axiell Aurora Gold -kirjastojärjestelmän käyttöönotto viivästyi yhä. Uusi lainausautomaatti ja palautusautomaatti hankittiin tukemaan omatoimikirjaston käyttöä.

Eepoksen uuden strategian päivitys aloitettiin syksyllä 2022 ja työ jatkuu keväällä 2023. Kulttuuritoimi ja kirjasto järjesti yhteistyössä Artist talks -tilaisuuden, jossa residenssitaiteilijat kertoivat yhteistyöstään. Vanhan Paukun toimijat toteuttivat yhdessä Virtaa! -runofestivaalin 17.9.2022. Marraskuussa Joulumarkkinat näkyivät myös kirjastossa musiikin ja askartelupisteen muodossa. Kirjaston asiakasraati kokoontui kaksi kertaa. Loppuvuodesta kirjastoon tuli äänieristetty työskentelytila Boxi.

Onneksi on oma kirjasto!

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi	Vahvuutena välittäminen. Kirjasto tukee kaikkien kuntalaisten hyvinvointia ja tasa-arvoa tarjoamalla laadukkaan, ajantasaisen ja uudistuvan kokoelman ja e-aineistot.	Alle 5 vuotta nuoremman aineiston määrä on 40 % kirjaston kokoelmasta ja poistot 6 %. Vuosittaiset e-aineiston käyttöluvut. Henkilöstön osallistuminen kampanjaan Vahvuutena välittäminen.	Toteutunut
Hyvinvointi	SISOTE-yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa Palvelukodeissa siirtokokoelmia. Mun koto: paras paikka -hankkeen yhteistyökumppanuus.	Siirtokokoelmien kehittäminen. Lukunurkkaus Saarenpääkodille, työntekijä kerran kuukaudessa pitämään lukutuokiota/ tapahtumia.	Toteutunut
Hyvinvointi	Asiakaslähtöisyys, tapahtumat ja hankkeet, kirjaston käyttö lisääntyy.	Lainaus ja kävijätilastot, myös kirjastoauton osalta sekä verkkokäyntien seuranta. Tapahtumiin osallistujien määrä. Omatoimikirjaston käyttöönotto.	Toteutunut
Hyvinvointi, talouden tasapaino	Ajantasainen ja toimiva kirjastojärjestelmä ja asiakaskoneet. Kirjastojärjestelmää Axiell Aurora kehitetään jatkuvasti. Lainaus- ja palautusautomaattien toimintavarmuus pääkirjastossa, Tiistenjoen kirjastossa sekä lukion kirjastossa.	Vuonna 2022 otetaan käyttöön uusi versio Axiell Aurora Silveristä, jolloin se muuttuu Gold-versioksi. Asiakaskoneiden ja automaattien toimivuutta seurataan aktiivisesti.	Toteutunut osittain
Verkostoituminen	Verkostoituminen on aktiivista EEPOS-kirjastojen kanssa. Osallistuminen Eepoksen toimintaa kehittäviin yhteistyöryhmiin, kokouksiin ja hankkeisiin.	Vuonna 2022 ilmestyy koelmapolitiikan julkaisu, joka sisältää koko Eeposkimpan kokoelman tunnusluvut. Yhteinen Eeposstrategia on käytössä 2022.	Toteutunut osittain
Hyvinvointi Kokeileva innovointi	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö.	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema tuottaa uusia	Toteutunut

Verkostoitu- minen		tilaisuuksia ja tapahtumia. 1- 3 yhteistyössä järjestet- tyä tilaisuutta.	
-----------------------	--	---	--

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Lainat/asiakas	15,9	16,8	13,4	16,44	15,86
Käynnit/asiakas	4,9	4,9	6,7	7,2	4,7
Aineiston hankinta/kirjat /laatu- suositus 300/1000 asiakas	330	327	307	356	337
Aineiston hankinta/muu ai- neisto/laatusuositus 100/1000 asiakas	44	36	40	42	33
Verkkokäynnit/asiakas	2,7	3,3	3,5	3,9	4,16
Lainajat %/asukasluku	34,5	34,3	30	30	31
Lainaus/kokoelma	1,5	1,7	1,4	1,65	1,63
Taloudellisuus *	1,4	1,3	1	1,40	1,48
Toimintakulut/as	32,0	33,2	32,2	51,80	55,83

* Taloudellisuus = henkilöstökulut/as + aineistokulut/as/käynnit/as + lainat/as

** Toimintakulut/as muuttuneet kiinteistömenojen todellisten kulujen laskennan vuoksi.

*** Huom! Kirjastotilastot 2022 vielä tarkistamatta, AVI tarkistaa ja julkaisee tilastot 3.4.2023.

Kulttuuri-, museo- ja matkailupalvelut

Palvelukuvaus

Kulttuuripalvelut vastaa Lapuan kaupungin kulttuuritoiminnan järjestämisestä, Kulttuurikeskus Vanha Paukun toiminnoista, Lapuan kaupungin museoista sekä Lapuan kaupungin matkailun tehtäväkentästä.

Lapuan kaupunki tunnetaan laajasta kulttuuri- ja taidetarjonnasta sekä luonto- ja puutarha-kohteistaan. Nämä kaikki lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja kotiseutuidentiteettiä ja ne ovat vahvoja vetovoimatekijöitä sekä matkailun että uusien asukkaiden kannalta.

Kulttuurikeskus Vanha Paukku museoineen, gallerioineen sekä muine palveluineen on ympärivuotinen kohde niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Lapuan kaupungin museot kuuluvat valtionosuusmuseoiden piiriin, museoita ohjaa museolaki (314/2019) ja kulttuuripalveluita ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019).

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuonna 2022 kulttuurin ja museoiden toiminta normalisoitui koronarajoitusten purkautuessa. Tapahtuman järjestäjät uskalsivat tuottaa tapahtumia ja ihmiset osallistua niihin. Yhteistyö sidosryhmien kanssa on ollut tiivistä uusien ja vanhojen tapahtumien suunnitteluun. Vuoden aikana kulttuuritoiminnassa on ollut henkilöstövaihdoksia, mikä on viivästyttänyt joidenkin tavoitteiden toteutumista.

Taidemuseo ja Patruunagalleria ovat toteuttaneet vuoden aikana yhteensä 13 näyttelyä. Pohjanmaan Valokuvakeskuksen kanssa on tehty yhteistyössä neljä näyttelyä. Lapuan liikkeen perusnäyttelyä uudistettiin ja täydennettiin. Patruunatehtaan museon näyttelyn uudistamiseksi on tehty tutkimustyötä ja suunniteltu näyttelyn sisältöjä. Pyhälahden museon näyttely on pysynyt samana.

Kulttuuritoimi on ylläpitänyt kansainvälistä taiteilijaresidenssitoimintaa. Vuoden 2022 aikana Lapualla vieraili yhteensä 14 residenssitaiteilijaa. Residenssitaiteilijat järjestivät yhdessä kulttuuritoimen kanssa "Artist Talks" -tapahtumia yhteensä seitsemän kappaletta. Yleinen kulttuuritoimi on avustanut lapualaisia kulttuuriyhteisöjä ja yksityisiä taiteilijoita määrärahan puitteissa. Avustuksia on saanut 10 yksityishenkilöä ja 28 yhdistystä.

Kulttuuritoimessa hankkeiden kautta tehtävä kehittämissuunnitelma on ollut aktiivista. Vuoden aikana käynnissä oli viisi erillistä kehittämissuunnitelmaa, kolme näistä oli rahoitettu Leader-tuella ja yksi Opetus- ja Kulttuuriministeriön avustuksella. Hanketoiminnalla aikaansaatuja tuloksia on pystytty myös ottamaan käyttöön: Pyhälahden digitoituja valokuvia on viety kaikkien saataville Helemi-tietokantaan, kesätaiteilijatoiminta on jatkunut omalla rahoituksella yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti ollaan tarjottu sisältöjä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen mm. lastenkonsertein ja taidemuseovierailuin. Kulttuurin hyvinvointia tukevaa toimintaa on tehty järjestämällä taidenäyttelyitä hoitokodeissa ja ikäihmisille suunnattua muistelutoimintaa. Muistelutoiminnan avulla on kehitetty museoille omaa "muuseosalkku" -toimintamallia.

Matkailutoiminnassa on luotu ryhmämatkaesite ja markkinoitu Lapuan matkailukohteita alan messuilla ja tapahtumissa sekä eri viestintäkanavissa. Lapuan matkailuesitteen uuden painoksen valmistelu on aloitettu. Vuoden aikana perustettiin Matkaresta -Lapua matkaparkki.

Matkarestan ylläpidosta huolehditaan ostopalveluna ja markkinoinnista vastaa matkailutoimi.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi Osallisuus	Vahvuutena välittäminen	Kulttuurin opetussuunnitelman päivittäminen. Henkilöstön osallistuminen kampanjaan.	Toteutunut
Hyvinvointi	SISOTE	Museosalkun kehittäminen	Toteutunut
Hyvinvointi Osallisuus	Lapuan Patruunatehtaan museon perusnäyttelyn uudistamisen edistäminen. (Museot)	Käsikirjoituksen valmistuminen. Näyttelyuudistuksen aloittaminen.	Toteutunut osittain
Verkostoituminen Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Ryhmäretkipalveluiden markkinointi ja mainonta. (Matkailu)	Matkailijamäärien ylläpito, kehittäminen, painottuen ryhmäretki tuotteisiin.	Toteutunut
Hyvinvointi Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö.	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema tuottaa uusia tilaisuuksia ja tapahtumia. 1-3 uutta yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta	Toteutunut

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Budjetin loppusumma kulttuuri + museot	281.404/96 *	259.541*/95	433.821* *	337.853	350.893
Budjetin toimintakate matkailu				60.257	67 252
Museoiden valtionosuus	23.449	49.457	92.930	92.930	92.930
Kulttuurimenot euroa / as	19,4	18,2	30,2	23,8	24,78
Kulttuurihist.museon kävijämäärä	4.000	4.192	3.500	3.500****	8.641
Taidemuseon / Patruunagallerian käyntimäärä	38.305	30.396	21.265	19.975	5.465/ 17.282
Tapahtumiin osallistuneet + oppilasryhmät (alk. 2020)***	57/11.015	62 /13 675*****	17/ 2.619 59/924** *	29//110 55/823	73/5.675 193/2.920
Vanhan Paukun esittelyt + hautausmaakierros (alk. 2020)***	43/1.116	54/1.614	21/267 5/60***	31/725 7/102	44/1.317 6/70
Yksityistilaisuudet / kokoukset (alk. 2020)***			81/1.991 ***	140/1.21 1	47/2.374
Kulttuuri-toimintaan osallistuneet	54.436	49.877	30.626	26.446	43.744
Menot euroa / kultt. toim. osallistuneet	5,1	5,2	14,1	12,7	8,02

- * Aiemmissa vertailuluvuissa ei otettu huomioon Vanhan Paukun kustannuspaikkaa.
 ** Lisätty kustannuspaikat Vanha Paukku ja matkailu. Ei sisällä sisäisiä vuokria.
 *** Uudet mittarit
 ****Arvio. Laskurit rikki.
 *****Festivaalit poistettu kulttuurin mittaristosta

Vuoden 2022 aikana meneillään tai päättyneet hankkeet

Hankkeen nimi	Toteutusaika	Kuvaus	Hankkeen kokonaisbudjetti
Pyhälahden digitointi (OKM)	1.1.2022 - 29.2.2023	Hankkeessa on tavoitteena digitoida osa Pyhälahden valokuvaamomuseon negatiivi- ja valokuva-aineistosta, saattaa se yleisön saataville Finna-palveluun	33 000 EUR
Kulttuuria kaikille (Manner-Suomen maaseutuohjelma /Leader Aisapari)	1.1.2021 - 31.12.2023	Hankkeen tavoitteena on korottaa 20-40-vuotiaiden kulttuuritottumuksia, pohtia uusia keinoja kulttuurituotantojen markkinointiin.	46 000 EUR
Päättyneet			
Taidemuseon koronatuki (OKM)	1.1.- 31.13.2022	Koronatuki. Avustaminen koronapandemian vaikutuksiin mukautumisessa	2 000 EUR
Valontaitajat (Manner-Suomen maaseutuohjelma /Leader Aisapari)	1.1.2021 - 31.12.2022	Hankkeen tavoitteena on tarjota Aisaparin alueen nuorille aikuisille mahdollisuuksia kehittää osaamistaan elokuvien ja valokuvauksen parissa sekä saada samalla taitoja, jota voi hyödyntää elokuva- ja valokuvausalalla. Yhteistyökumppanina Kilkenny Leader ja Young Irish Film makers	27 000 EUR
Kulttuurisilta (Manner-Suomen maaseutuohjelma /Leader Aisapari)	1.8.2021- 31.12.2022	Kulttuurisilta-hankkeen tavoitteena on luoda uutta yhteistyötä Lapualla käynnistyneen Lapuan patruunatehtaan räjähdysnettomuudesta kertovan elokuvan ja Aisaparin alueen harrastajaryhmien -toimijoiden sekä erilaista ammattiosaamista omaavien henkilöiden väliille.	50 000 EUR

Kansalaisopistopalvelut

Palvelukuvaus

Lapuan kansalaisopisto tarjoaa laadukkaita oppimisen ja harrastamisen mahdollisuuksia kaikille kuntalaisille lähi- ja etäopetuksena. Kurssitarjonta on opiston ja kaupungin strategiassa mainittujen arvojen mukaista, uudistuvaa ja joustavaa, #parasta asukkailla. Koulutuspalvelujen kehittämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehdään paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kansalaisopisto toteuttaa elinikäisen oppimisen sekä jatkuvan oppimisen periaatteita noudattaen toiminnassaan lakia vapaasta sivistystyöstä. Opisto tarjoaa luentoja ja koulutusta tarvittaessa myös maksupalvelutoimintana. Kansalaisopisto ylläpitää Lapuan taidekoulua, joka antaa taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan kuva-taiteessa, käsityössä, teatteri- ja tanssitaiteessa.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vahvuutena välittäminen -teema toteutui opiston ja taidekoulun omissa toimintatavoissa, esim. laajaa tuntiopettajajoukkoa kannustettiin hyödyntämään opetuksessa ja ryhmätilan-teissa vahvuutena välittäminen -sivuston työkalupakkia.

Teemallisesti vahvuutena välittäminen näkyi eri ikäryhmille räätälöityinä kurssisisältöinä ja useina ilmaisina, vapaan sisäänpääsyn tilaisuuksina, kuten teatteri- ja balettiesityksinä, näyttelyinä ja muina tilaisuuksina. Yhteensä em. tilaisuuksia oli 16. Kaikki yleisöluennot (20 kpl, 516 osallistujaa) olivat ilmaisia. Taidekoulun ja sen esiintyvien ryhmien rooli tapahtu-majärjestämisessä oli merkittävä. Opiston kokonaisopetuksen tuntimäärä oli 9662 tuntia, josta taiteen perusopetuksen osuus on 1763 tuntia. Lisäksi kerhotoiminnan tunteja toteutui 584 tuntia. Kerhotuntien rahoitus tulee Suomen malli -hankkeesta.

Opintoseteleillä alennettiin työttömien, alhaisen koulutusperustan, maahanmuuttajien ja eri-tuisryhmien kurssimaksuja 18 eri kurssilla. Opintoseteliä hyödynsi 198 henkilöä. Voimaa Arkeen hankkeen ryhmätoiminta jatkui läpi vuoden tarjoten osallistumismahdollisuuksia eri-tuisesti työttömille ja syrjäytymisuhan alla oleville henkilöille.

Kurssitarjonnassa oli mittava määrä hyvinvointiin monipuolisesti linkittyviä kursseja. Laa-jassa kontekstissa opiston kaikki kurssitarjonta on hyvinvointia lisäävää, sillä tutkitusti taiteiden, kädentaitojen, ja musiikin harrastamisella ja opiskelulla on hyvinvointivaikutuksia. Myös muu ryhmätoimintana toteutuva opetus tukee osallistujien sosiaalisia tarpeita raken-taen yhteisöllisyyttä ja sosiaalista pääomaa. Varsinaisesti aineryhmässä hyvinvointi ja terveys toteutui 19 luentoa ja kurssia.

Erityisenä tavoitteena oli jatkaa hyvää SISOTE -yhteistyötä. Yhteistyö palvelukotien kanssa jatkuikin vahvana liikunta- musiikki- ja kuvataidekurssien muodossa. Teatteritaiteen lasten ryhmä kävi esiintymässä Hopearinteen palvelukodissa. Palvelukoteihin tarjottiin mahdolli-suus osallistua opiston striimattuihin yleisöluentoihin. Aikuissosiaaliryhmän kanssa yhteistyö oli tiivistä Voimaa Arkeen! -hankkeen puitteissa.

Yhteistyössä Vanhan Paukun toimijoiden kanssa toteutettiin Virtaa -runofestivaali. Opiston ja taidekoulun ja Paukun eri yksiköiden kahdenvälinen yhteistyö oli monipuolista mm. yh-teisten kirjailijavierailujen, konserttien ja näyttösten järjestämisessä. Yhdistävänä tekijänä toimivat myös lukuvuosittaiset teemat, joiden pohjalta toimintaa linjataan yhdessä.

Hanketoiminta jatkui aktiivisena yhteistyön, osaamisperusteisuuden ja jatkuvan oppimisen hengessä (Voimaa arkeen, Osaajien opisto, Me Osatahan ja Opettajuuden uudet ulottuvuu-det -hankkeet).

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteuma
Hyvinvointi	Vahvuutena välittäminen: Opisto tukee paikkakunnan yhteisöllisyyttä ja sosiaalisen pääoman kasvua kaikille kuntalaisille avoimilla yleisötilaisuuksilla. Näyttelyihin, konsertteihin, teatteriesityksiin, näytöksiin on jokainen kuntalainen tervetullut.	Tilaisuuksia vähintään 5 /lukuvuosi. Henkilöstön osallistuminen kampanjaan.	Toteutunut Avoimia yleisötilaisuuksia 16 avoimet yleisöluennot 20 kpl, osallistujia 516 Kampanjan tavoitteita käsitelty henkilöstökouksissa ja tuntiopettajatapaamisissa
Hyvinvointi	Vahvuutena välittäminen	5-10 yleisöluentoa / kurssia kalenterivuoden aikana, jotka liittyvät erityisesti hyvinvointiin, terveyteen, työssä ja arjessa jaksamiseen, elämänkaaren eri vaiheiden haasteisiin ja mahdollisuuksiin	Toteutunut 19 terveys- ja hyvinvointi -aineryhmän kurssia tai luentoa
Hyvinvointi	SISOTE: Yhteistyön ja yhteistyön rakenteiden vahvistaminen vanhuspalveluiden ja sosiaalipalveluiden kanssa. Opisto toteuttaa myös jatkossa kursseja palvelukodeissa sekä toimintakeskuksessa.	Kursseja n. 15 kpl lukuvuoden aikana.	Toteutunut palvelukodeissa ja toimintakeskuksessa syksyllä 2022 16 kurssia, 263 osallistujaa, keväällä 2022 15 kurssia, 237 osallistujaa

Osallistaminen Kokeileva innovointi Verkostoituminen Yksilöllinen kohtaaminen Kannustava ja innostava ilmapiiri	Kansalaisopistotoiminta tuottaa tutkitusti hyvinvointivaikutuksia, vahvistaa verkostoja, kannustaa elinikäisen ja jatkuvan oppimisen hengessä itsensä kehittämiseen. Koulutuksen ja harrastusten tarjonnan ja kysynnän kohdatessa opiskelijamäärät pysyvät hyvällä tasolla	Lapualaisista vähintään 20 % opiskelee ja harrastaa Lapuan kansalaisopistossa	Toteutunut
Hyvinvointi Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuosi-tema tuottaa uusia tilaisuuksia ja tapahtumia. 1-3 uutta yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta	Toteutunut Virtaa -runofestivaali, yhteistyö musiikkiopiston kanssa konserteissa ja näytöksissä, yhteistyö Vahvuutena välittäminen konsertissa

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Toimintatuotot	210.495	202.324	250.122	352.429	372.943
Toimintamenot	685.653	699.925	726.230*	1.150.444*	1.164.975*
Toimintakate	475.157	497.600	476.108*	798.015*	792.031
Valtionosuus (netto)	356.000	358.308	356.255	375.335	375.335
Kurssimaksut	138.341	135.851	123.386	125.243	140.624
Opetustuntimäärä	9 474	9415	8547	10484**	9 662 +kerhotunnit 584
Opiskelijamäärä	3027	2981	2312	2870**	2652 +kerhojen opiskelijat 520
Osallistujamäärä	6267	6911	5445	6086***	5688 +suomen malli 574
Valtionosuustunnit	7461	7426	7373	7359	7359
Kurssimäärä/ luku- vuosi	269	286	215	367****	326 +suomen malli kurssit 25
Päätoiminen henki- löstö	5,75	5,7	6,5	6,5	6,5
Tuntiopettajat ja lu- ennoitsijat	99	95	94	97	100

Liikuntapalvelut

Palvelukuvaus

Liikuntatoimi järjestää kunnallisen liikuntapaikkaverkoston ylläpidon sekä tuottaa ja hallinnoi ko. tiloissa ja alueilla monipuolisesti erilaisia liikunta- ja harrastuspalveluita. Ohjaustoiminnan osalta liikuntatoimi ensisijaisesti tuottaa liikuntapalvelua yksityissektorin ja seuratoiminnan ulkopuolelle jääville kuntalaisille myös erityisryhmät huomioiden.

Lapuan kaupungin hallintokuntien, kolmannen sektorin ja liikunta-alan yritysten kanssa tehdään yhteistyötä kattavan liikuntapalveluverkoston ylläpitämiseksi ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamiseksi. Yhteistyön erityisenä painopisteenä on lasten ja lapsiperheiden liikuttaminen sekä ikääntyneiden kunto- ja terveysliikunta. Liikuntapaikkaverkoston ylläpitoa järjestetään yhteistyössä teknisen laitoksen kanssa. Liikuntapaikkaverkoston kehittämisessä tärkeässä osassa on kuntalain mukainen kuntalaisten kuuleminen.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat kattavasti. Isoina teemoina olivat henkilöstö- ja asiakaskokemusten parantaminen. Kaupungin laajan henkilöstökyselyn tulokset olivat linjassa liikuntatoimen omiin henkilöstökyselyiden tuloksiin. Liikuntatoimella on merkittävä vastuu koko kunnan hyvinvointikoordinoinnista mm. liikunta- ja nuorisotoimen päällikön ja hyvinvointiohjaajan toimesta. Haasteena on, ettei käytössä ollut työaikakapasiteetti ollut riittävää suhteessa työn määrään ja vaikuttavuuteen, koska liikunta- ja nuorisotoimella oli runsaasti myös omaa kehittämistoimintaa.

Harrastamisen Suomen mallin säännöllisen arvioinnin perusteella oppilaiden sitoutumisessa toimintaan ja etsivässä harrastustoiminnassa koettiin suhteessa eniten haasteita. Arviot tehty koulukohtaisesti henkilöstön toimesta. Tuloksissa koulukohtaista vaihtelua. Verrattuna moniin muihin kuntiin Lapuan harrastamisen Suomen mallin toiminta voidaan arvioida olleen hyvällä tasolla.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteuma
Hyvinvointi Talouden tasa- paino Osallistaminen Avoimuus ja no- peus Kokeileva inno- vointi Verkostoitumi- nen Yksilöllinen koh- taaminen Kannustava ja innostava ilma- piiri	Vahvuutena välittämi- nen	Säännöllinen tiedonhan- kinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, kvartaaleittain. Aloitus kahden liikunta- palvelun osalta. Asiakas- ja henkilöstö- tyytyväisyys (asteikko 1- 5). Tavoitetaso hyvä. Henkilöstön osallistumi- nen kampanjaan.	Toteutunut Henkilöstö Taso 4,4 / 5,0 Vastaus-% 55% Asiakaskokemus ui- mahalli 4,8 / 5,0; NPS=80; n=5 Asiakaskokemuslii- kunnanohjaus 4,5 / 5; NPS=67 n=15 Kesäuimakoulujen osalta suositeltavuus 98 (NPS). n=59
	Suomen mallin jatkoke- hittäminen Etsivän harrastustoiminnan osalta	Koulukohtaiset arviointi- luotaimet. Viikoittain arvio liikenne- valoittain.	Toteutunut.
	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman toi- menpiteiden toteuttaminen	Onko toimenpiteet toteu- tettu? (K/E)	Toteutunut
	SISOTE-yhteistyö sosi- aali- ja terveyspalveluiden kanssa	TeaViisari-prosessien käyttöönotto. Varautuminen mahdol- listen HYTE- valtionavustuksien käyt- töönottoon	Toteutunut. Hyte-osuudet osana hyvinvointikertomuk- sen aineistoa. Liikuntaraportti avattu SHVK-alustalle
	SISOTE Elintapaoh- jauksen vakiinnuttaminen	Elintapamuutoksesta saadaan yksilötasolla tarkkaa terveystietoa, mutta eettisistä syistä niiden julkisuus on rajat- tua. Asiakastytyväisyys. Ta- voitetaso hyvä.	Toteutunut

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Menot*	-909.425	-965.116	-870.078	-1.023.517	
Tulot	443.581	450.449	345.513	501.321	
Kate	-465,844	-514.667	-524.565	-522.196	
Sisältää sisäi- set vuokrat					
Menot				-1 973.243	-2 275.464
Tulot				501.321	584.071
Kate				-1 471922	-1 691.393

	2018	2019	2020	2021	2022
Uimahallin kävijät / kpl	60339	63649	36834	54896	58539
Vesivoimistelut kävijät / kpl	5916	6503	3703	4569	3950
Erytysliikunnan kävijät / kpl	1293	906	738	995	722
Ikääntyvien liikuntakävijät / kpl	5104	5415	3360	4628	4329
Muut ohjatut ryhmät kävijät / kpl	6514	6514	4010	4004	2799
Vauvauinti kävijät / kpl, kokoon- tumiskerrat	571 54		- 60	- 27	67
Kesäuimakouluihin osallistujat / kpl	582	581	- -	531	520

Painopistettä siirretty elintapaohjaukseen, jolla tavoitellaan ensisijaisesti vähän tai ei ollenkaan liikkuvia.

Nuorisopalvelut

Palvelukuvaus

Nuorisopalveluiden tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat; yhteisvastuu, kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämän hallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön nuorten kanssa työtä tekevien tahojen kanssa.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat kattavasti. Isoina teemoina olivat henkilöstö- ja asiakaskokemusten parantaminen. Koulunuorisotyössä uutta toimintaa pilotoitiin koulunuorisotilalla vanhan lyseon tiloissa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi Talouden tasa-paino Osallistaminen Avoimuus ja nopeus Kokeileva innovointi Verkostoituminen Yksilöllinen kohtaaminen Kannustava ja innostava ilmapiiri	Vahvuutena välittäminen	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, kvartaaleittain. Aloitus kahden nuorisopalvelun osalta. Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Henkilöstön osallistuminen kampanjaan.	Toteutunut Tuorein tulos Henkilöstö 4,2 / 5,0 Vastaus-% 83% Kaupungin laajan henkilöstökyselyn tulokset olivat linjassa aiempiin tuloksiin. Asiakkaiden mukaan nuorisotilan toimintaan ollaan pääosin tyytyväisiä.
	Koulunuorisotyön kehittäminen	Ensimmäiset suunnitelma laadittu ja pilotoitu	Toteutunut
	SISOTE-yhteistyö sosiaali- ja terveystalouden kanssa	Etsivä nuorisotyö. Asiakaskyselyt. Tavoitetaso hyvä.	Toteutunut Pulssikysely avainhenkilöille ja 3.sektorille

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Menot *	-283.444	-295.797	-262.035	-239.977	
Tulot	81.952	87.172	90.625	55.807	
Kate	-201.492	-208.625	-171.411	-184.170	
Sisältäen sisäiset vuokrat					
Menot				-441.074	-462.842
Tulot				55.808	76.446
Kate				-385.226	-386.397

	2018	2019	2020	2021	2022
Liikennepuiston kävijät/pv, yhteensä	44,6 2321	45 2727	50,2 1756	45,5 2184	35,5 1562
Lastenleirit leiriläiset	179	190	65	144	152
Hirvijärven leiritalon käyttöpäivät	81	74 remontti	26	71	68
Nuorisotalon käyttäjät muu kuin oma toiminta	685	771	291	385	521
Avoin nuorisotoiminta kävijämäärä/ aukiolopäivä	27	16,2	15,1	22,8	25,7
Etsivän nuorisotyön asiakkaiden osuus alle 29-vuotiaista asukkaista (%)	1,23	1,72	1,76	2,43	2,23

7.1.5 Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunta
Käyttötalouden toteutuminen
Sitovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Myyntituotot	974 862	666 700		666 700	638 057	-28 643	95,7 %
Maksutuotot	3 288 798	3 089 800		3 089 800	3 228 075	138 275	104,5 %
Tuet ja avustukset	1 850 676	336 350		336 350	1 372 146	1 035 796	408,0 %
Muut toimintatuotot	538 266	520 400		520 400	508 163	-12 237	97,6 %
Toimintatuotot	6 652 601	4 613 250		4 613 250	5 746 441	1 133 191	124,6 %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-18 178 244	-19 172 193		-19 172 193	-19 175 836	3 643	100,0 %
Palvelujen ostot	-32 976 797	-31 370 560	-1 600 000	-32 970 560	-35 725 085	2 754 525	108,4 %
Aineet, tarvikkeet ja t	-1 674 243	-1 326 850		-1 326 850	-1 680 249	353 399	126,6 %
Avustukset	-3 018 839	-3 194 100		-3 194 100	-2 805 785	-388 315	87,8 %
Muut toimintakulut	-2 401 067	-553 000	-1 912 080	-2 465 080	-2 622 398	157 318	106,4 %
Toimintakulut	-58 249 190	-55 616 703	-3 512 080	-59 128 783	-62 009 352	2 880 569	104,9 %
Toimintakate	-51 596 589	-51 003 453	-3 512 080	-54 515 533	-56 262 910	1 747 377	103,2 %

Perusturvakeskus

Palvelukuvaus

Perusturvakeskuksen tehtävänä on turvata kaupungin asukkaille heidän tarpeitaan vastaavat laadukkaat sosiaalitoimen ja terveydenhuollon peruspalvelut. Palvelujen tuottaminen tapahtuu pääosin kaupungin omana toimintana sekä ostopalveluna muilta kunnallisilta organisaatioilta. Kunnallista palvelutuotantoa täydennetään ostopalveluna yrityksiltä sekä yhteisöiltä.

Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan jäsenet 1.1. - 31.12.2022: puheenjohtaja Matti Kangas, varapuheenjohtaja Sami Kuula sekä jäsenet Eeva-Maria Latva-Rasku, Juha Hella, Matti Rinnankoski, Susanna Suokko, Antti-Jussi Kivistö, Teija Ylimäki ja Eila Huhta. Kaupunginhallituksen edustajana toimi Helena Lahtinen. Edustajalla oli läsnäolo- ja puheoikeus kokouksissa. Nuorisovaltuuston edustajaa ei ollut nimetty. Perusturvalautakunta kokoontui vuoden aikana 10 kertaa.

Yksilöasiainjaosto: puheenjohtaja Matti Kangas, varapuheenjohtaja Sami Kuula, jäsen Teija Ylimäki ja kaupunginhallituksen edustaja Helena Lahtinen. Yksilöasiainjaosto kokoontui vuoden 2022 aikana 9 kertaa.

Tilivelvolliset viranhaltijat: perusturvajohtaja Terhi Haapala, sosiaalipalvelujohtaja Johanna Lamminen, johtava ylilääkäri Marjo Iivonen-Lahti, vastaava hammaslääkäri Henna Kero-Hankala, vs. hoitotyön johtaja Anu Kaappola, vt. ikäihmisten palvelujohtaja Katri Lahdensuo 1.1.-20.2.2022 ja ikäihmisten palvelujohtaja Tapani Ikola 21.2-31.12.2022.

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta perusturvassa

Sisäistä valvontaa seurattiin kuukausitasolla talouslukujen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumien avulla. Toimintaa toteutettiin ohjaavien säädösten ja määräysten mukaisesti. Korona aiheutti toiminnan suunnitteluun edelleen haasteita ja konkreettiset koronan aiheuttamat toimenpiteet rajoituksineen toteutuivatkin vasta vuoden 2022 aikana. Varautumissuunnittelua jatkettiin edelleen mm. moniammatillinen koronatyöryhmän kokoontumisilla. Näin tiivistettiin yhteistyötä ja tiedonkulkua eri hallintokuntien välillä ja samalla edistettiin riskienhallintaa koko organisaation tasolla.

Hankintoihin liittyvät prosessit olivat kunnossa; lähiesimiehet asiataarkastivat laskut ja lautakunnan määräämät tositteiden hyväksyjät osaltaan hyväksyivät laskut. Hankinnat toteutettiin hankintalakia ja kaupunginhallituksen hyväksymää hankintaohjetta noudattaen. Hankintarenkain päätöksiä noudatettiin sopimuksen piiriin kuuluvissa asioissa.

Palvelukykyyn liittyvät riskit kohdistuvat pääasiassa henkilöstön saatavuuteen, korvattavuuteen ja pysyvyyteen. Myös hoitajajärjestöjen lakonuhka koronan keskellä vaikutti siihen, että konkreettisia varautumissuunnitelmia tehtiin lakon varalle. Vakinaisen henkilöstön rekrytoinnissa kuten lääkärit, hammaslääkärit, sairaanhoitajat, psykologit ja sosiaalityöntekijät oli vaikeuksia. Sijaistyövoiman löytyminen erityisesti lyhyisiin sijaisuuksiin oli myös vaikeaa useammalla ammattialalla. Sijaistyövoiman saatavuuteen liittyviä riskejä pyrittiin vähentämään hoitohenkilöstön osalta mm. vakinaisella varahenkilöstöllä, vakinaistamalla pilotoitien myötä henkilöstöä sekä uusien toimintamallien kehittämisellä kuten kiirevastaanoton muuttamisella hoitajavetoisemmaksi (ASSI- vastaanotto).

Työhyvinvointiin pyrittiin kiinnittämään erityistä huomiota. Työntekijöiden ja esimiesten välisiä kehityskeskusteluita pidettiin poikkeuksellisesta toimintavuodesta huolimatta. Lisäksi yhteisten esimieskoulutusten kautta varmistettiin samanlaisten toimintamallien käyttöönottoa edistäen ennakoinnin ja riskienhallinnan merkitystä. Toimenkuvia päivitettiin kehityskeskustelujen ja työtehtävien muutosten yhteydessä. Sähköisten työvälineiden käyttöä lisättiin, mikä toi myös mahdollisuuksia töiden uudelleen organisointiin lisäten työn sujuvuutta.

Yhtenä isona riskinä tiedostettiin tietoturvaan ja potilasturvallisuuteen liittyvät riskit ja toimialueittain tehtiin varautumissuunnitelmia esimerkiksi sähkökatkojen varalta. Riskienhallintaan liittyen henkilöstöä kannustettiin tekemään ilmoituksia (mm. Haipro) matalla kynnyksellä ja toiminnassa painotettiin ennakoinnin merkitystä. Yhtenä merkityksellisenä ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä henkilöstön ja potilaiden turvallisuutta edistävänä tekijänä toteutettiin Tunstall- hälytysjärjestelmien päivitys akuutti- ja kuntoutusosastolla sekä poliklinikalla. Riskien kartoituksia tehtiin yksiköissä viiden vuoden välein työntekijöiden ja esimiesten yhteistyöllä. Lisäksi riskienkartoitus-lomakkeet tarkistettiin vuosittain ja päivitettiin tarvittavilta osin.

Perusturvalautakunnan keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tekijät vuonna 2022

Toimintavuosi 2022 painottui perusturvasektorilla hyvinvointialueen muodostumiseen liittyvään valmistelutyöhön. Erityisesti jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana valmistelua tehtiin oman tehtäväkuvan rinnalla. Toiminnan siirron valmistelussa huomioitiin myös sisote-yhteistyön rakenteiden valmistelu osana tulevaa muutosta.

Perusturvan alaisen toiminnan toteuttamiseen aiheutti haasteita koronan aktivoituminen perustason palveluissa vuoden 2022 aikana. Korona aiheutti runsaasti sekä henkilöstön että asiakkaiden/potilaiden sairastumisia, toimintojen rajoituksia sekä lisääntyneitä näytteenottoa haitaten talouden ennakoitavuutta. Lisäksi hoitajajärjestöjen lakkovaroitukset ja

ylityökiellot aiheuttivat toimintaan lisähaasteita. Sote-sopimukseen liittyen sovintoesitys saatiin aikaan edellyttäen, että sote-sopimuksen piirissä oleville maksetaan 600 euroa kertakorvaus tiettyjen kriteerien täytyttyä. Tämä tarkoittaa Lapuallakin noin 65.000 euron lisäkustannuksia suunniteltuun talousarvioon. Vertailukohtana on keväällä 2020 oleva korvaukseen oikeuttava henkilöstö Lapuan perusturvassa ja 28.2.2023 edelleen työssä olevat henkilöt hyvinvointialueella.

Vaikka talouden toteutumista seurattiin systemaattisesti, niin ennakoivista toimenpiteistä huolimatta taloutta ei saatu tasapainotettua. Koronatukien ja toteuman ennusteiden mukaan kaupunginvaltuustolta anottiin (Kv 12.12.2022 § 104) vuoden loppupuolella 1,6 milj. euroa lisämääräraha toimintamenojen kattamiseen. Talousarvion arvioitiin ylittyvän noin 2,6 milj. euroa, mistä koronatukien arvioitiin tasapainottavan tulosta noin 1 milj. euroa.

Sosiaalipalveluissa toimintakate oli 103,3% eli talousarvio ylittyi 0,4 milj. euroa (3,3 %). Suurimmat ylitykset aiheutuivat asiakaspalvelujen ostoista, ylityksen ollessa noin 1,1 milj. euroa (15,4 %). Tähän vaikutti erityisesti se, että vuoden 2022 talousarvioon ei ehditty huomioida ostopalveluihin (asumisyksiköt) tulleita useiden prosenttien hinnankorotuksia. Myös ennakoinnattomat asiakaspalvelujen ostot lisäsivät kustannuksia. Tuottoja sen sijaan kertyi suunniteltua paremmin, toteuman ollessa 137,5 % (ylitys 0,146 milj. euroa).

Ikäpalveluissa toimintakate oli 104,6 % eli talousarvio ylittyi 0,5 milj. euroa (4,6 %). Tuotot toteutuivat suunniteltua paremmin mm. kotihoidon ja asumispalvelujen asiakasmaksuissa, toteuman ollessa 106,9 % (180.000 euroa). Toimintakulut ylittyivät noin 0,6 milj. euroa, toteuman ollessa 105,1%. Suurimmat ylitykset aiheutuivat henkilöstökuluista, ylityksen ollessa 0,4 milj. euroa. Koronan vaikutukset ikäihmisten palveluissa aktivoituivat erityisesti vuoden 2022 aikana, mikä aiheutti runsaasti henkilöstön poissaoloja. Lisäksi ylityksiä aiheutui mm. ennakoinnattomista asiakaspalvelujen ostoista (109,7 %) noin 95 000 euroa sekä terveystalvelujen ostoista (vastuulääkäripalvelu) noin 80 000 euroa. Ikäpalveluihin ei kohdistettu lisämäärärahaa vuoden 2022 aikana.

Terveystalveluissa toimintakate alittui, toteuman ollessa 97,7 %. Toimintakateen alitusta edesauttoi koronakorvausten maksaminen (1,1 milj. euroa) tuottoina terveystalveluihin. Terveystalvelujen tuotot toteutuivat 140,9 % eli 0,66 milj. euroa ennakoitua paremmin. Toimintakulut ylittyivät 3,7 %, ylityksen ollessa 0,4 milj. euroa. Suurimmat ylitykset olivat laboratoriopalveluissa, ylitys 135 000 euroa (117,8 %) ja hoitotarvikkeissa, ylitys 285 000 euroa (136,3 %). Erikoissairaanhoidon toimintakate oli 105,2 %, ylityksen ollessa 1,1 milj. euroa.

Perusturvalautakunnan alaisen toiminnan tuotot toteutuivat ennakoitua paremmin, toteuman ollessa 124,6% (1,1 milj. euroa). Toimintakulut sen sijaan ylittyivät, toteuman ollessa 105 % (ylitys 2,9 milj. euroa). Kokonaisuudessaan perusturvalautakunnan toimintakate ylittyi 1,7 milj. euroa, toteumaprosentin ollessa 103,3 %. Tästä erikoissairaanhoidon osuus -1,1 milj. euroa. Vaikka loppuvuodelle anottiin lisämäärärahaa, se ei kattanut lisääntyneitä kustannuksia. Suurin osa kustannuksista oli sellaisia, mihin ei voitu vaikuttaa.

Sosiaalipalvelut

Yleistä sosiaalipalveluista

Sosiaalipalvelujen perustehtävä on tuottaa ja tarjota kuntalaisille yhdenvertaisia, oikeudenmukaisia, oikea-aikaisia ja lainmukaisia sosiaalipalveluja. Sosiaalipalveluissa asiakastyötä tehdään sosiaalityön eettisten periaatteiden mukaisesti ja asiakkaiden itsemääräämisoikeutta sekä yksilöllisyyttä kunnioittaen. Asiakkaan osallisuutta pyritään vahvistamaan hänen omassa asiakasprosessissaan. Työssä korostuu asiakkaiden yhdenvertainen kohtaaminen, osallisuus, asiakaslähtöinen sekä ammatillinen työskentelytapa.

Sosiaalipalvelut jaetaan kolmeen keskeiseen palvelukokonaisuuteen; lasten- ja perheiden palvelut, työikäisten palvelut (aikuissosiaalityö) ja vammaispalvelut

Lapsi- ja perhepalvelut

Palvelukuvaus

Lapsi- ja perhepalveluihin sisältyy kasvatus- ja perheneuvontatyö, perheoikeudelliset palvelut, lapsiperheiden sosiaalityö ja lastensuojelu. Kasvatus- ja perheneuvola on matalan kynnyksen palvelu tukemaan vanhemmuutta, lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä sekä pari- ja perhesuhteita. Perheoikeudellisia palveluita ovat isyyden ja äitiyden selvittäminen, lapsen huoltoon, asumiseen, elatukseen ja tapaamisoikeuteen liittyvät sopimukset. Lapsiperheiden sosiaalityössä käsitellään saapuneet lastensuojeluilmoitukset- ja yhteydenotot sekä tehdään palvelutarpeen arvioinnit. Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa tehdään suunnitelmallista asiakastyötä ja tuetaan lapsia ja perheitä sosiaalihuoltolain mukaisilla tukitoimilla, kuten perhetyöllä ja tukiperhetoiminnalla. Lastensuojelussa tuetaan ja turvataan lasten tilannetta avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon tukitoimilla.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Lapsi- ja perhepalveluissa tavoitteena vuodelle 2022 oli matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen. Vuoden aikana saatiin juurrutettua pysyviksi käytännöiksi hyviksi todettuja matalan kynnyksen palveluita ja havaittiin, että asiakkaat ovat löytäneet hyvin niiden pariin. Kotipalveluun saatiin loppuvuodeksi 2022 lisäresurssi, jonka johdosta jono lapsiperheiden kotipalveluun saatiin purettua. Nopsa-kotipalvelun käyntimäärät eivät toteutuneet tavoitteiden mukaisesti, mutta asiakasperheet löysivät muutoin kotipalvelun piiriin matalalla kynnyksellä. Lapsiperheiden kotipalvelua ja varhaisen tuen perhetyötä käytti selkeästi eri asiakasryhmä kuin tehostetun tuen palveluita.

Vakituisen perhekeskuskoordinaattorin viran perustaminen toteutui ja painopiste matalan kynnyksen palveluihin on saatu vakiinnutettua perhekeskustoiminnassa. Perhekeskuksen tilat olivat tehokkaassa käytössä eri toimijoiden tahoilta ja toiminnoissa kävi runsaasti asiakasperheitä. Monialainen yhteistyö on toteutunut ja juurtunut toimintatapoihin.

Kasvatus- ja perheneuvolassa tavoitteet toteutuivat osittain. Perheneuvoja vakinaistettiin, kaksi työntekijää aloitti terapiaopinnot ja psykologi valmistui pari- ja perheterapeutiksi. Perheneuvolan ydintehtävään panostaminen tuotti tulosta ja asiakkaat pystyttiin ottamaan vastaan nopealla aikataululla lukuun ottamatta psykologin arviointeja ja -tutkimuksia. Psykologitilanne muuttui erityisen haastavaksi loppuvuotta kohti. Koulupsykologiset tutkimukset on hoidettu ostopalvelun turvin koko vuoden osalta.

Perhetyössä tavoitteet toteutuivat osittain; lastensuojelun perhetyössä perhekuntoutusta toteutettiin pääsääntöisesti isoilla viikkotunneilla asiakasperheen kotiin tai tehostettuna

perhetyönä. Jaksojen määrä ei näin ollen yltänyt asetettuihin tavoitteisiin, koska toteutetut jaksot olivat pitkäkestoisia.

Strategiasta johdettu tavoite	Toimenpide/keino	Mittari	Toteutuma
Matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen	Maksuton kotipalvelu kaikille lapsiperheille (ajanvaraus periaatteella)	Toteutuuko maksuton kotipalvelu kyllä / ei	Toteutunut
	Perhekeskustyö - varhaisen tuen perhetyön / Nopsa kotipalvelun kehittäminen	Nopsa kotipalvelun käynnit 80	Toteutuu osittain
	Perheneuvolan ydintehtävän vahvistaminen ja perheneuvojan määräaikainen toimi vuodelle 2022 (perintöraha)	Perheneuvojan määräaikainen toimi kyllä / ei	Toteutunut
	Terapeuttisen työskentelyotteen vahvistaminen perheneuvolatyössä	pari- ja perheterapioiden käyntimäärä 200	Toteutunut osittain
Kotona asumisen tukeminen	Tehostetun perhetyön ja perhekuntoutuksen toiminnan kehittäminen / 9-15 h viikossa	10 tehostettua jaksoa vuodessa	Toteutunut
Sähköisten ja digitaalisten palveluiden edistäminen	Omapalveluiden käyttöön-otto lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisien ilmoitusten osalta	Omapalvelun käyttöön-otto kyllä / ei	Toteutunut
Ennaltaehkäisy ja varhainen reagointi	Perhekeskus-toiminnan ja yhteistyön vaikiinnuttaminen	50 % Perhekeskuskoordinaattori kyllä / ei Mittarina toiminnallisten tuokioiden lukumäärä 200	Toteutunut Perheohjaajan toimi on muutettu sosiaaliohjaajan viraksi 1.5. alkaen, jolla perhekeskuskoordinaattorin tehtävät. Toiminnalliset tuokiot lisääntyneet
	Perhetyön psykiatrisen sairaanhoitajan avopalvelun vastaanotto perhekeskuksessa	Mittarina vastaanottojen määrä 50	Toteutunut
Prosessien kehittäminen	Systeemisen työotteen juurruttaminen	Uusien työntekijöiden kouluttaminen kyllä / ei Systeemisiä tiimejä 40 vuodessa	Toteutunut Systeemisiä tiimejä 29

	Perhehoidon koordinointimalli	Lakimuutoksen myötä sosiaalityöntekijän viran perustaminen lastensuojeluun ja perhehoidon koordinoijaksi kyllä / ei	Osittain: Virka on perustettu ja täytetty, mutta sosiaalityöntekijää ei ole saatu rekrytoitua. Sosiaaliohjaaja rekrytoitu 31.12.22 saakka.
--	-------------------------------	--	--

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Lasten ja perheiden palvelut					
Ammatillisissa perhekodeissa olleiden lasten hoitopäivät	1525	1701	366	365	294
Lastensuojelulaitosten hoitopäivät	4326	3800	3369	3161	3792
Perhehoidon hoitopäivät	5089	5764	8336	11512	9805
Sijais- ja tukiperheitä, lkm	33	37	58	40	42
Lastensuojeluilmoitukset, lkm	419	472	443	424	530
Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset, lkm			18	6	15
Sosiaalihuoltolain mukaiset ilmoitukset, lkm	33	30	22	104	27
Lastensuojeluasiakkuudet, lkm	240	196	173	102	108
Sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkuudet, lkm	60	119	307	170	143
Sijoitukset, lkm	37	48	40	66	53
Lapsiperheiden kotipalvelu, perheitä	35	32	34	37	41
Perhetyö ja tehostettu perhetyö, perheitä	52	56	76	69	66
Laitosperhekuntoutus lkm				3	8
Perhekuntoutus kotiin lkm				2	2
Tuetut/Valvotut tapaamiset, perheitä			16	16	12
Ammatillinen tukihenkilö, tukisuhteet			19	14	17
Käyntejä vauvaperheisiin, yhteistyö neuvolan kanssa				37	6
Ennaltaehkäisevä perhetyö, perheitä				17	35
Perheoikeudelliset palvelut					
Elatussopimukset	162	144	176	145	181
Isyyden selvitykset	52	47	48	53	47
Huolto- ja tapaamissopimukset, lkm	142	159	126	150	84
Perhe- ja kasvatusneuvola					
Psykologityö; lapset, nuoret ja perheet, asiakasmäärät		176	103	51	97
Psykologityö; aikuiset ja perheet, asiakasmäärät		218	100	49	127
Perheneuvoja / käyntimäärät			139	88	381
Perheneuvolan sosiaalityö, käyntimäärät		114	424	293+6 5	111

Aikuissosiaalityö, päihde- ja mielenterveyspalvelut

Palvelukuvaus

Aikuissosiaalityö on asiakkaan kanssa tehtävää suunnitelmallista sosiaalityötä, jonka tavoitteena on vahvistaa henkilön omaa toimintakykyä ja ehkäistä sosiaalisten ongelmien syntyä kartoittamalla asiakkaan elämäntilannetta, vahvuuksia ja voimavaroja. Aikuissosiaalityö sisältää esimerkiksi asiakkaan aktivoimista työelämään, koulutukseen tai työkyvyn arviointiin ja päihteiden käytön seuraamista sekä hoitoon ohjaamista.

Päihdehuolto on sekä sosiaali- että terveydenhuollon yhteinen tehtävä. Peruspalveluiden tehtävänä on mielenterveyshäiriöiden ja päihdeongelmien tunnistaminen, varhaisen tuen antaminen, masennus- ja ahdistushäiriöiden tai päihdeongelmien hoito sekä katkaisuhuolto. Päihdehuollon erityispalvelut ovat sosiaalitoimen palveluja. Laitoskuntoutuksena järjestetään katkaisuhuoltoja ja hoitajaksoja kuntoutuslaitoksessa.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Päihdeongelmaisten tavoitettavuuden ja tuen saannin turvaamiseksi toteutetaan jalkautuvaa, kotiin vietävää palvelua. Sosiaalikeskuksessa toimii ajanvaraukseton vastaanotto kerran viikossa kaksi tuntia kerrallaan aikuisasiakkaille. Päihdepalveluissa tuetaan ensisijaisesti asiakkaan toimijuutta oman elämänsä hallinnassa ja sosiaalista osallisuutta.

Kuntouttavaan työtoimintaan suunnattu rempparyhmän työpajan toiminta aloitettiin maaliskuussa 2021. Toiminnalle saatiin ajanmukaiset ja suuremmat tilat Liuhtarin kiinteistöstä loppuvuodesta 2022. Asiakkaita rempparyhmässä kuluneen vuoden aikana on ollut 10, asiakkaiden käyntipäiviä 566, tehtyjä työtunteja 1 981. Vuoden 2022 aikana työllistyneitä asiakkaita on ollut yksi henkilö. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen maksujen säästö kuluneelta vuodelta on yhteensä 44 487,55 euroa. Työllisyystoimikunta kokoontui säännöllisesti kerran kuukaudessa, heinäkuuta lukuun ottamatta.

Mielenterveystyön toiminnan painopiste oli kuluneen vuoden aikana mielenterveyskuntoutujien kotona asumisen tukemisessa ja asumisen keskittämisessä Kiviristin alueelle, lähelle tukiasuntola Toivakkaa. Psykiatrisen päivätoiminnan ryhmät toimivat Kiviristin alueella ja ryhmien määrä oli 10.

Kotivakan asiakkaille suoritetun asiakaskyselyn 11/22 pohjalta (N = 15), kävi ilmi, että asiakkaat olivat tyytyväisiä Kotivakan toimintaan. Kyselyn perusteella toivottiin lisää pelejä, teatteria ja konsertteja. Kotivakka tarjosi avopalvelua (tukea kotona asumiseen) ja erilaista ryhmätoimintaa (aamupala, kokemusasiantuntija, kohtaamo, liikunta, nuoret aikuiset ja olohuone). Ryhmätoiminta oli viikoittaista matalan kynnyksen toimintaa, johon ei tarvinnut erikseen ilmoittautua.

Päihde- ja mielenterveyspalveluja on saatu koottua yhteen ja yhteistyö on tiivistynyt MT-SAS toiminnan avulla. Aikuisasiakkaiden sairaala- ja osastohoitojaksoja on pystytty muutamissa tapauksissa estämään tiimin oikea-aikaisella työskentelyllä sekä on pystytty lisäämään ennaltaehkäisyn keinoja myös lääkehoidolla. Palveluasumisen ostopalvelun tarve ei ole lisääntynyt. Tähän on vaikuttanut positiivisesti avohuollon toiminta eli kotona asumisen tuki, päivätoimintaryhmät, sekä tukiasumisen mahdollisuus.

Strategiasta johdettu tavoite	Toimenpide	Mittari	Toteutuma
Matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen	Työpajatoiminnan vakiinnuttaminen	Työpajaohjaajan toimen vakinaistaminen kyllä / ei Kuntouttavassa työtoiminnassa asiakkaita 60, työkokeilussa 5 ja palkkatukityössä 2	Toteutunut Kuntouttavassa työtoiminnassa asiakkaita 50
	Mt-kuntoutujien päivätoiminnan monipuolistaminen avohuollon asiakkaille	Eri ryhmien lukumäärä 6	Toteutunut
Kotona asumisen tukeminen	Kotivakka-kotikuntoutus	Kotikuntoutus asiakkaiden lukumäärä 20	Toteutunut
	Toivakan tuetun asumisvaihtoehdon lisääminen	Lukumäärän lisääminen 12 □ 20	Ei ole toteutunut, pysynyt ennallaan
	Mt SAS -toiminnan vakiinnuttaminen (avopalvelun ohjaus, kotikuntoutus, päivätoiminta, tukiasumispalvelut)	Mittarina ryhmä koostuu vuodessa 11 kertaa Hakemusten lukumäärä vuodessa 40	SAS kokoontunut 4 kertaa. SAS ryhmä koostuu, mikäli on hakemuksia. Hakemuksia 16 / Hakemuksia ei ole tullut joka kuukausi
Sähköisten ja digitaalisten palveluiden edistäminen	Omapalvelun käyttöön-otto toimeentulotuen hakemusten sekä sosiaalihuoltolain mukaisten ilmoitusten osalta	Omapalvelun käyttöön-otto kyllä / ei	toteutunut
Ennaltaehkäisy ja varhainen reagointi	Asiakkaan psyykkisen tilanteen muutoksiin reagoidaan nopeasti Kotivakan toiminnalla myötä	Osastojaksoja on pystytty estämään nopealla Kotivakan toiminnalla, lukumäärä 10	Osastojaksoja on pystytty estämään Kotivakan toiminnalla
Prosessien kehittäminen	Erikoissairaanhoidosta siirtyvien pitkäaikaisasiakkaiden siirtyminen avohuollon palveluihin	Avohuoltoon siirtyvien asiakkaiden lukumäärä 10-15	Ei ole toteutunut

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Aikuissosiaalityö					
Täydentävä toimeentulotuki, lkm	271	173	256	209	106
Ehkäisevä toimeentulotuki, lkm	140	172	200	189	119
Aktivointisuunnitelmat	82	78	93	92	66
Jaetulla työmarkkinatuella, lkm		197	211	221	195
Kuntouttavan työtoiminnan päätökset	162	146	127	173	150
Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvat, lkm	87	78	42	55	72
Monialaisia työllistymissuunnitelmia, lkm, TYP	65	85	85	78	71
Päihdetukitapaamisten käyntikertoja	286	403+380	439	292	455
Toivakka, hoitopäivät	1832	1812	1806	1806	1 900
Psykiatrinen päivätoiminta, käynnit	594	594	480	1050	1 536

Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto**Palvelukuvaus**

Vammaispalvelujen tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä poistaa vammaisuuden aiheuttamia esteitä ja haittoja. Vammaispalvelulain toteuttamisessa keskeistä on asiakkaan vaikeavammaisuuden arviointi. Sosiaalihuoltolain myötä erityistä huolta ja huolenpitoa vaativan asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista ja päätöksenteosta vastaa sosiaalityöntekijä.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vammaispalveluissa panostettiin palvelujen prosessikuvausten sisältöön ja palveluihin haakeutumisen selkeyttämiseen asiakkaille. Omien toimintayksiköiden toimintaa on kehitetty ja vähennetty sitä kautta ostopalveluiden määrää. Asumispalvelu tuotantoa kehitysvammaisten ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen kannalta on saatu lisättyä perustamalla Niittykrannin asumisyksikkö ikäihmisten palveluista vapautuneisiin tiloihin. Samalla on pystytty arvioimaan asiakaslähtöisesti asiakkaiden palvelutarpeita ja vastaamaan niihin mm kotona asumisen tukipalvelua kehittämällä kehitysvammaisille omiin vuokra-asuntoihin muuttaneille. Henkilökohtainen apu toteutuu pääosin työnantaja mallilla. Ostopalvelun tarve on ollut ennakoitua vähäisempi koko toimintavuoden ajan.

Vammaispalveluissa pantiin täytäntöön hankintalain mukaisten kilpailutusten toteutus ja kilpailutettiin Luovin oppilaiden kuljetuspalvelut sekä vaikeavammaisten kuljetuspalvelun operaattorin sekä taksiyrittäjien kilpailutukset vuoden 2022 loppupuolella. Kilpailutusten toteuttaminen on ollut myös hyvinvointialueelle siirtymisen kannalta välttämätöntä.

Vammaissosiaalityössä tavoitteena on ollut saada ammatillisen pätevyyden omaava, sitoutunut henkilöstö sosiaalityöhön, joka mahdollistaa asiakkaiden palvelutarpeiden arvioinnin ilman turhaa viivytystä sekä työparityöskentelyn myös yli hallintorajojen. Pätevien ja sitoutuneiden työntekijöiden löytäminen ja pysyminen vammaistyön sektorilla on ollut ajoittain haasteellista.

Jukantuvan toimintakeskus

Jukantuvan toimintakeskuksessa on laadittu yksilölliset päivä- ja työtoiminnan tavoitteet kaikille asiakkaille. Yksilöllisten tavoitteiden tekoon on asiakkaan lisäksi osallistunut asiakkaan läheisiä tai lähiverkostoa. Tarkoituksena on ollut kehittää läheisyhteistyötä sekä kuulla läheisten toiveita asiakkaan toiminnan kehittämiseksi. Itsemääräämisoikeuden toteutumisen näkökulma on ollut vahvasti läsnä suunnitelmien tavoitteiden asettamisessa.

Päivätoiminnassa on aloitettu autismikuntoutus uusien asiakkaiden palvelutarpeeseen vastaamiseksi. Päivätoiminnassa on tehty sekä ryhmäjako että fyysisten tilojen jako autismin kirjon ja muiden kehitysvammaisten välillä. Autismi kirjoille on laadittu strukturoitu viikko- ja päiväohjelma sekä tehostettu eri kommunikaatiomenetelmien käyttöä.

Jukantuvalla on toteutettu työnkiertoa sekä toimintakeskuksen sisällä että vammaispalvelun omiin asumisyksiköihin suuntautuen. Tavoitteena on ollut osaamisen lisääminen, joustavuuden kasvattaminen ja toimintojen kehittäminen eri näkökulmista. Työnkierrolla on pystytty kustannustehokkaampiin ratkaisuihin ja työnkierrossa on ollut suurin osa henkilöstöstä. Työnkierrosta on saatu positiivisia kokemuksia ja positiivista palautetta.

Asumispalvelut

Niittypuiston asuntolassa on toteutettu muutoksia sekä ryhmäasumisen että tukiasumisen osalta. Kaksi asiakasta on muuttanut asuntolasta omiin vuokra-asuntoihin ja yksi asiakas tukiasunnosta ryhmäasumisen puolelle. Yksi uusi asiakas on muuttanut talon ulkopuolelta tukiasuntoon. Loppuvuodesta 2022 Niittypuiston asuntolassa oli yksi tukiasunto ja yksi asunto vapaana ryhmäasumisen puolella. Lisäksi yksi asunto ryhmäasumisen puolella palveli tilapäisasiakkaita.

Niittykrannin asumisyksikkö aloitti toimintansa 3.10.2022. Niittykrannin käyttöpäiviä loppuvuodelle muodostui yhteensä 284. Yksikkö tarjosi tehostettua asumispalvelua nuorille aikuisille ja aikuisille kehitysvammaisille asiakkaille. Yksikköön muutti pysyvästi loppuvuoden aikana 3 henkilöä ja yhdelle henkilölle tehtiin muuttovalmennusta tulevaa muuttoa valmistellen. Niittykrannin asukkaat ovat siirtyneet yksikköön muista ostopalveluyksiköistä tai suoraan kotoa. Yksi asunnoista on tilapäishoitoa varten, jota käyttää porrastetusti neljä eri asiakasta. Niittykranni työllisti loppuvuodesta neljä lähihoitajaa. Yöhoitajan työpanosta on voitu hyödyntää myös Niittypuiston asuntolassa, jossa asiakaskunta on jo ikääntynyt. Loppuvuodesta perustettiin vielä 2 uutta lähihoitajan toimea Niittykrannin yksikköön.

Strategiasta johdettu tavoite	Toimenpide/keino	Mittari	Toteutuma
Matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen	Lapsiperheiden kotipalvelu on joustavasti saatavilla lapsiperheille, joissa vammaisen lapsi ja osaksi perhekeskuksen palveluita	Lapsiperheiden kotipalvelua järjestetään 10 perheelle	Toteutunut osittain, toteutunut muutamalle perheelle
Kotona asumisen tukeminen	Henkilökohtaisen avun konkavisuuden kehittäminen	Työnantajamalli 80 % Ostopalvelu 20 % Arviointipalvelu omana toimintana lukumäärä 5	Toteutunut Työnantajamalli 98% Ostopalvelu 2% Arviointipalvelu ei ole toteutunut
Sähköisten ja digitaalisten palvelujen edistäminen.	Omapalvelun käyttöönotto kuljetuspalveluhakemuksen ja yleinen vammaispalveluhakemuksen osalta	Omapalvelun käyttöönotto kyllä / ei	Toteutunut
Ennaltaehkäisy ja varhainen reagointi.	Sosiaalityössä asiakasneuvottelussa työparina toimiminen lapsiperhepalveluiden ja aikuissosiaalityön kanssa	Työparitoiminnan lukumäärä 20	Toteutunut osittain, malli käyttöönotettu
Prosessien kehittäminen	Päivä- ja toimintakeskukseen asiakkaaksi siirtymisen prosessi	Uusien asiakastietolomakkeiden käyttöönotto ja määrä kyllä / ei	toteutunut
	Eskoon lähetekäytäntöjen prosessi	Mittarina vpl:n saapuneiden lähetteen lukumäärä 30	Toteutunut osittain, saapuneita lähetitteitä 15
	Arviointityökalun hankkiminen ja kehittäminen toimintakyvyn arvioimiseksi	Arviointityökalun hankkiminen kyllä / ei	Ei ole toteutunut

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Työtoiminnan käynnit, toimintakeskus	3156	2 926	1549	2551	2323
Työtoiminnan käynnit, avotyötoiminta	626	625	405	723	653
Päivätoiminnan käynnit	1199	1 118	705	1077	1200
Niittypuiston asuntolan käyttöpäivät	2540	2 536	2598	2553	2463
Niittypuiston asuntolan intervallipaikan käyttöpäivät		0	36	113	
Henkilökohtaisen avun piirissä olevat	86	86	96	80	65
Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen saajat	278	302	301	250	235
Kuntoutusohjaus, asiakasmäärä		58	32	42	44
Omaishoidon tukea saaneet alle 65-vuotiaat	55	40	49	45	52
Palvelusuunnitelmat	90	23	88	55	120

Ikäihmisten palvelut

Palvelukuvaus

Lapualla ikäihmisten palveluihin kuuluvat: Palveluohjaus ja neuvonta, omaishoito, kotihoito ja sen tukipalvelut, tehostettu palveluasuminen, kuntouttava vuorohoito sekä ikäihmisten kuntouttava päivätoiminta.

Palveluohjaus ja neuvonta on tarkoitettu ikäihmisten palveluksi, jossa ikääntynyt tai hänen läheisensä saa ohjausta ja neuvontaa ikääntyneen kotona asumisen tukemiseksi ja turvaamiseksi. Neuvontaa ja ohjausta saa paikan päällä, puhelimitse ja sähköpostitse. Mikäli asiakkaan tilanne vaatii laajemman palvelutarpeen selvittämisen, kartoitetaan tilanne palveluohjaajan tekemällä kotikäynnillä. Työparina kotikäynnillä voi olla fysioterapeutti tai muita ammattilaisia, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Yksikön palvelut on tarkoitettu ensisijaisesti ikääntyville, heidän omaisilleen ja läheisilleen. Toiminnan tavoitteena on edistää ikääntyvien hyvinvointia ja tukea itsenäistä kotona asumista.

Omaishoidontuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön kotona tapahtuvaa hoidon ja huolenpidon järjestämistä omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidontuki on yksi kotona asumisen mahdollistava tukimuoto.

Kotihoitoa asiakas saa yksilöllisen palvelutarpeen perusteella. Kotihoidon palveluita ovat säännöllinen ja tilapäinen kotihoito sekä kotisairaanhoidon palvelut. *Kotihoidon tukipalveluista* eniten käytettyjä ovat ateria- ja turvalaitepalvelut. Muita tukipalveluita ovat peseytymis-, vaatehuolto-, siivous-, asiointi- ja saattajapalvelut. *Ryhmäkoti Niittypuisto* on kotihoidon alaista toimintaa. Asumismuoto on tarkoitettu paljon kotihoidon palveluita käyttäville, mutta yhteisöllisestä asumisesta hyötyville. Kaikilla asukkailla on oma huone ja viihtyisät yhteiset tilat käytössään. Ryhmäkodin yhteis- ja ulkoilutilat tarjoavat hyvät mahdollisuudet liikkua ja viettää aikaa vierailijoiden kanssa.

Tehostetun palveluasumisen yksiköissä tuetaan asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ympärivuorokautisella hoivalla. Asukkaita tuetaan päivittäisten toimintojen toteuttamisen ohella toimintatuokioiden ja ulkoilun avulla. Ympärivuorokautisen hoivan piiriin tullaan hakuprosessin kautta ja päätökset asumisen myöntämisestä tehdään SAS-työryhmässä tehostetun palveluasumisen kriteerien perusteella.

Kuntouttavissa vuorohoitoyksiköissä toiminta on myös ympärivuorokautista hoivaa, mutta se on lyhytaikaista. Palvelumuoto on tarkoitettu lyhytkestoiisiin ikäihmisten kuntoutustarpeisiin. Palvelu on tarkoitettu myös henkilölle, joka tarvitsee lyhytaikaisesti runsaasti hoivaa ja apua. Jaksojen tavoitteena on tukea ikäihmisen hoitoa ja huolenpitoa omaishoidon vapaa-päivien aikana. Se on myös kotihoidon asiakkaan kotona selviytymisen tukimuoto ja toimii tarvittaessa asiakkaan toimintakyvyn arviointijaksona.

Kuntouttava päivätoiminta on suunnattu kotona asuville ikäihmisille. Tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä, antaa vertaistukea, ylläpitää muistia, vähentää turvattomuutta ja yksinäisyyttä, edistää terveyttä ja hyvinvointia sekä sosiaalista kanssakäymistä. Toiminta tukee ikääntyneiden kotona pärjäämistä sekä heidän lähiverkostoaan mm. omaishoitajia.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2022 osalta ikäihmisten palveluiden tavoitteet saavutettiin pääosin. Suurimmat toiminnalliset toteutuneet tavoitteet olivat Niittypuiston 14 paikkaisen tehostetun palveluasumisen yksikön alasajo, Niittypuiston henkilökunnan uudelleen sijoittaminen sekä uusina toimintoina Niittypuiston seitsenpaikkaisen ryhmäkodin perustaminen ja kuntouttavan päivätoiminnan aloittaminen. Lisäksi vuoden 2022 aikana valmisteltiin hyvin tiiviisti sekä

ikäihmisten palveluiden siirtymistä tulevan hyvinvointialueen ikäihmisten toimialueeseen että tähän liittyvää kriteerien ja toimintakäytäntöjen yhtenäistämistä.

Koronapandemia ja työtaistelutoimet osaltaan vaikuttivat kuluneen vuoden toimintaan. Koronatapaukset niin henkilöstön kuin asiakaskunnan keskuudessa asetti toiminnallisia haasteita, mutta myös lisäsi toimintamenoja. Poikkeuksellisilla olosuhteilla on ollut vaikutuksensa työntekijöiden ja esihenkilöiden jaksamiseen sekä toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseen. Osaa tavoitteista on jouduttu vuoden aikana priorisoimaan. Erityisesti riittävän henkilöstöressurssin saatavuuden varmistaminen on ollut aivan ensisijaista poikkeuksellisissa olosuhteissa, jolloin esimerkiksi henkilöstön koulutuspäivien määrä jäi tavoitteesta.

Vuoden 2022 osalta voidaan todeta, että toimintaolosuhteet huomioiden, toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisessa onnistuttiin hyvin.

Strategiasta johdettu tavoite	Toimenpide/keino	Mittari	Toteutuma
Matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen	Ikäihmisten arkiliikkumisen ja voima- ja tasapainoharjoittelun lisääminen	Patruuna-areenan ryhmissä käyvien määrä Ikäihmisten palveluiden liikuntaryhmien määrä	<p>Toteutunut</p> <p>+ 75-vuotiaiden kuntosaliryhmiä on ollut 6 joissa osallistujia yhteensä 75, kokoontuminen 1x viikko, yhteensä 216 kertaa.</p> <p>Tehostetut kuntosaliryhmäjaksoja 2, osallistujia 12. Kokoontuminen 2 x viikossa yhteensä 30 kertaa.</p> <p>Senioritalon asukkaiden kuntosaliryhmä, osallistujia noin 7. Kokoontunut 1x viikko, yhteensä 16 kertaa.</p> <p>Senioritalon jumpparyhmä 25-30 osallistujaa per ryhmä, kokoontumisia 46.</p> <p>Patruuna-areenan liikuntaryhmä vertaisvetureiden</p>

			ohjaamana ko- koontunut joka toinen viikko yh- teensä 13 kertaa. Osallistujia ryh- mässä noin 25, yhteensä osallis- tuvia ryhmä kerroilla 325.
	Palveluista tiedottami- sen monikanavaisuus ja ajantasaisuus	Ikäihmisten asiakasohjausyk- sikön henkilöstön neuvonta ja ohjaus toteutuu 3 arkipäivän sisällä Kaupungin internetsivujen tie- dot ovat ajantasaiset kunnan 75 v. täyttävien tilan- nekartoitukset tehty ja tarpeen mukaisen neuvontaa annettu kirjalliset esitteet ovat hel- posti asiakkaiden ja läheisten saatavilla	Toteutunut. Internetsivujen muuttuneita yh- teystietoja on päivitetty. Toteutettu infopa- ketilla koronan vuoksi keväällä - 22. Toteutunut
Kotona asumi- sen tukeminen	Ikäihmisten kotona to- teutuva palvelu on vaikuttavaa ja tarpeen- mukaista	Kaikilla säännöllisen kotihoi- topalvelun asiakkaila on ajantasainen hoito- ja palve- lusuunnitelma Kaikille kuntouttavasta vuoro- hoitopalvelusta hyötyville järjestetään tarpeen mukaiset palvelujaksot, asiakkuuksien lukumäärä/vuosi	Toteutunut osit- tain, yli 80 prosentilla asiakkaista. Toteutunut. Hoito- päiviä 9231 ja eri asiakkaita 258
Sähköisten ja di- gitaalisten palvelujen edis- täminen	Sähköisten ja videovä- litteisten palveluiden käyttöönotto ja hyödyn- täminen	Etähoidon ja -hoivan sekä - kuntoutuksen toteuttaminen, palvelumuodot ja asiakas- määrä/vuosi	Toteutunut osit- tain. Kartoitettu etähoidosta ja - hoivasta sekä kuntoutuksesta hyötyviä. Video- käynteihin ei ole tällä hetkellä sopi- via asiakkaita. Soittamalla teh- dään muutamia voinnin tarkastuk- sia viikossa. Kuntoutusta on toteutettu etänä,

			mutta sopivia asiakkaita ei tällä hetkellä, kuntoutus toteutuu fyysisinä käynteinä. Lääkemuistuttajia on käytössä.
Prosessien ja hoitopolkujen kehittäminen	Kehitetään asiakasosallisuuden eri muotoja	Ikäihmisten palveluiden asiakasraatitoiminta on käynnistetty asumisyksiköiden asukasneuvostot kokoontuvat 4 krt/v Yhteydenpito tehta-asukkaiden läheisiin on säännöllistä, vähintään 6 krt/v (omahoitaja vastaa)	Toteutunut. Asiakasraatitoiminta on käynnistetty. Toteutunut. Toteutunut. Omahoitajat ovat paljon yhteydessä omaisiin j
	Painopiste kotona asumista tukevien toimintojen kehittämisessä	Vuoden 2022 lopussa 75 v. täyttäneistä kotona asuu 92,5 % OHT-piirissä on 6-7 % kotihoitopalveluiden piirissä 14 - 16 %	Toteutunut osittain: 75 v. täyttäneistä: • Kotona asuvia n. 93 % • OHT n. 4 % • Kotihoito n. 11 %
	Vaikuttavat palvelut, hyödynnetään RAI-järjestelmän ja muiden asiakkaan tilannetta arvioivien mittareiden käyttöä palvelutoiminnassa	RAI-järjestelmä on käytössä 31.12.2022 mennessä asumisyksiköt 100 % kotihoitoon säännölliset asiakkaat 75 % Omaishoidon tuen asiakkaat 100 % vuorohoitoyksiköt 75 % Asumisyksiköiden välinen työpajatoiminta toteutuu, parhaista käytännöistä oppiminen	Toteutunut osittain: - Asumisyksiköt 100 %. - Kotihoitoon asiakkailla ei vielä toteudu - Omaishoidon tuen asiakkailla toteutuu 100 %. - Vuorohoidon asiakkailla 75 % toteutuu. - Asumisyksiköiden työpajatoiminta ei ole toteutunut, mutta parhaista käytännöistä on keskusteltu.
Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin turvaaminen	Tuloksekas ja houkutteleva rekrytointi	Kuntarekry-sovelluksen tehokas käyttö Rekrytointitarpeiden näkyväksi tekeminen	Toteutunut. Toteutunut.

	Toimiva varahenkilöstöjärjestelmä	Äkillisten ulkopuolisten sijaisien käytön tarve on vähentynyt	Toteutunut osittain: Muutamia varahenkilöitä on rekrytoitu. Edelleen on ulkopuolisten sijaisien käytön tarvetta.
	Ammatillinen osaaminen on korkealla tasolla	Koulutuspäivien määrä/vaki- tuinen työntekijä	Toteutunut osittain: Koulutukset ovat olleet tauolla koronatilanteesta johtuen. Henkilöstöä on kannustettu heille suunnattuihin koulutuksiin

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Kotikäynteinä annettu palveluohjaus ja kartoitukset	190	376	377	382	432
Säännöllisen kotihoidon palvelutunnit/vuosi		22 758	21 831	29 914	31 169
Tukipalveluasiakkaiden määrä	367	397	457	419	402
Omaishoidon tuen saajat vuoden lopussa	80	76	82	80	75
Tehostettu palveluasuminen, oma toiminta hoitopäivät asiakkaiden määrä	43 231 145	43 131 148	43 068 156	41 899 165	39 616 140
Tehostettu palveluasuminen, ostopalvelu hoitopäivät Asiakkaiden määrä vuoden lopussa	10 534 37	9 822 33	9 764 30	7 822 32	8486 23
Lyhytaikaishoidon/intervallihoidon hoitopäivät (oma tuotanto) asiakkaiden määrä	6869 147	9814 192	9615 235	8097 246	9231 258

Terveyspalvelut

Palvelukuvaus

Terveyspalvelut koostuvat seuraavista yksiköistä: Akuutti- ja kuntoutusosasto sekä kotisairaala ja hoitorinki, vastaanottopalvelut, muistineuvola ja hoitotarvikejakelu sekä keskusvarasto, avoterveydenhuolto, fysioterapiayksikkö ja hammashuolto. Toiminnan tueksi tarvitaan lisäksi erilaisia tukipalveluja, joita ovat mm. välinehuolto, keskusvarasto ja hoitotarvikejakelu, IT-tuki, laitos- ja sairaalahuolto, tekstinkäsittely ja laite- ja kiinteistöhuolto. Lapualla on säännöllisesti tarjolla myös lähierikoislääkäreiden palveluja.

Toiminta-ajatuksena on perusterveydenhuollon palveluiden tuottaminen kuntalaisille asiakaslähtöisesti, oikea-aikaisesti, kilpailukykyisesti ja taloudellisesti siten, että saavutetaan optimaalinen terveyshyöty. Tavoitteena ovat joustavat ja saumattomat palveluketjut hyvässä yhteistyössä kaupungin muiden vastualueiden ja erikoissairaanhoidon sekä sosiaalihuollon palveluntuottajien kanssa. Terveyspalvelut tuotetaan tasapuolisesti, kustannustehokkaasti ja palvelu- prosessin läpinäkyvyyttä lisäämällä. Oikein kohdennetut ja kohtuulliset terveyspalvelut toimivat peruspilarina asukkaiden hyvinvoinnille ja merkittävänä edellytyksenä seudun vetovoimaisuudelle.

Avoterveydenhuoltoon sisältyvät terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, äitiys ja perhe-suunnitteluneuvolapalvelut, lastenneuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, aikuis- ja diabetesneuvolapalvelut, työnhakijoiden terveys- tarkastukset, omaishoitajien sekä perhehoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset, naisten joukkotarkastukset, kuulonhuoltopalvelut ja matkailijoiden rokotukset sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon psykiatristen sairaanhoitajien, terveyskeskus- psykologin ja puheterapeutin palvelut. Toiminta-ajatuksena on kokonaisvaltaisten asiakaslähtöisten, terveyttä edistävien palvelujen tuottaminen koko väestölle, sairauksien ennaltaehkäisy sekä moniammatillinen yhteistyö perusterveyden- huollon, sosiaali-, sivistys- ja liikuntapalvelujen toimijoiden sekä kolmannen sektorin kanssa. Toimintaa suunnataan lisääntyvästi ennalta ehkäisevien palveluiden tuottamiseen ja asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseen.

Fysioterapian toiminta-ajatuksena on kannustaa sekä tukea asiakasta ottamaan vastuuta omasta terveydestä ja hyvinvoinnista sekä edistää asiakkaan toimintakykyä yhteistyössä hänen kanssaan. Fysioterapiayksikön toimintaan kuuluvat yksilökäynnit avovastaanotolla, osastokuntoutus akuutti- ja kuntoutus- osastolla, fysioterapeutin suoravastaanotto, apuvälinepalvelu sekä ryhmätoiminnot. Yksikön palveluun kuuluu myös lasten ja nuorten toimintaterapia, jossa keskitytään toimintaterapiatarpeen arviointiin sekä lyhyisiin ohjauksellisiin toimintaterapia- jaksoihin. Oman terapiapalvelun toteutumista sekä lääkinällisen kuntoutuksen ostopalvelujen myöntämistä ohjaavat lääkinällisen kuntoutuksen kriteerit.

Vastaanottopalveluissa toimivat erilaiset lääkäreiden ja hoitajien vastaanotot, muistineuvola, hoitotarvikejakelu sekä kiirevastaanotto. Erilaiset tukipalvelut kuten laboratorio ja röntgenpalvelut toimivat samoissa tiloissa. Lisäksi tarjolla on valikoima lähierikoislääkäreiden ostopalveluja: kardiologin vastaanotot, ortopedin vastaanotot, gastrokirurgien tähystystoiminta (colonoskopiat ja gastroskopiat ja niihin liittyvät toimenpiteet), psykiatrin konsultaatio- ja vastaanottopäivät. Oma toimintaa on geriatrin vastaanottotoiminta ja muistineuvolan toiminta. Toimintaa ohjaavat mm. Terveyspalvelulaki ja Valtioneuvoston asetus kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä, sekä erikoissairaanhoidon kanssa sovittu toiminta

Suun terveydenhuollon toiminnan tavoitteena on ylläpitää ja edistää väestön suun terveyttä tarjoamalla laadukasta hoitoa sekä tunnistamalla korkean sairastumisriskin potilaat varhaisessa vaiheessa. Ennaltaehkäisevää toimintaa toteutetaan sekä yksilöllisesti että ryhmille. Pyritään huolehtimaan siitä, että kuntalaisten elinympäristö on suun terveyttä edistävä.

Akuutti- ja kuntoutusosastolla hoidetaan äkillisesti sairastuneita sekä kuntoutusta tarvitsevia potilaita, joiden sairaus ei vaadi erikoissairaanhoidoa. Tämän lisäksi hoidetaan saattohoitopotilaita. Osaston työskentelyssä painotetaan potilaiden toimintakyvyn ylläpitämistä, vahvistamista ja palauttamista.

Kotisairaala toimii Lapuan terveystieteiden keskuksen akuutti- ja kuntoutusosaston alaisuudessa. Kotisairaala tarjoaa asiakkaan kotona tai muussa asumispaikassa toteutettavaa sairaalatasoista hoitoa, vaihtoehtona osastohoidolle. Kotisairaalan asiakkaaksi tullaan aina lääkärin lähettämänä ja arvioimana.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Korona vaikutti vuonna 2022 vielä voimakkaasti terveyspalvelujen toimintaan. Varsinkin alkuvuodesta tartunnanäjlitys, testaus ja rokotukset työllistivät. Heinä-elokuussa sairastuneiden määrät nousivat voimakkaasti ja työllistivät koko loppuvuoden mm. vuodeosastoa, vastaanottoa ja asumispalveluyksiköitä. Tartuntoja oli yhä loppuvuonna paljon liikkeellä, mutta testausta vähennettiin ja ihmisten liikkumista ei enää rajoitettu. Tautimuoto oli alkuvaihetta helpompi ja sairaalahoitoon joutuivat lähinnä jälkitaudeista kärsivät.

Avoterveydenhuollon toiminnan keskeisenä tavoitteena oli vuonna 2022 ennaltaehkäisy ja varhainen reagointi. Tähän pyrittiin perhekeskus Ilonan toiminnan vakiinnuttamisella ja kehittämällä. Tavoitteena oli vuoden 2022 aikana saada keskustan alueella sijaitseva kohtaamispaikka kokoamaan lapsiperheiden palvelut yhteen ja olemaan paikka perheille sekä erilaisille ryhmätoiminnoille. Perhekeskus-toimintaa organisoivat sosiaalitoimen työntekijänä toimiva perhekeskuskoordinaattori ja tilat olivat aktiivisessa käytössä vuoden 2022 aikana vammais- ja lapsiperheiden palvelujen, maahanmuuttotoiminnan ja yhdistysten (mm. MLL) toimista. Avoterveydenhuollon palveluista perhevalmennukset siirtyivät perhekeskuksen tiloihin helmikuussa 2022 tavoitteen mukaisesti.

Avoterveydenhuollon toisena tavoitteena oli matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen. Opiskeluterveydenhuollon psykiatrisen sairaanhoitajan toimi vakinaistettiin 1.6.2022. Elokuussa 2022 jatkettiin aikaisemmin sivistystoimen ja tulevaisuuden sote-hankkeen tekemää yhteistyötä. Avoterveydenhuoltoon palkattiin yhteistyössä hankkeen kanssa psykiatrisen sairaanhoitajan kouluterveydenhuoltoon yläkoululle opiskeluterveydenhuollosta saatujen hyvien kokemusten kannustamana.

Koronarokotukset työllistivät edelleen koko vuoden 2022 ajan avoterveydenhuoltoa. Kevätalvesta lähtien avoterveydenhuollosta osallistuttiin aktiivisesti myös Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmisteluun erilaisissa maakunnallisissa työryhmissä. Syksystä asti valmisteltiin hyvinvointialueen organisaatiokaavo- muutoksien vuoksi neuvolapalvelujen, opiskeluhuollon ja aikuisneuvoloiden eriyttämistä.

Fysioterapiayksikössä tavoitteena oli vuoden 2022 aikana vakiinnuttaa toimintaterapiaan liittyvät käytänteet kuten terapiaan lähettäminen sekä terapian toteuttaminen ja tavoite toteutui. Kaupungin eri ammattilaiset tulivat tietoisiksi toimintaterapiapalvelusta sekä siitä, miten toimintaterapian lähetekäytännöstä. Perusterveydenhuollon toimintaterapiapalveluun vakiintui toimintamuotona lasten ja nuorten toimintaterapia-arviot sekä lyhyet terapiajaksot toimintaterapiaresurssin puitteissa. Toimintaterapian ostopalvelukustannukset vähentyivät verrattuna vuoteen 2021. Fysioterapiayksikköön palkattiin helmikuussa 2022 lasten fysioterapeutti ja lasten fysioterapian ostopalvelut siirrettiin pääasiallisesti omaksi toiminnaksi. Myös lasten fysioterapian ostopalvelukustannukset vähentyivät verrattuna vuoteen 2021. Fysioterapiayksiköstä yksi terapeutti aloitti suoravastaanottokoulutuksen ja yksi terapeutti aloitti psykofyysisen fysioterapiakoulutuksen. Molemmat päättyivät keväällä 2023, koulutukset vahvistavat omaa palveluntuotantoa sekä osaamista. Fysioterapiasta osallistuttiin

aktiivisesti hyvinvointialueen valmisteluun osana Palvelujaoston alaista Kuntoutuksen alajaostoa, jossa mukana oltiin muun muassa avo- sekä etäkuntoutuksen kokonaisuuksissa.

Vastaanottopalveluissa toimintaa haastoi lääkärivaje, korona ja hyvinvointialueen valmistelyö. Hoitajavetoisuutta ja puhelinasiointia lisäämällä lääkäritilannetta pystyttiin osittain hallitsemaan. ASSI-hoitajan toimi vakinaistettiin toukokuun alusta alkaen. ASSI- toiminnalla saatiin hyviä tuloksia ja kiirevastaanoton lääkärin työtaakkaa helpotettiin. Haava- ja hygieniahoitaja aloitti uudessa toimessa 1.7.2022 ja toimintaan on oltu erittäin tyytyväisiä. Aikoja on vapautunut vastaanottohoitajalle muuhun toimintaan ja haavanhoitopotilaiden hoito ja seuranta on ollut jatkuvampaa ja hoitoprosessi systemaattisempaa. Asiantuntijahoitajien osalta erityisesti uniapneapotilaiden määrä on lisääntynyt ja myös päihde- ja mielenterveys-työ vaatisi enemmän resursseja. Luomenpoistojonoja on kertynyt jonkun verran, muuten jonotilanne on hallinnassa. Uutena toimintana on alkanut valtakunnallinen suolistosyöpien seulontatoiminta, jonka vuoksi paksusuolentähystysten määrä on kasvanut.

Hoitotakuulakiin suunniteltu 7 vrk hoitotakuu ei ole vielä voimassa, mutta 74 % lapualaisista pääsi hoitotakuulain mukaiseen kiireettömään hoitoon viikossa ensikontaktista laskien. Hoitajan vastaanotolle pääsi yleensä 1-2 päivässä. Lähierikoislääkärien käynnit (tähystystoiminta, ortopedia, kardiologia, psykiatria) jatkuivat. Perusterveydenhuollon uusi suoritekäsikirja otettiin käyttöön laajasti. Tämä vaikutti tilastointeihin ja vaati opettelua henkilökunnalta.

Kuntalaiset ottivat toimintavuoden aikana käyttöön yhä enemmän sähköisiä palvelukanavia: Omakannan reseptiuisinnat, Hyviksen Marevan-hoitojärjestelmä ja sähköinen asiointilomake, Omaolo-oirearviot, sähköiset ajanvaraukset jne. Työturvallisuutta parannettiin Tunstallin hoitaja- ja potilashälytysjärjestelmän päivityksellä ja laajenuksella. Lokakuussa takaisinsoittojärjestelmä vaihtui Telia ACE- järjestelmään. Hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelu- ja koulutustyöt kuormittivat yksikköä runsaasti.

Suun terveydenhuollossa tavoiteltiin, että kiireettömälle vastaanotolle päästäisiin 3 kk kuluessa tarpeen ilmaannuttua. Tavoitteeseen ei päästy henkilöstövajeen takia. Tällä hetkellä hoitotakuun raja on suun terveydenhuollossa 6 kk, mutta myös kyseisen hoitotakuuajan puitteissa oli haasteita päästä vastaanotolle. Henkilöstövajeesta johtuen painopiste oli myös päivystysvastaanotoissa tavoitetasoa suurempi.

Akuutti- ja kuntoutusosaston toiminnan painopiste on ollut potilaan akuutin sairauden lyhytkestoisessa hoidossa ja sairauden jälkeisessä toimintakykyä ylläpitävässä ja parantavassa kotiin tähtäävässä kuntoutumisessa. Vuorohoito- yksiköiden, kotihoidon ja kotisairaalan kanssa tehty hyvä yhteistyö on taannut akuutti- ja kuntoutusosaston hoitoaikojen pysymisen lyhyinä ja kuormituksen hyvällä tasolla lähes koko vuoden. Kesällä ja alkusyksystä 2022 kotihoito ja vuorohoitoyksiköt eivät pystyneet vastaamaan osaston tarpeeseen ja potilaita jouduttiin pitämään osastolla pidempään kuin hoidon tarve edellytti. Lisäksi potilaiden ja henkilökunnan joukossa levinneiden koronatartuntojen tai norovirusepidemian takia osastolle ei voitu ottaa uusia potilaita eristysaikana. Tästä syystä erikoissairaanhoidosta ei aina pystytty ottamaan vastaan klinikkavalmiita potilaita ja syntyi siirtoviivettä. Koronatilanne jatkui koko vuoden ja Covid-19 -potilaita oli hoidettavana osastolla runsaasti erityisesti syksystä alkaen jatkuen koko loppuvuoden. Loppuvuodesta hoidettiin myös influenssa-potilaita. Osaston WC- ja suihkutilojen rakentaminen ja saneeraus valmistui ja osasto palasi 1. kerrokseen tammikuussa 2022. Potilaspaikkoja osastolla remontin jälkeen on ollut 22.

Kotisairaalan toiminta oli aktiivista koko vuoden ja toiminta helpotti akuutti- ja kuntoutusosaston kuormittavuutta sekä lisäksi asumispalveluyksikköjä, jolloin sairaanhoidollista osaamista vaativia asukkaita pystyttiin hoitamaan omassa yksikössään osastohoitoon siirtämisen vaihtoehtona. Kotisairaala osallistui syksystä 2022 alkaen "Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen Tays erityisvastuualueella" -hankkeeseen,

joka kestää vuoden 2023 loppuun. Etelä-Pohjanmaalla pilottiyksiköitä ovat Lapuan ja Jlk:n kotisairaalat ja hankkeesta vastaa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin palliatiivinen keskus. Palliatiivisten potilaiden hoito lisääntynyt ja potilaita on hoidettu kotisairaalan toimesta kotona elämän loppuvaiheessa. Loppuvuodesta kotisairaalaan saatiin yksi sairaanhoitajan toimi lisää. Sairaanhoitajan toimi siirrettiin hoitoringistä.

Tavoitteet koko terveyspalvelujen alueella

Talousarviosta johdettu strateginen tavoite	Toimenpide/keino	Mittari	Toteutuma
Matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen	Toimintaterapia osana nepsy-lasten hoitopolkua vakiinutetaan toimintamalliksi fysioterapiassa	Terapiaan lähettäminen ja arviointi- prosessi on selkeä ja yhteistyötahoille inforoitu: kyllä / ei Arviot ja lyhyet terapiajaksot toteutetaan omana toimintana. Lasten toimintaterapian ostopalveluiden kustannukset vähentyvät 60 %.	Kyllä Yhteistyötahot tietävät terveyskeskuksen toimintaterapiapalvelusta ja tietävät miten palveluun lähetetään. Toteutuminen vaatii muitakin ammattilaisia kuin toimintaterapeutin. Toteutui, arviot toteutetaan täysin omana toimintana sekä pääasiallisesti lyhyet terapiajaksot. Toteutui, lasten toimintaterapian ostopalvelukustannukset vähentyivät 64%.
Kotona asumisen tukeminen	Kotisairaalan toimintaa kehitetään pitkäaikaisen hoidon/hoivan vähentämiseksi ja vuodeosaston potilaiden keskimääräinen hoitoaika pidetään optimaalisen mittaisena.	Käyntimäärät ja puhelinasiointi kotisairaalassa Hoitoaika osastolla keskimäärin	Käynnit 2358 Puhelut 504 8 vrk
Sähköisten ja digitaalisten palvelujen edistäminen, tiedolla johtaminen	Osaston ja kotisairaalan tilastoinnin, raportoinnin ja kirjaamisen parantaminen.	Raportoinnille ja kirjaamiselle laadittu strukturoitu rakenne: kyllä/ei Fraasit ja kirjaamisen yhteydessä käytettävä käyntisyys /koodisto otettu käyttöön kotisairaalassa: Kyllä/ei	Toteutunut: kyllä Rakenteinen kirjaamisen käytössä, tulovaiheessa fraasi
	Suoritekäsikirjan systemaattinen	Perusterveydenhuollon uuden suoritekäsikirjan	Toteutunut: Kyllä

	käyttö ja hyödyntäminen eri yksiköissä. Osasto/kotisairaala, vastaanotto, fyte, avoith	systemaattinen käyttö: Kyllä/ei Exreportista saatavien suoritettietojen läpikäynti yksiköissä säännöllisesti neljännesvuosittain: kyllä/ei	Kyllä
	Omaolo-palvelun käyttöönoton laajentaminen vastaanotolla.	Osa-alueita käytössä: määrä Yhteydenottomäärät: kpl	Toteutunut: 16 oirearvioita. Yhteydenottoja 20 kpl
Ennaltaehkäisy ja varhainen reagointi	Lasten fysioterapian ostamista vähennetään rekrytoimalla v.2022 eläköityvän FT:n toimeen lasten fysioterapiaa 50-70 % toteuttava terapeutti ja loput työpanoksesta kohdistetaan aikuisväestöön.	Toimi muutettu: kyllä / ei Lasten fysioterapian ostopalveluiden kustannukset vähentyvät 50 %.	Toteutunut: eläköityneen fysioterapeutin toimeen palkattiin lasten fysioterapian erikoistumisopinnot suorittanut fysioterapeutti 21.2.2022 alkaen. Lasten fysioterapian ostopalvelukustannukset vähentyivät 57%.
	Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen avoterveydenhuollossa.	Perhevalmennuskertojen siirtyminen perhekeskus Ilo-nan tiloihin: Kyllä/ei Neljä eri valmennuskertaa ensisynnyttäjille raskauden aikana: määrä	Toteutunut: Kyllä Neljän perhevalmennus- kerran toteuttaminen on siirtynyt perhekeskuksen tiloihin helmikuussa 2022. Ryhmiä yhteensä vuoden aikana viisi, joista viimeisin jatkuu vuodelle 2023.
	Opiskeluterveydenhuollon psykiatrisen sairaanhoitajan toimen vakinaistaminen pilotin jälkeen.	Toimi vakinaistettu: Kyllä / ei	Toteutunut: Kyllä, toimi vakinaistettu 1.6.2022 alkaen
Prosessien ja hoitopolkujen kehittäminen	Osaston ja kotisairaalan optimaalinen käyttöaste, niin että tarve ja resurssit kohtaavat ja sakkoviivemaksuja ei synny.	Osaston hoitopäivien määrä: tavoite 7500/ vuosi Osaston siirtoviivemaksujen määrä: Tavoite <10 Osaston potilaspaikkaluku: Kotisairaalan asiakas- ja käyntimäärä: Tavoite 300 asiakasta/vuosi ja 2500	Ei toteutunut, korona- ja noroeristyk-siä runsaasti Hoitopäiviä 6334 Koronatilanteen ja eristysten vuoksi siirtoviivemaksuja on tullut n. 35 Paikkaluku 22 Käynnit 2358, asiakkaita 365

		käyntiä/vuosi.	Loppuvuodesta paljon saattohoitopotilaita
	Lääkäriresurssien kohdistaminen oikein hoitajavetoisuutta lisäämällä ja hoidon tarpeen arviointia kehittämällä.	ASSI- hoitajan toimen vaki-naistaminen: kyllä/ei Lääkärien ja hoitajien vastaanottokäyntien määrä -T3 aika: -Puhelinkontakti samana päivänä: takaisinsoitto 100 %	Toteutunut: Kyllä 1.5.2022 T3: lääkäri 16-21, hoitajalle 1,5 pv takaisinsoitto 100%
	Asiantuntijahoitajien ja vastaanottohoitajan palvelupolkujen kehittäminen.	Hoitotakuuaika max 7 pv hoitajan tai lääkärin vastaanotolle pääsyyn	Toteutunut osittain: Hoitajalle (ASSI, PÄHO, VAHO) pääsee 1-2pv, asiantuntijahoitajalle 1- 7 vrk. Lain mukaan 7 vrk hoitotakuu ei ole vielä voimassa, mutta 74 % pääsee hoitoon viikossa lääkärin vastaanotolle ensikon-taktista laskien.
Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin turvaaminen	Rekrytoinnin kehittäminen eri kanavia käyttäen sekä työhyvinvoinnin tukeminen koulutuksen ja työilmapiirin kehittämisen avulla.	Avoimet vakanssit on saatu täytettyä Henkilöstötyytyväisyyskysely: arvosana vähintään 3,5	Toteutunut osittain: Hoitajat kyllä, lääkärit osittain, virkoja on auki Tehty 10/22. Koko terveyspalvelut 3,69

Suun terveydenhuolto	Toimenpiteet	Mittari	Toteutuma
Riittävät hammas-hoitopalvelut kuntalaisille	Hoitotakuun toteutuminen 3 kk	kiireettömän hoidon jonoa ei ole	Ei ole toteutunut - Jonoa on, hoitopääsy tällä hetkellä 6-8kk johtuen hammaslääkärivajeesta
Reikiintymisen väheneminen	Riskipotilaiden tunnistaminen ja motivointi, onnistunut pysäytyshoito	Reikiintymistä kuvaavan D-indeksin tavoitetaso 12- vuotiailla 0,4 ja 15-vuotiailla 1,1	12-v 0,6 15-v 1,6
Toiminnan painopiste kiireettömässä hoidossa	Päivystyskäyntien osuus kaikista käynneistä alle 15 %	toteuma %	16,3 %

Avoterveydenhuollon tunnusluvut

Avoterveydenhuolto	2018	2019	2020	2021	2022
käynnit yhteensä, joista koronarokotuksia	23 235	22 344	20 245	41 716 21 496	28 247 8716
Äitiysneuvolakäynnit, kotikäynnit.	2198 147	1808	2 220 141	2316 158	2175 150
Perhesuunnitteluneuvolakäynnit, joista alle 25 v. käynnit	733	1125	599 340	805 469	964 310
Lastenneuvolakäynnit, kotikäynnit, joista monialaisia kotikäyntejä	4213	4500 120	3566 84 22	3476 96 37	3236 82 10
Kouluterveydenhuolto Merkkarilla (psyk.sh) käynnit	5469	5279 43	4440 54	4683 57 (01-09)	4147 271 (08-12)
Oppilashuollon ryhmät			130	142	175
Opiskelijaterveydenhuollon käynnit (lukio, Sedu, Kr.opisto) Merkkarilla käynnit	1663	1837 64	1341 64	1639 276	1286 581
Opiskeluhuollon ryhmät			67	107	55
Muut neuvolakäynnit, joista diabeteskäyntejä	5064	4959	3878, joista 360 kotikäyntejä.	4005, 1771	3918 1928
Kausi-influenssarokotukset	2996	2728	2915	2803	2499
Työnhakijoiden terveystarkastukset	51	52	70	50	66
Omais- ja perhehoitajien terveystarkastukset	11	3	-	2	9

Fysioterapian tunnusluvut

Fysioterapia	2018	2019	2020	2021	2022
Fysioterapian käynnit*	3186	2931	1 996	2111	1912
Apuvälinelainaukset	2610	2748	2 519	2565	2425
Suoravastaanottokäynnit			52	58	51
Ryhmätoimintaan osallistujat**	130	149	256	303	341
Toimintaterapian käynnit			-	135 (16.6.-31.12.21)	250

*sisältää vastaanottokäynnit, ei sisällä puheluita, työryhmiä, kirjauksia potilastietojärjestelmään, apuvälinepäätöksiä ym. terapiatyöhön liittyvää kirjallista työtä tai apuvälineiden kuljetuksiin ja huoltoihin liittyvää työtä

** jokaista ryhmää pidetty yhteensä 10 keväällä ja 10 syksyllä, ryhmiä on 5

Vastaanottopalvelujen tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Lääkärit					
Käynnit lääkärin vastaanotolla, viralliset kontaktilajit (ml. avoterveydenhuolto)	22 306	23 131	17 880	16 347	15 247
Kaikki kontaktilajit (ml. avoith)	34 065	32 910	29 593	26 453	27 627
Edellisistä käynnit virka-aikana (viralliset kontaktilajit klo 8-16)	20 051	20 571	11 855	12 106	10 654
Erikoissairaanhoidotasoiset tutkimukset					
-gastroskopiat	201	203	192	178	169
-colonoskopiat	160	161	197	197	245
-ergometriat	224	121	105	156	118
-ultraäänitutkimukset	266	181	104	112	128
-sydämen uä-tutkimukset	299	201	230	162	199
Hoitajat					
Hoitajien kaikki kontaktilajit**	41 882	38 989	37 120	36 340	37 000
Hoitajien puhelinneuvonta	39 403	ei tilastoa	ei tilastoa	33000 + korona puhelut	Puhelinjärjestelmä vaihtunut 2022 ->puhelimitse hoidetut asiat 11518
Asiantuntijasairaanhoidajien kontaktit					
-reuma	601	501	397	410	589
-astma	417	293	265	459	376
-päihdetyö	742	712	629	459	477
-Mediracer	10	24	22	26	19
-Holter	150	158	123	157	211
-psykiatrinen hoitaja	250	490	482	469	436 (käynnit) ja kaikki kontaktit
-uniapnea	100	167	167	223	875
-sydän- ja verenpainehoitaja	250	346	162	337	373
-muistineuvola (siirtyi 2020)	1989	1951	1581	1644	229
-terveysneuvonta			1302	2278	1656
					3129
Laatumittarit					
Asiakastytyväisyyskyselyt 1-5 QPRO			-	3,75	QPRO-järjestelmä ja Cless pois käytöstä raporttia tehtäessä HVA siirtymisen johdosta
Cless opiskelija-arviointi 0-10			3,9 8 kpl, liittyivät lähinnä tiedonkulkuaan 9,6		ROIDU: 8,5 asiakaspaute (0-10)

Sähköisten ja etäpalvelujen käyttäjämäärä (Hyvis, omakanta resepti, videoyhteyspuhelut, puhelinasiointi, muut)			Jatkuvaa kasvua, erityisesti omakannan resepti pyynnöt, hyviksen sähköisiä asiointi pyyntöjä n. 65/ vuodessa	arviointi: selkeä kasvu, osassa ei tilastoa	Tilastoja ei ole saatavissa, mutta selvästi enemmän varauksia sähköisesti, Omaolo, Hyvis, Oma kanta jne.
--	--	--	--	---	--

Suun terveydenhuollon tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Käynnit: 0-17-vuotiaat	7 048	6 813	5 714	5 769	5256
Käynnit: yli 17-vuotiaat	7 809	7 826	7 751	8 672	6535
Käynnit: ulkopaikkakuntalaiset	110	124	104	131	206
Potilasmaksutulot €	448 092	400 000	435 368	496 790	372 360

Akuutti – ja kuntoutusosaston sekä kotisairaalan tunnusluvut

Akuutti- ja kuntoutusosasto, kotisairaala	2018	2019	2020	2021	2022
Hoitopäivät	10210	9850	6 727	5955	6334
Paikkaluku	28-32	32/28	24-28	25/19	22
Käyttöaste	95	87	56-90	75	79
Keskim. hoitoaika pv	12	9	5,4-10	6	8
Sisäänkirjoitetut (Alkaneet hoitajaksot)	824	1010	965	1022	886
Uloskirjoitetut (Päätyneet hoitajaksot)	820	1017	979	1028	879
Jatkohoitoon (ikäihmisten palvelualue) siirtyneet			124	119	148
Kotisairaalan siirtyneet			-	65	46
Kotisairaalan asiakasmäärä			141	391	365
Kotisairaalakäynnit yhteensä			1116	2640	2358
Laatumittarit					
Potilastyytyväisyyskysely	kiitettävä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Sakkopäivät			29	0	>35
HaiPro			26	20	7

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon vastuualueelle kuuluvat yleinen terveysvalvonta, eläinlääkintähuolto ja eläinsuojelu. Yleinen terveysvalvonta käsitti elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan. Lapuan kaupunki osti ympäristöterveydenhuollon palvelut Seinäjoen kaupungilta.

Vuoden 2021 lopulla valmistunut remontti laajensi ympäristöterveydenhuollon toimintaa Lapuan toimipisteessä, mikä selitti kustannusten nousua. Ympäristöterveydenhuoltoon oli varattuna 270.900 euron määräraha, toteuma oli 300.521,09 euroa (115,5 %) ylitystä 29.621 euroa (10,9 %).

Erikoissairaanhoido

Palvelukuvaus

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri tuotti pääosin hoidon porrastuksen mukaiset erikoissairaanhoidon palvelut sekä perusterveydenhuollon laboratorio- ja radiologiapalvelut sekä apteekkipalvelut. Yksityisiltä palveluntuottajilta ostettiin Lapuan terveyskeskukseen vastaanottotoimintaa tukevia palveluita, kuten uniapneatutkimuksia, sydämen rytmin pitkäaikaisrekisteröintejä (Holter-tutkimukset) sekä ääreishermostotutkimuksia.

Kansantautien varhaiseen ja kustannustehokkaaseen hoitoon panostettiin tarjoamalla keskeisten ja paljon voimavaroja vaativien erikoisalojen erikoislääkäreiden vastaanottopalveluja lähipalveluna: ortopedin vastaanotto ja konsultaatiot, gastrokirurgin vastaanotto/konsultaatio ja skopiat toimenpiteineen, kardiologin (vastaanotto, sydämen uä, echoergo, tahdistinkontrollit) ja geriatriin vastaanotto ja konsultaatiot. Erikoislääkäreiden lähipalveluja tarjoamalla pyrittiin hillitsemään erikoissairaanhoidon kustannustennousua ja parantamaan palvelua tutkimusten tapahtuessa lähellä potilasta omassa terveyskeskudessa.

Tavoitteet vuodelle 2022 ja niiden toteutuminen

Erikoissairaanhoidon palvelujen käyttö Lapualla verrattuna muihin jäsenkuntiin oli vuonna 2022 keskitasolla tai sen yläpuolella. Aikaisempiin vuosiin verrattuna lapualaisten palvelujen käyttö lisääntyi ylittäen alueelliseen keskiarvon. Tähän vaikutti osaltaan koronasta aiheutunut hoitovelka, mutta myös muista syistä johtunut palvelutarpeen kasvu. Psykiatrian käyntejä oli edelleen enemmän suhteessa jäsenkuntien keskiarvoon, vaikka toimintaa on pyritty siirtämään perustason palveluihin. Tähän vaikutti osaltaan omalla paikkakunnalla toimiva psykiatrinen poliklinikka. Erikoislääkäreiden lähipalveluvastaanottoja toteutettiin omassa organisaatiossa suunnitellusti.

Erikoissairaanhoidon toimintamenot ylittivät talousarvion verrattuna 1,6 miljoonalla eurolla. Erikoissairaanhoidon menot vuonna 2022 olivat 21,9 milj. euroa ja toteuma oli 105,2 % talousarvion verrattuna. Erikoissairaanhoidon palveluja käytti lapualaista asukkaista 381 / 1000 asukasta vuonna 2022, jäsenkuntien keskiarvon ollessa 422/1000 asukasta.

Erikoissairaanhoido

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot	52 880			0	139 912	139 912	
Toimintakulut	-19 809 856	-19 650 000	-1 050 000	-20 700 000	-21 924 264	1 224 264	105,9 %
Toimintakate	-19 756 976	-19 650 000	-1 050 000	-20 700 000	-21 784 352	1 084 352	105,2 %

Strategiasta johdettu tavoite	Toimenpide/keino	Mittari	Toteutuma
Hoidon porrastuksen toteutuminen	Lähetekriteerien tarkastelu ja käyttöönotto	0 sakkopäivää	Ei toteutunut - Koronan aiheuttamia siirtoviivemaksupäiviä 35
Kustannusten pitäminen kohtuullisella tasolla	Oman toiminnan tehokas käyttö diagnostisissa tutkimuksissa EPSHP:n hoito- ja palvelupolkujen käytön lisääminen	Tehtävien tutkimusten määrät entisellä tasolla	Toteutunut

Erikoissairaanhoidon tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Erikoissairaanhoidon menot	19.388.193	20.139.791	20.194.368	19.756.976	21.924.264
Erikoissairaanhoidon menot €/as	1.316	1.396	1.421	1.391	1.554
Perusterveydenhuollon nettomenot €/as	555	551	665	644	701
Terveystenhuollon nettomenot €/as	1871	1947	2084	2034	2297
	2018	2019	2020	2021	2022
Lapuan osuus E-P:n shp:n käyttömenoihin €/as	1 387	1 408	1 423	1446	1599
Jäsenkuntien osuus E-P:n shp:n käyttömenoihin €/as	1 344	1 449	1 444	1533	1566

ESH (omana toimintana)	2019	2020	2021	2022
Gastroskopiat	203	100	179	169
Kolonoskopiat	161	100	197	245
Rasitusergometriat	121	161	156	118
Ultraäänitutkimukset	181	200	112	128
Sydämen uä:t	201	280	162	199
Ortopedin konsultaatiot				110

7.1.6 Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimielimen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	3 655 024	3 880 360		3 880 360	3 663 013	-217 347	94,4 %
Maksutuotot	120 498	95 930		95 930	80 735	-15 195	84,2 %
Tuet ja avustukset	68 880	22 900		22 900	56 168	33 268	245,3 %
Muut toimintatuotot	7 281 732	572 100	6 699 070	7 271 170	7 331 733	60 563	100,8 %
Toimintatuotot	11 126 134	4 571 290	6 699 070	11 270 360	11 131 649	-138 711	98,8 %
Valmistus omaan käyttöön	301 179	365 000	250 000	615 000	522 235	-92 765	84,9 %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-6 153 035	-6 669 890	-250 000	-6 919 890	-6 506 736	-413 154	94,0 %
Palvelujen ostot	-4 571 423	-4 646 040		-4 646 040	-4 895 866	249 826	105,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tava	-4 091 381	-4 062 670		-4 062 670	-4 300 326	237 656	105,8 %
Avustukset	-90 299	-150 000		-150 000	-94 985	-55 015	63,3 %
Muut toimintakulut	-1 522 955	-46 050	-1 454 940	-1 500 990	-1 516 574	15 584	101,0 %
Toimintakulut	-16 429 092	-15 574 650	-1 704 940	-17 279 590	-17 314 487	34 897	100,2 %
Toimintakate	-5 001 779	-10 638 360	5 244 130	-5 394 230	-5 660 603	266 373	104,9 %

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta

Palvelukuvaus

Teknisen lautakunnan toimialaan kuuluu asuin- ja toimintaympäristön ylläpito ja kehittämisen, kaupungin kiinteän käyttöomaisuuden hoito, vesihuolto sekä ruoka- ja puhtauspalvelut.

Seuraavia palveluja ohjataan tästä yleislinjasta poiketen:

Yleiskaavoitusta, maapolitiikkaa, maanhankintaa, asemakaavoitusta sekä tonttien myyntiä ohjaa kaupunginhallituksen alainen puheenjohtajisto.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan jäsenet:

Olli Lahdensuo (pj), Rauno Latvala (vpj), jäsenet Maiju Lemettinen, Jaakko Ojanperä, Jaana Tuuri, Marko Makkonen, Hanne Ronkainen, Heli Matilainen, Arvi Välikkilä. Kaupunginhallituksen edustajana Esa Rintala ja nuorisovaltuuston edustajana jatkoi Diana Magyar.

Teknisen lautakunnan esittelijänä toimi 12.4.2022 saakka tekninen johtaja Anu Muurimäki, 13.-25.4.2022 Ari-Pekka Laitalainen ja 26.4.-31.12.2022 vs. tekninen johtaja Mirva Korpi. Sihteerinä hallintosihteerinä Kirsi Vesala.

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Tekninen johtaja Anu Muurimäki 12.4.2022 saakka, vs. tekninen johtaja Mirva Korpi 11.6.2022-31.12.2022, kaupungingeodeetti Ari-Pekka Laitalainen 31.5.2022 saakka, maankäyttöinsinööri sekä Markku Turja, joka toimi myös vt. kaupungingeodeettina 1.6.-31.12.2022, kiinteistöpäällikkö Timo Korpela, palvelupäällikkö Leena Luomanen, vesihuoltopäällikkö/kunnallistekniikan päällikkö Anssi Kylkisalo, kaupunginpuutarhuri Raija Talvitie ja tiemestari Ulpu Viimaluoto.

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta teknisessä keskuksessa

Sisäisessä valvonnassa ei ole tunnistettu hallitsemattomia riskejä. Teknisessä keskuksessa voidaan vähentää edelleen riskejä toimintatapoja kehittämällä. Lisäksi on tarpeen yhtenäistää käytäntöjä eri palvelualueilla.

Teknisen lautakunnan keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tekijät vuonna 2022

Teknisessä keskuksessa oli haasteita toiminnan järjestämiseen vuonna 2022. Yleismaailmallinen tilanne aiheutti voimakkaita kustannuspaineita teknisen lautakunnan toimintaan ja taloudelliseen toimintaan vaikuttaviin sopimuksiin jouduttiin tekemään kustannustason nousua aiheuttavia muutoksia vuoden 2022 aikana. Muutoksista huolimatta teknisen keskuksen toimintamenot ylittyivät vain hieman käyttöprosentin ollessa 100,8 %. Rakenusinvestointien osalta Ritavuoren päiväkodin rakentamishanke pysyi hyvin suunnitellussa aikataulussa ja budjetissa. Suurimmat talouteen liittyvät haasteet liittyivät toimintatuottojen toteutumiseen, jotka jäivät alle talousarviotason alapuolelle.

Tekninen lautakunta osallistui vahvuutena välittäminen-hankkeeseen, jossa tavoitteena oli parantaa työhyvinvointia erilaisten teemojen kautta. Vuosi 2022 oli haasteellinen useiden henkilöstömuutosten johdosta.

Tekninen lautakunta ja yleispalvelut

Palvelukuvaus / Toiminta-ajatus

Teknisen lautakunnan toimialaan kuuluu asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen, kiinteän käyttöomaisuuden hoito, vesihuolto sekä ruoka- ja puhtauspalvelut. Hallinto- ja yleispalvelut sisältävät teknisen toimialan henkilöstöhallinnon, päätöksenteon, kirjaamisen ja arkistoinnin, toimistopalvelut, osan osto- ja myyntireskontrasta sekä teknisen keskuksen henkilöstön rekrytoinnista.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Usealla teknisen keskuksen palvelualueella toimintatuotot alittuivat, mm. ruoka- ja puhtauspalveluiden toimintatuottojen alittumiseen vaikutti Hopearinteen keittiön peruskorjaus. Valmistus omaan käyttöön ei toteutunut suunnitellusti viheraluepalveluiden osalta. Yleinen kustannustason nousu vaikutti toimintakulujen ylittymiseen.

Tekninen keskus osallistui työhyvinvointikyselyyn, jonka toteutti hallintokeskus. Teknisen keskuksen kyselyn tulokset eivät juuri poikenneet koko Lapuan kaupungin tuloksesta. Kyselyn perusteella lähiesihenkilöt luottavat henkilöstöön ja henkilöstö tulee kuulluksi. Kyselyn perusteella parannettavaa on erityisesti tiedon kulussa ja johtamisessa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Talouden tasa-paino	Oikea palvelutaso ja terve talous	Toteutumaraportti	Talousarvio hieman ylittynyt käyttötalouden osalta.
Hyvinvointi	Henkilöstön hyvinvointi/ Vahvuutena välittäminen -hanke	Työhyvinvointikyselyn keskiarvo	Toteutettu hallintokeskuksen toimesta.

Tunnusluvut

Tekninen lautakunta	2018	2019	2020	2021	2022
Kokousten määrä	13	15	16	17	13
Päätökset, kpl	158	187	194	182	185
Viranhaltijapäätökset					
Tekninen johtaja	31	50	64	65	45
Kunnallistekniikan päällikkö / Vesihuoltopäällikkö	6	2	-	20	28
Kaupungingeodeetti	17	12	25	28	12
Maankäyttöinsinööri (suluissa teklan alaiset päätökset)	40	48	58	35	38 (26)
Kiinteistöpäällikkö	6	7	12	18	6
Kaupunginpuutarhuri	8	2	13	10	5
Palvelupäällikkö	-	-	5	5	9

Maankäyttö- ja kiinteistöpalvelut

Palvelukuvaus / Toiminta-ajatus

Maankäyttö ja kiinteistöpalvelut pitävät sisällään hyvin moninaisia toimintoja. Näkyvin toiminta on maankäytön suunnittelu, joka sisältää yleiskaavoitukseen ja asemakaavoituksen. Maankäytön strategia sekä yleis- ja asemakaavoitus tehdään kaupungin toimesta. Uudet asemakaavat tullaan laatimaan enemmän mahdollistavina. Isoja keskeneräisiä yleiskaavoja tehdään valmiiksi yksi kerrallaan.

Asemakaavat pyritään laatimaan pääosin kaupungin omistamalle maalle, joten raakamaan hankinta on tärkeä osa maankäytön suunnittelua. Asemakaavan vahvistuttua kaupunki myy tai vuokraa tontit ja asettaa ehdot mm. rakentamisen ajoittamiselle. Monipuolinen ja runsas tonttitarjonta on kehittyvän kaupungin tärkeimpiä myyntivaltteja.

Kaupungin viranomaisen vastaa asemakaava-alueilla kiinteistöjen muodostuksesta ja niiden merkitsemisestä valtakunnalliseen kiinteistörekisteriin. Kaupunki laatii asemakaavan pohjalta tonttijaot ja tontit lohkotaan kaupungin toimesta itsenäisiksi kiinteistöiksi. Kadut sekä puisto- ja virkistysalueet lohkotaan asemakaavan perusteella yleisiksi alueiksi.

Asemakaava-alueiden kiinteistöjen virallinen paikkatieto ja tarvittavat muut sijaintitiedot ylläpidetään ilmakuvauksen, laserkeilauksen ja satelliittimittausten avulla. Kiintopiste- ja korkeuspisteverkkoa sekä pohjakarttaa pidetään ajan tasalla. Kaavat, uusien rakennusten paikat ja korkeudet sekä kunnallistekniset rakenteet merkitään maastoon. Johtoverkostot kartoitetaan maastossa johtokarttoja varten. Kartat tuotetaan ja ylläpidetään yhtenevästi paikkatiedon kanssa. Virallisen asemakaavakartan lisäksi ylläpidetään useita eri teemakarttoja ja niiden yhdistelmiä, joista tärkeimmät ovat osoite- ja opaskartat. Kaupungilla on oma maastomittaushenkilöstö pitämässä yllä näiden lisäksi ajantasaista pohjakarttaa, joka on edellytys asemakaavojen laadinnalle

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuonna 2022 Lapuan kaupungissa oli hyvä tonttitarjonta. Uusia alueita kaavoitettiin 7 ha ja vuonna 2022 tehtiin 100 tontin rekisteröintiä. Vuonna 2022 luovutettiin yhteensä 13 tonttia, joita 10 kpl oli AO-tontteja. Vuonna 2022 edistettiin useita kaavahankkeita ja käynnistettiin uudelleen yleiskaavojen laadinta. Kiinteistöinsinöörin palvelut ostettiin Pohjanmaan maanmittauslaitokselta.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Väestönkasvu; Riittävä raakamaan hankinta ja tonttitarjonta	Määrärahojen puitteissa toimitaan.	30 h	Tonttitarjonta hyvällä tasolla. Kustannusten nousu hiljentää rakentamisen.
Työpaikkaomavaraisuus; Jouttirinne ja Jouttikallion asemakaavahanke valmiiksi	Määrärahojen puitteissa toimitaan	Asemakaava hyväksyttynä 2022	Jouttikallion asemakaava laitettu jäihin. Liikenne ratkaisut kesken.

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Maanhankinta, ha	59	33	56	6	15,4
Maanhankinta 1000 €	760	698	760	94	564
Asemakaavaa ha (uudet + muutokset)	51	8	9	108	7
Tonttien rekisteröinti, kpl	21	40	35	62	100
AO-tonttien luovutus, kpl	12	10	27	10	10
Muiden tonttien luovutus, kpl	8	3	5	7	3
Tonttien myyntitulot 1000 €	463	849	520	372	187

**Kunnallistekniikka ja viheraluepalvelut
Vesihuoltolaitos****Palvelukuvaus**

Vesihuoltolaitos on erillinen taseyksikkö kaupungin kirjanpidossa ja tuottaa palveluja kaupunginvaltuuston määrittelemien veden ja jäteveden toiminta-alueilla. Vesihuoltolaitos huolehtii puhtaan talousveden jakelusta kiinteistöille ja kiinteistöjen talousjäte-veden keräämisestä ja toimittamisesta jätevedenpuhdistamolle. Veden jakeluverkosto, vesisäiliöt ja paineenkorotusasemat pidetään jatkuvassa toimintakunnossa (24/365). Jätevesiverkosto ja jätevesipumppaamot pidetään jatkuvassa toimintakunnossa.

Vesihuoltolaitoksen talousvesi hankitaan Lappavesi Oy:ltä (kaupungin osakkuusyhtiö). Jätevesi toimitetaan Lapuan Jätevesi Oy:lle (kaupungin tytäryhtiö).

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Tavoitteet koskien veden käyttökatkoksien ja jätevesiputkistojen tukosten osalta saavutettiin verkostojen kuvauksilla, huuhteluilla ja jatkuvalla kunnossapidolla.

Vanhoja valurautaisia vesijohtoja saneerattiin ja sen ansiosta puhtaan veden vuotovesimäärä oli 2,2%. Vaikka hulevesiverkosta rakennettiin esim. Ritämäen alueella vesijohtoja viemärisaneerauksen yhteydessä, jäteveden vuotovesimäärä oli 353 000 m³. Tietyillä asuinalueilla jatketaan savutuksia sekä rakennetaan hulevesiviemärintiä. KOP:n jätevesipumppaamo saneerattiin ja samalla uusittiin Lapuanjoen alitus.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi; Puhtaan veden jakelu	Veden verkosto pidetään jatkuvasti toimintakunnossa	Veden käyttökatkokset enintään 10 kpl/vuosi, katkoksen pituus enintään 6 h/katkos	Käyttökatkoksia 6 kpl
Hyvinvointi; Jäteveden poisjohtaminen	Jäteveden verkosto pidetään toiminnassa ilman tukoksia	Jätevesiputkiston tukoksien avaus enintään 20 kpl/vuosi	Tukoksia 10 kpl
Talouden tasapaino; Vuotoveden minimointi veden osalta	Vesivuotojen korjaaminen.	Tavoitteena saada puhtaan veden vuotovesimääräksi alle 7 %/vuosi (ostettu vesi - laskutettu vesi)	Saneerattu 550 m vesijohtoa Voitilantiellä ja 660 m Teollisuustiellä ja 60 m Kurjen- tiellä

Talouden tasapaino; Jätevesimäärän vähentäminen	Jätevesiverkostoon tulevien hulevesien minimointi	Jäteveden runkolinjaan tehtävillä savutuksilla paikallistetaan hulevesiverkoston rakentamistarve. Rakennetuilla alueilla tiedotetaan huleveteen liittymättömiä kiinteistöjä. Tavoitteena saada jäteveden vuotovesimääräksi alle 300.000 m ³ /vuosi (puhdistamolalle johdettu jätevesi - laskutettu jätevesi).	Rakennettu 300 m jätevesiverkostoa Voitilantiellä
Talouden tasapaino; Korjausvelan pienentäminen	Verkostoputkien ja pumppujen saneeraus	Putkien ja pumppaamojen saneeraustarpeen kartoitus vuosittain	KOP-jvp saneerattu "mökkipumppaamoksi" ja joen alitus uusittu samaan urakkaan kuuluvana työnä

Tunnusluvut

Puhdas vesi	2018	2019	2020	2021	2022
Vesijohtoverkosto (km)	193	262	266	268	272
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.590	3.612	3.629	3.659	3.681
Vuotovesi (%)	9,0	6,9	4,9	5,7	2,2
Liittymismaksu (€/m ³)	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325
Kulutusmaksu (€/m ³)	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36

Jätevesi	2018	2019	2020	2021	2022
Jätevesiverkosto (km)	282	284	290	300	301
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.673	3.709	3.723	3.763	3.790
Vuotovesi (%)	31,3	35,0	40,8	36,7	33,0
Liittymismaksu norm. /haja	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350
Kulutusmaksu (€/m ³)	2,76	2,71	2,65	2,65	2,65

Em. hinnat eivät sisällä arvonlisäveron osuutta.

Liikenneväylät

Palvelukuvaus

Liikenneväylät muodostuvat kaduista, katuviheralueista, kevyenliikenteenväylistä ja muista kaupungin hallussa olevista liikenneväylistä sekä niihin kuuluvista silloista, valaistuksesta, liikennemerkeistä ja -valoista sekä muista ohjauslaitteista ja erityis-rakenteista. Liikenneväylät ylläpidetään liikennöitävinä ympäri vuoden ja vuorokauden (24/365). Talvisaikaan kunnossapidon keskeisin tehtävä on liukkauden torjunta ja lumenauraus.

Kaupunki omistaa ja ylläpitää katuvalaistusta kaduilla, yleisillä teillä (valtion omistamilla teillä) ja yksityisteillä. Valaistus pidetään kytkettynä 18.8.-15.4. välisenä aikana. Yöllä valaistusta rajoitetaan ydinkeskustan muuntopiiriä lukuun ottamatta. Valaistuksen huolto hankitaan ulkoisena palveluna.

Katuvalaistuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa korostuu liikenneturvallisuuden lisääminen. Alueena on kaupunkitaajama ja kyläalueet kattavasti.

Yksityistiet muodostavat yksityisten tiekuntien ja tienhoitokuntien erikseen ylläpitämän yleistä tieverkkoa täydentävän itsenäisen tieverkon. Yksityisteiden ylläpitoa avustetaan kaupungin varoin.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Talvikunnossapidon keskeisimmät tehtävät, liukkauden torjunta ja lumenauraus, ovat toteutuneet jatkuvalla kelikartoituksella ja ennakoinnilla sekä riittävällä kunnossapitotoimilla. Hulevesiverkostoa on rakennettu vesijohtoverkoston saneerauksen yhteydessä. Uusiomateriaaleja (bet.roc) on käytetty tilapäisten työmaateiden ja jätevesipumppaamojen tieliittymien rakentamisessa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi ja väestönkasvu; Väylien esteettömyys; Kunnossapidon kohtuullinen taso	Liukkauden torjunta ja lumenauraus: pääväylät pidetään liikennöitävässä kunnossa klo 7.00 ja muut väylät klo 12.00 mennessä.	Poikkeamat max. 5 kpl/talvikunnossapitokausi	Poikkeamia 3 kpl
Talouden tasapaino; Hulevesien johtaminen verkostoon rakennetuilla asemakaava-alueilla	Hulevesiverkoston rakentaminen huomioiden jätevesiverkoston kytketyt hulevedet.	Olemassa olevien alueiden hulevesiverkoston rakentaminen asemakaava-alueella 400 m/vuosi	Rakennettu 710 m hulevesiverkostoa Voitolantiellä ja Vanhantiellä. Teollisuustien kaikki liittymärummut vaihdettu muoviksi vj-saneerauksen yhteydessä.
Hyvinvointi; Hiilijalanjäljen huomioiminen rakentamisessa	Rakentamisessa uusiokäytetään olemassa olevia materiaaleja	Materiaaleja uusio-käytetään 10%/vuosi väylien rakentamisessa	Uusiomateriaaleja käytetty työmaateiden rakentamisessa
Hyvinvointi; Liikenneturvallisuus	Väyläverkostojen yhtenäistäminen	Tavoitetaso kävelyn ja pyöräilyn edistämishelmasta	Saavutettava Simpsiö -hanke käynnistynyt

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Liikennealueet (m ²)	794.800	809.300	817.700	911.500**)	922.200
Kevyenliikenteen väylät (m)	41.400	42.600	43.100	43.600	44.550
Avustettavat yksityistiet (km)	334	334	383*)	388	392
Katuvalokeskukset (kpl)	117	117	117	118	118
Katuvalopisteet	4.880	5.004	5.057	5.092	5.508

*) Kasvu johtuu siitä, että MML on määrittänyt uudelleen yksityisteiden virallisen pituuden lakimuutoksen vaatiman järjestyksen yhteydessä.

***) Kaupungin hoitamat liikennealueet (kadut ja kävely-/pyörätiet) m²-määrä on tarkistettu 31.12.2021.

Kunnallistekniset palvelut

Viheraluepalvelut

Palvelukuvaus

Viheralueet, leikkipuistot, katuviheralueet, kaupungin kiinteistöjen pihat ja leikkipaikat, kaupungin omistamat vesistöalueet sekä eräät erityisalueet suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään viheraluepalveluiden toimesta. Viheraluepalvelut vastaavat myös uusien liikunta-alueiden rakennusprojektien toteuttamisesta ja ylläpitää ympärivuotisesti ulkoliikuntapaikkoja, kuten kentät, ladut, kuntoradat ja jäähalli.

Puistojen ja kiinteistöjen leikkipaikat ja liikuntapaikat hoidetaan EU-lainsäädännön asettaman standardin mukaisesti, noudattaen siinä tarkoin määriteltyjä turvallisuusnormeja.

Erytisalueet, kuten veneiden vuokraukset, uimarannat, jokirantalaiturit, matopesupaikka ja puutarhapalstat hoidetaan kullekin kohteelle annettujen säädösten, hoitoluokituksen tai kohteen ominaistarpeen mukaan. Jokilaakson matkailupuutarha on erityiskohde, joka on merkittävä osa kaupungin palvelurakennetta sekä yksi kaupungin vetovoimaisuuden.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Työn tehostaminen ei toteutunut kohonneiden kustannusten vuoksi. Polttoaineiden, urakoitsijoiden tuntihintojen ja materiaalien kustannukset nousivat huomattavasti ja tämä vaikutti käyttötalouden kulujen kasvamiseen toiminnan tehostamisen toimenpiteistä huolimatta.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mit-tari	Toteutuma
Hyvinvointi; Viheralueiden hyvän hoidon tason ylläpitäminen	Ylläpito hoitoluokituksen mukaisella tasolla ja alueiden peruskunnostuksilla	€/m ²	0,61€/m ²
Hyvinvointi ja talouden tasapaino; Kaupungin osallistaminen alueiden suunnitteluun ja hoitoon	Osallistumistilaisuuksien järjestäminen	Järjestettyjen osallistamistilaisuuksien määrä	2
Talouden tasapaino;	Pysyvien, riittävien kokoisten ja sijainniltaan sopivien	Työn tehostaminen €/v	0 €/v Sopivia toimitiloja selvitetty, urakointia lisätty.

Toiminnan tehostaminen	toimitilojen löytäminen toiminnan taloudellisuuden tehostamiseksi		Kaupunkiniitty-ohjelman suunnittelu meneillään. Uusiomateriaalien käyttö puistojen peruskunnostuksessa
------------------------	---	--	--

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Rakennetut puistot (A1, A2, A3) valtakunnallisen hoitoluokituksen mukaisessa kunnossa; ha (kpl)	60 (103)	60 (105)	62 (106)	63 (120)	65 (120)
Muut yleiset alueet, ha	25	23	30	30	39
Rakennetut katuviheralueet ha	42	42	50	59	59
Piha-alueet, ha	30	32	36	36	36
Puistometsät, ha	57	58	59	70	69
Kiinteistöjen leikkikentät, kpl	31	32	34	34	35
Puisto- ja uimarantaleikkikentät	33	35	36	38	38
Jokilaakson matkailupuutarha ja kouluympäristö, ha	2	2	2	2	2
Rantalaiturit, kpl	15	15	14	15	15
Näkö- ja lintutornit, kpl	3	3	3	3	3
Puutarhapalstat, kpl	5	5	5	5	5
Hirvijärven virkistysalue: asuntovaunupaikkoja kpl (venepaikkoja + laituripaikkoja kpl)	31 (82+12)	31 (75+12)	31 (75+12)	31 (75+12)	0 (75+12)
Uimarannat, kpl	2	2	3	3	3
Lapuanjoen suihkulähde, kpl	1	1	1	1	1
Skeittipaikka ha (kpl)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Liikennepuisto ha (kpl)	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

Rakentamis- ja tilapalvelut

Palvelukuvaus

Kuuntelemme käyttäjiä ja luomme viihtyisät, terveelliset ja turvalliset tilat kaupungin palveluille meille siihen myönnettyjen määrärahojen puitteissa, joka mahdollistaa kaupungin palvelujen tuottamisen laadukkaissa ja hyvin hoidetuissa rakennuksissa. Vastaamme kaupungin kiinteistöjen rakennuttamisesta, ylläpidosta ja huollosta. Tuotamme yhdessä tilojen käyttäjien kanssa tarveselvitykset ja hankesuunnitelut tarkoituksenmukaisten tilojen rakentamiseen ja korjaamiseen ottaen huomioon kestävä kehitys ja energiansäästö. Ohjaamme suunnittelua osallistaen käyttäjät, kilpailutamme hankkeet ja valvomme toteutusta.

Vuokraamme tilat sisäisesti palvelukeskusten käyttöön. Palvelukeskuksilla on edelleen vuokraoikeus hallitsemiinsa tiloihin, kuten esimerkiksi liikuntasalien iltakäyttö ja kansalaisopistotoimintaan.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2022 aikana valmisteltiin hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen vuokrasopimukset ja vastuunrajataulukot. Vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle vuokrataan terveyskeskus, Hopearinne, Liuhtarin kiinteistö, Terapiarakennus, Sosiaalikeskus, Jokilaakson terveystalo, Mustikan hallintorakennus ja koulujen terveydenhoidon ja kuraattorien tilat.

Ritavuoren koulun yhteyteen rakennutettiin 5-ryhmäinen 1200 kerrosala m² päiväkotirakennus, jossa on mahdollisuus myös yöhoitoon.

Hopearinteen keittiö saneerattiin ja nykyaikaistettiin tehokkaaksi ja energiataloudelliseksi. Liuhtarin kiinteistön entiset koulukeittiötilat saneerattiin ”rempparyhmän” työpajatilat, jotka vuokrataan 2023 alusta hyvinvointialueelle.

Uimahallin peruskorjausvaihtoehdoista ja uudisrakennusvaihtoehdoista tehtiin tarveselvitys-hankesuunnitelma päätöksenteon pohjaksi. Selvityksessä tarkasteltiin peruskorjausvaihtoehtoa, kolmea peruskorjaus-laajennus -vaihtoehtoa ja kahta uudisrakennus vaihtoehtoa. Pienempiä remontteja tehtiin energiansäästöön, turvallisuuden parantamiseen, kiinteistöautomaation kehittämiseen ja toiminnallisiin muutoksiin.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Väestönkasvu ja hyvinvointi; Terveet ja monipuoliset kasvu- ja oppimisympäristöt	Investointimäärärahojen riittävyys toteuttaviin sivistystoimen kohteisiin.	Ritavuoren päiväkodin rakentaminen ja pienten investointiohjelman mukaisten peruskorjausten toteutus	Ritavuoren päiväkoti vastaanotettiin 15.12. 2022. Piha-töitä ja puutteiden korjauksia tehdään vielä vuonna 2023. Päiväkoti käyttöön otetaan 1.3.2023. Investointiohjelman mukaiset peruskorjauskohteet saatiin toteutettua.

Hyvinvointi; Terveyspalveluiden turvaaminen	Investointimäärärahojen riittävyys toteuttaviin perusturvan kohteisiin. Sotekiinteistöjen vuokrasopimusten neliöhinnat sisäisen vuokran tasolle.	Hopearinteen keittiön peruskorjaus ja pienemmät korjaukset. Sotekiinteistöjen vuokrasopimukset maakunnalle.	Hopearinteen keittiön peruskorjaus on valmistunut. Investointimäärärahoja tarvittiin lisää arvioitua huonokuntoisempien kylmiöiden uusimiseen, keittiökalusteisiin ja huonokuntoisten putkistojen uusimiseen. Lisäksi tehtiin urakka-alueen ulkopuolisia lisätöitä valaistukseen ja automaatioon. Sotekiinteistöjen vuokrasopimusluonnokset saatiin valmiiksi.
Hyvinvointi	Investointimäärärahan riittävyys toteutettaviin liikuntapaikkakohteisiin.	Hankesuunnitelman valmistuminen uimahalli-urheilutalon remontti tai uudisrakennusvaihtoehtoista	Uimahallin tarveselvitys-hankesuunnittelu valmistui.
Hyvinvointi ja talouden tasapaino; energiansäästö	Käyttöpuolen määrärahan riittävyys sekä turvallisuus ja energiansäästötoimenpiteet investointimäärärahoilla.	Kiinteistöhoito, kunnossapito, jäte-, lämpö-, sähkö- ja vesihuolto sekä terveelliset ja turvalliset tilat määrärahojen puitteissa. Investoinnit energiansäästöön ja turvallisuuteen.	Käyttöpuolen toiminta tapahtui määrärahojen puitteissa.

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Käyttökustannukset (ilman siivousta) yhteensä (/€/m ² /kk)	2,8	2,8	2,85	2,95	2,95
Talonrakennusinvestoinnit, milj.€	8,4	13,5	8,5 *)	1,7	3,4

*menot: 9,3 milj.€, tulot 0,8 milj.€ (myynnit Lapuan Kotiasunnot Oy:lle ja Lapuan Kehitys Oy:lle)

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Palvelukuvaus

Ruokapalvelut vastaavat kaupungin yksiköiden ruokapalveluista sekä tuottavat ateriapalveluja kotipalvelun asiakkaille. Lisäksi tarjotaan ravitsemuskasvatusta ja – ohjausta asiakasryhmäkohtaisesti. Tuotanto koostuu kahdesta keskuskeittiöstä ja kuudesta pienemmästä valmistuskeittiöstä. Ruokapalveluja tarjoavia jakelu- ja palvelukeittiöitä on useita. Puhtauspalvelut vastaavat kaupungin omien toimintojen käytössä olevien yksiköiden puhtaanapalveluista nykyaikaisin menetelmin ja välinein. Palvelua tuotetaan lähes 50 kiinteistössä, joiden pinta-ala on noin 68 000 m².

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Ruokapalveluissa on jatkettu reseptiikan vakiointia, näin kyetään entistä paremmin varmistamaan ravitsemussuositusten mukaisten ateriapalvelujen toteutuminen. Seurantaa edesauttaa käyttöönotettu uusi tuotannonohjausjärjestelmä, jota kaikki keittiöt voivat jatkossa käyttää.

Uusien tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettu hyvin huomioon siivouskeskusten sijainti, koko, sekä toiminnallisuus. Myös saneerausten yhteydessä on tämä huomioitu ja saatu parannettua olemassa olevia tiloja. Muutoksilla on vaikutusta työhyvinvointiin ja työn tehokkuuteen. HVA:lle siirtyneet ja oma palvelutuotanto, yhteensovittaminen sujunut ongelmitta

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvointi ja talouden tasapaino	Ruokahävikin vähentäminen	Digivaakakokeilu, mittaustulos g/hlö	Kokonaishävikki keskimäärin 43 g / hlö (yläkoulu)
Talouden tasapaino	Oikein mitoitettu tuotanto ja toiminta, joka vastaa asiakkaiden tarpeisiin	Annoshinta / asiakas Suoritemäärä / yksikkö Siivousteho / neliö	1,96 € - 5,06 € Hopearinne 287 662 Kissankello 49 048 Keskuskeittiö 358 361 Muut kohteet 126 144 keskiarvo n. 150 m ² / h
Hyvinvointi; Osallistaminen	Laadukkaat, asiakaslähtöisesti toteutetut ruoka- ja puhtauspalvelut	Asiakastyytyväisyyskyselyt / laatukierrokset	Asiakastyytyväisyyskyselyt 1. ja 5. luokan oppilaat Laatukierroksia toteutettu säännöllisesti.

Tunnusluvut	2018	2019	2020	2021	2022
Hopearinteen keittiön kaikki suoritelmäärät (aamupalasta iltapalaan)	367 593	362 22	327 756	292 794	287 662
- keittiön pelkkien lounaiden suoritelmäärät	174 143	130 36	114 990	86 060	104 470
- keittiön tuottamat lounasannokset/ arkipäivänä	523	480	370	320	290
Kissankellon päiväkodin keittiön kaikki suoritelmäärät	62 440	60 649	45 185	46 432	49 048
- keittiön tuottamat annokset/ arkipäivä	150	140	120	115	123
Liuhtarin keskuskeittiö, annosmäärä / vuosi	306 219	299 040	260 740	351 939	358 361
-pelkät lounaat	262 065	256 500	244 731	279 500	303 412
- annokset/toimintapäivä (220 pv/vuosi)	1 531	721	1 408	1 600	1 628
Muut koulujen keittiöt, annosmäärä/vuosi	166 723	136 823	104 068	128 730	126 144
- annokset/toimintapäivä (190 pv/v)	877	721	707	678	664
Puhtaana pidettävä pinta-ala	64 940	64 941	65 072	65 072	61 300
Siivottavia kiinteistöjä	48	48	48	48	41

Pelastuspalvelut varautuminen ja väestönsuojelu**Pelastuslaitos****Palvelukuvaus**

Pelastuspalvelut tuotetaan pelastuslain ja kuntien välisen sopimuksen perusteella Seinäjoen kaupungin toimesta (Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos).
Viranomaisvastuusta, muista lakimääräisistä velvoitteista ja pelastuslaitoksen ohjaamisesta huolehtii Etelä-Pohjanmaan kuntien yhteinen johtokunta, joka toimii Seinäjoen kaupungin organisaatiossa.

Varautuminen ja väestönsuojelu

Kukin palvelukeskus vastaa omasta varautumisestaan erityistilanteiden ja poikkeus-olojen varalle. Tekninen keskus koordinoi Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitoksen ja kaupungin yhteistyötä.

	2018	2019	2020	2021	2022
Aluepelastuslaitos, Lapuan maksuosuus, €	1 291 147	1 319 225	1 407 354	1 346 632	1 400 568

7.1.7 Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta

Käyttötalouden toteutuminen
Sillovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1 811				2 961	2 961	
Maksutuotot	144 052	132 095		132 095	169 226	37 131	128,1 %
Tuet ja avustukset	12 389				8 192	8 192	
Toimintatuotot	158 252	132 095		132 095	180 379	48 284	136,6 %
Valmistus omaan käyttöön	5 871				1 857	1 857	
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-268 152	-255 378		-255 378	-239 981	-15 397	94,0 %
Palvelujen ostot	-44 479	-66 055		-66 055	-59 031	-7 024	89,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 242	-5 485		-5 485	-1 471	-4 014	26,8 %
Muut toimintakulut	-29 080	-5 425	-24 660	-30 085	-30 059	-26	99,9 %
Toimintakulut	-343 953	-332 343	-24 660	-357 003	-330 542	-26 461	92,6 %
Toimintakate	-179 830	-200 248	-24 660	-224 908	-148 306	-76 602	65,9 %

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta

Vuonna 2022 ympäristölautakunnan puheenjohtajana on toiminut Juha Kattelus, varapuheenjohtajana Markku Keskikallio sekä jäseninä Esko Yli-Karhu, Juha-Matti Näykki, Minna Kangasluoma, Kati Lahnalampi, Ulla Tiitu, Arto Ylitalo ja Sini Syrjälä. Kaupunginhallituksen edustajana on toiminut Pekka Hella.

Ympäristölautakunta on kunnan ympäristö- ja rakennusvalvontaviranomainen. Lisäksi lautakunnalla on mm. jätelain valvonnan, maa-aineslain ja vesilain mukaisia tehtäviä. Ympäristölautakunta on vuonna 2022 kokoontunut 6 kertaa, joista on kirjoitettu yhteensä 70 pykälää.

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta ympäristölautakunnan toimialalla

Sisäisessä valvonnassa ei ole tunnistettu hallitsemattomia riskejä.

Ympäristölautakunnan keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tekijät vuonna 2022

Ympäristölautakunnan toiminta on pääosin toteutunut vuonna 2022 suunnitellusti. Menot ovat pysyneet talousarvion mukaisina ja tulot ylittyivät huolimatta yleismaailmallisesta tilanteesta. Tästä johtuen ympäristölautakunnan toimintakate oli huomattavasti talousarviosuunnitelmaa parempi.

1. Rakennusvalvonta

Palvelukuvaus

Rakentamisesta ja maankäytöstä annetun lain mukaan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on:

- valvoa kaavojen noudattamista
- huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä
- rakentamisen valvonta sekä huolehdittava kaupungissa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta
- ympäristön ja kulttuuriperinnön suojaaminen sekä kaupungin rakennetun ja luonnonympäristön kehittämisen ohjaaminen siten, että se tarjoaa kaupunkilaisille viihtyisän, turvallisen, terveellisen ja toimivan elinympäristön, joka samalla turvaa kestävä kehityksen periaatteiden toteutumisen
- rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Rakennuslupien käsittely ja valvonta

Käytettävissä olevat henkilöresurssit on keskitetty rakennusvalvonnan näkökulmasta tärkeimpiin tehtäviin, kuten rakentamista koskevaan luvittamiseen sekä rakennustyön valvontaan.

Kiinnitettiin huomiota valvonnassa katselmuksien tilaamiseen oikea-aikaisesti. Asetettiin katselmuksien loppuun saattamiseksi aikarajoituksia. Valvontaa määräaikojen osalta lähetettiin kehoituksia vuoden alussa. Tehtiin rakennusten ja rakennetun ympäristön kunnossapidon syykatselmus.

Asiakaspalvelun kehittäminen

Asiakaspalvelun kehittämiseksi jatkettiin 2021 aloitettua asiakastytyväisyyskyselyiden järjestämistä ja toiminnassa kiinnitettiin erityistä huomiota kyselyissä esille nousseisiin asioihin. Rakennusvalvonnassa on panostettu ohjaukseen ja neuvontaan kyselyssä esille nousseiden asioiden osalta. Vuonna 2022 jatkettiin tiedottamista rakennusjärjestyksestä ja rakennusvalvonnan ajankohtaisista asioista. Eri toimenpiteitä varten jatkettiin erillisten rakennustapaohjeiden laadintaa.

Sähköinen asiointi

Rakennusvalvonnan hakemukset käsiteltiin 100% sähköisesti. Yhteistyötä on lisätty maankäyttö- ja kiinteistöosaston kanssa suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeuslupahakemusten sähköisen lupakäsittelyn osalta.

Yhteistyö ja osaamisen kehittäminen

Rakennustarkastajat osallistuivat ajankohtaiseen rakennusvalvonnalle tarkoitettuun koulutukseen. Lisäksi osallistuttiin E-P:n rakennusvalvontojen yhteistyökokouksiin yhteisten tulkintojen laatimiseksi. Näin toteutetaan alueellista yhteistyötä verkostoitumalla, parannetaan henkilöstön osaamista sekä luodaan innovointia ja kannustavaa ja innostavaa ilmapiiriä kaupungin strategian mukaisesti.

Rakennusvalvonta on lisännyt yhteistyötä kaavoituksen osalta ja pyrkinyt osallistumaan kaupunkisuunnitteluun aikaisemmassa vaiheessa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutunut
MRL:n mukainen luvitus ja valvonta toteutetaan avoimesti ja nopeasti yksilöllisellä kohtauksella.	MRL:n mukaisten lupien määrä ja myöntäminen 1kk käsittelyajalla. Ohjeistetaan vastaavia työnjohtajia tilaamaan katselmukset ajallaan. Järjestetään kevätkatselmus ja muita tarkastuksia kunnostettaviin kohteisiin	Lupamäärä, käsittelyaika ja valmistuneiden rakennusten lukumäärä Katselmusten määrä Kehotusten määrä	209 36 pv 102 784 26
Asiakkaiden osallistaminen ja asiakaspalvelun kehittäminen	Suoritetaan asiakastytyväisyyskysely ja lisätään rakennusvalvonnan tiedotusta	Asiakastytyväisyys on hyvää tasoa. Tiedotusten määrä Rakennusluvan hakemisen ohjausta	Toteutunut 1 Toteutunut
Digitalisointi	Rakennusvalvonnan hakemukset käsitellään sähköisesti	%-osuus hakemuksista	100 %

Tunnusluvut	2018	2019	2020	2021	2022
Lupamäärä	296	248	274	283	209
Lupien käsittelyaika			39 pv	36 pv	36 pv
Valmistuneet rakennukset	181	168	115	165	102
Rakennuksen ja rakennetun ympäristön kunnossapitoa koskevat kehotukset		80	9	56	26
Katselmukset	1000	900	900	815	784
Asiakastytyväisyyden taso					Hyvä
Tiedotusten määrä					1
Koulutusten määrä					Jatkuva ohjausta
Sähköisten hakemusten osuus			90 %	100 %	100 %

2. Ympäristönsuojelu

Palvelukuvaus

Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on huolehtia lainsäädännössä määrätyistä tehtävistä. Tehtäviä on määrätty ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain, vesihuoltolain, maastoliikennelain, maa-aineslain, luonnonsuojelulain ja vesiliikennelain nojalla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta sekä ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa. Ympäristönsuojeluviranomaisen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja, tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille sekä edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristön-suojeluasiassa

Tavoitteet vuonna 2022 ja niiden toteutuminen

Ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset tehtävät

Ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa on toteutettu valvontasuunnitelman ja –ohjelman mukaisesti. Kaikkia vuodelle 2022 suunniteltuja tarkastuksia ei saatu toteutettua vuonna 2022 toiminnanharjoittajasta johtuvien syiden johdosta. Osa toiminnanharjoittajista halusi siirtää tarkastusajankohtaa toimintaan tulossa olevien syiden johdosta.

Vuonna 2022 on tehty edelleen aikaisemmin vireillä olevia asioita jätevesien käsittelyyn liittyen. Ämmälänmäen ja Hellanmaan alueen valvontaa ei ole aloitettu taajamaan liittyvien muutosten johdosta.

Ympäristönsuojelun kehittäminen ja yhteistyö

Ympäristönsuojelu on koordinoanut ja ohjannut Alavuden, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan ja Lapuan yhteistä ilmastotyötä. Koordinaatioryhmissä on kehitetty Lapuan kaupungin omaa toimintaa. Kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisesta on laadittu ensimmäinen seurantaraportti elokuussa 2022.

Ympäristönsuojelusta on osallistuttu vesienhoidon edistämiseen Lapuanjoen neuvottelukunnan ja työryhmän kautta. Alueellista yhteistyötä on tehty Etelä-Pohjanmaan ympäristönsuojeluviranhaltijoiden kanssa sekä Lakeuden Etappi Oy:n ja Lakeuden jätelautakunnan kanssa lainsäädännöllisissä asioissa. Ympäristönsuojelusta oltiin aktiivisesti mukana Lakeuden Etappi Oy:n kuntien alueelle laaditun jätepoliittisen ohjelman laadinnassa.

Tavoitteet

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/Mittari	Toteutunut
Avoin ja nopea asioiden käsittely ja valvonta	<p>Ympäristölupien ja ilmoitusten sekä maaineslupien käsittelyaika</p> <p>Valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti toteutettu valvonta</p> <p>Ämmälänmäen ja Hellanmaan taajamien liittyminen viemäriverkostoon</p> <p>Kiinteistökohtaisten jäteveden käsittelyjärjestelmien parantaminen</p>	<p>3 kk hakemuksen jättämisestä (nähtävillä 30 vrk)</p> <p>Vuoden 2022 valvontakohteet valvottu 100 %</p> <p>Kiinteistöt liittyneet viemäriverkostoon tai liittyminen vireillä</p> <p>Kiinteistökohtaiset jäteveden käsittelyjärjestelmät on parannettu tai haettu toimenpidelupa parantamiseen</p>	<p>Toteutunut niissä hankkeissa, jotka eivät ole edellyttäneet lisäselvityksiä. Valvonta toteutunut 64,3 %</p> <p>Kiinteistökohtaisten uusien alueiden liittymisvalvontaan ei ole ollut resursseja vuonna 2022. Lisäksi toimintaan on vaikuttanut muutokset YKR-taajamaan.</p> <p>Kiinteistökohtaisten jäteveden käsittelyjärjestelmien valvonta kesken.</p>
Ympäristönsuojelun kehittäminen ja yhteistyö	Kestävän kehityksen ohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen seuranta	Kestävän kehityksen ohjelman mukaisesti	Ensimmäinen seurantaraportti valmistunut 8/22

Tunnusluvut

	2018	2019	2020	2021	2022
Ympäristönsuojelua koskevien päätösten lukumäärä ympäristölautakunnassa	290	62	62	63	18
Ympäristöinsinöörin päätökset ja lausunnot		39	106	55	42
Valvontaohjelman valvontakohteiden tarkastukset ja toteutumiset %	13	17	6	49	18
Muu valvonta	27	46	34	6	5

7.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

(sisältää sisäiset ja ulkoiset erät)

Sisäiset ja ulkoiset erät

Tuloslaskelma	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Poikkeama + yli/ -alle	Toteutuma %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	4 961 337		4 961 337	5 433 343,98	472 006,98	109,5 %
Maksutuotot	4 304 769		4 304 769	4 500 363,45	195 594,45	104,5 %
Tuet ja avustukset	1 868 700		1 868 700	2 730 280,92	861 580,92	146,1 %
Vuokratuotot	1 559 924	6 699 070	8 258 994	8 280 873,46	21 879,46	100,3 %
Muut tuotot	211 500		211 500	122 406,83	-89 093,17	57,9 %
Toimintatuotot	12 906 230	6 699 070	19 605 300	21 067 268,64	1 461 968,64	107,5 %
Valmistus omaan käyttöön	365 000	250 000	615 000	524 091,51	-90 908,49	85,2 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-48 548 070	-250 000	-48 798 070	-48 713 031,21	-85 038,79	99,8 %
Palvelujen ostot	-41 718 144	-1 600 000	-43 318 144	-46 262 120,68	2 943 976,68	106,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 438 872		-6 438 872	-6 932 068,47	493 196,47	107,7 %
Avustukset	-4 566 500		-4 566 500	-3 889 824,82	-676 675,18	85,2 %
Vuokratulut	-717 220	-12 449 700	-13 166 920	-13 422 267,49	255 347,49	101,9 %
Muut toimintakulut	-319 124		-319 124	-473 194,30	154 070,30	148,3 %
Toimintakulut	-102 307 930	-14 299 700	-116 607 630	-119 692 506,97	3 084 876,97	102,6 %
Toimintakate	-89 036 700	-7 350 630	-96 387 330	-98 101 146,82	1 713 816,82	101,8 %
Verotulot	53 313 000	2 287 000	55 600 000	56 624 036,77	1 024 036,77	101,8 %
Valtionosuudet	42 812 700		42 812 700	43 729 599,00	916 899,00	102,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	48 000	5 750 630	5 798 630	5 803 501,81	4 871,81	100,1 %
Muut rahoitustuotot	193 000		193 000	395 104,23	202 104,23	204,7 %
Korkokulut	-490 000		-490 000	-350 009,88	-139 990,12	71,4 %
Muut rahoituskulut	-90 000		-90 000	-95 138,42	5 138,42	105,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-339 000	5 750 630	5 411 630	5 753 457,74	341 827,74	106,3 %
Vuosikate	6 750 000	687 000	7 437 000	8 005 946,69	568 946,69	107,7 %
Poistot ja arvonalentumiset			0			
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 750 000		-6 750 000	-6 524 772,09	-225 227,91	96,7 %
Arvonalentumiset			0	-105 424,71	105 424,71	
Poistot ja arvonalentumiset	-6 750 000		-6 750 000	-6 630 196,80	-119 803,20	98,2 %
Tilikauden tulos	0	687 000	687 000	1 375 749,89	688 749,89	200,3 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	687 000	687 000	1 375 749,89	688 749,89	200,3 %

Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	48 018 000	482 000	48 500 000	49 272 072	772 072
Kiinteistövero	2 978 000	122 000	3 100 000	3 222 685	122 685
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 317 000	1 683 000	4 000 000	4 129 280	129 280
Yhteensä	53 313 000	2 287 000	55 600 000	56 624 037	1 024 037

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet:

Verovuosi	Tulovero %	Verotettava tulo 1000 €	muutos %
2012	20,00	194 678	2,7
2013	20,00	203 312	4,4
2014	21,00	205 889	1,3
2015	21,00	206 714	0,4
2016	21,00	206 095	-0,3
2017	21,00	198 870	-3,5
2018	21,50	204 392	2,8
2019	21,50	209 299	2,4
2020	21,50	212 453	1,5
2021	21,50	221 147	4,1

Kiinteistöveroprosentit ovat olleet vuonna 2022 seuraavat:

- Lain 11 § yleinen 1,05 %
- Lain 12 § vakituiset asuinrakennukset 0,45 %
- Lain 12 a § rakentamaton rakennuspaikka 4,00 %
- Lain 13 § muut asuinrakennukset 1,05 %
- Lain 13 a § yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %
- Lain 14 § voimalaitokset 3,10 %

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset				35 061 109	
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				236 434	
Verotulomenetysten korvaus				8 432 056	
<i>Yhteensä</i>	<i>42 812 700</i>	<i>0</i>	<i>42 812 700</i>	<i>43 729 599</i>	<i>916 899</i>

7.3 Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIMENOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Maa- ja vesialueet	1 340 000		1 340 000	549 605,55	-790 394,45
Rakennukset ja rakennelmat	4 210 000	118 700	4 328 700	3 441 066,84	-887 633,16
Kiinteät rakenteet ja laitteet, josta	4 094 000	537 600	4 631 600	3 630 433,12	-1 001 166,88
Liikenneväylät	2 244 000	189 600	2 433 600	1 773 453,91	-660 146,09
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	600 000	348 000	948 000	841 305,99	-106 694,01
Vesihuoltolaitos	1 250 000		1 250 000	1 015 673,22	-234 326,78
Koneet ja kalusto	791 000	131 300	922 300	661 448,53	-260 851,47
Aineeton käyttöomaisuus	150 000		150 000	175 332,58	25 332,58
Käyttöomaisuus arvopaperit	60 000		60 000	9 566,00	-50 434,00
Yhteensä	10 645 000	787 600	11 432 600	8 467 453	-2 965 147
INVESTOINTITULOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Maa- ja vesialueet	1 300 000		1 300 000	91 030,73	-1 208 969,27
Rakennukset ja rakennelmat				24 500,00	24 500,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet, josta	225 000		225 000	246 450,00	21 450,00
Liikenneväylät				18 750,00	18 750,00
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	225 000		225 000	227 700,00	2 700,00
Vesihuoltolaitos					
Koneet ja kalusto					
Aineeton käyttöomaisuus	105 000		105 000		-105 000,00
Käyttöomaisuus arvopaperit				75 000,00	75 000,00
Yhteensä	1 630 000		1 630 000	436 980,73	-1 193 019,27
INVESTOINTI/ NETTOMENOT	9 015 000	787 600	9 802 600	8 030 471,89	-1 772 128,11

7.4 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yll/ -alle
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	6 750 000	687 000	7 437 000	8 005 946,69	568 946,69
Tulorahoituksen korjauserät				-96 068,57	96 068,57
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-10 645 000	-787 600	-11 432 600	-8 392 452,62	-3 040 147,38
Rahoitusosuudet investointimenoihin	225 000		225 000	270 950,00	45 950,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 405 000		1 405 000	187 099,30	-1 217 900,70
Toiminta ja investoinnit	-2 265 000	-100 600	-2 365 600	-24 525	-2 341 075
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				-540 000,00	540 000,00
Antolainasaamisten vähennys	62 000		62 000	97 200,00	35 200,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 000 000		11 000 000	6 000 000,00	-5 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen väh	-8 896 000		-8 896 000	-8 529 186,00	-366 814,00
Lyhytaikaisten lainojen muu				3 000 000,00	3 000 000,00
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-99 000	-100 600	-199 600	3 488,80	-203 088,80

7.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Toimintakate / ulkoiset ja sisäiset

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Käyttötalousosa					
Vaalit	-5 000	0	-5 000	8 929,85	-13 929,85
Kaupunginvaltuusto	-76 000	-55 500	-131 500	-144 459,48	12 959,48
Tarkastuslautakunta	-34 000	0	-34 000	-31 527,62	-2 472,38
Kaupunginhallitus	-3 443 850	-1 052 720	-4 496 570	-3 972 590,32	-523 979,68
Sivistyslautakunta	-23 635 789	-7 949 800	-31 585 589	-31 889 679,57	304 090,57
Perusturvalautakunta	-51 003 453	-3 512 080	-54 515 533	-56 262 910,46	1 747 377,46
Tekninen lautakunta	-10 638 360	5 244 130	-5 394 230	-5 660 603,24	266 373,24
Ympäristölautakunta	-200 248	-24 660	-224 908	-148 305,98	-76 602,02
Yhteensä	-89 036 700	-7 350 630	-96 387 330	-98 101 147	1 713 817

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Tuloslaskelmaosa					
Verotulot	53 313 000	2 287 000	55 600 000	56 624 036,77	1 024 036,77
Valtionosuudet	42 812 700	0	42 812 700	43 729 599,00	916 899,00
Korkotuotot	48 000	5 750 630	5 798 630	5 803 501,81	4 871,81
Muut rahoitustuotot	193 000	0	193 000	395 104,23	202 104,23
Korkokulut	-490 000	0	-490 000	-350 009,88	-139 990,12
Muut rahoituskulut	-90 000	0	-90 000	-95 138,42	5 138,42
Yhteensä	95 786 700	8 037 630	103 824 330	106 107 093,51	2 013 060,11

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Investointiosa					
Maa- ja vesialueet	-40 000		-40 000	-458 574,82	418 574,82
Rakennukset ja rakennelmat	-4 210 000	-118 700	-4 328 700	-3 416 566,84	-912 133,16
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Liikenneväylät	-2 244 000	-189 600	-2 433 600	-1 754 703,91	-678 896,09
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	-375 000	-348 000	-723 000	-613 605,99	-109 394,01
Vesihuoltolaitos	-1 250 000		-1 250 000	-1 015 673,22	-234 326,78
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-3 869 000	-537 600	-4 406 600	-3 383 983	-1 022 616,88
Koneet ja kalusto					
Kaupunginhallitus	-210 000		-210 000	-149 760,21	-60 239,79
Sivistyslautakunta	-321 000	-121 300	-442 300	-351 709,30	-90 590,70
Perusturvalautakunta	-100 000	-10 000	-110 000	-62 176,53	-47 823,47
Tekninen lautakunta	-160 000		-160 000	-97 802,49	-62 197,51
Ympäristölautakunta					
Koneet ja kalusto yhteensä	-791 000	-131 300	-922 300	-661 449	-260 851,47
Aineeton käyttöomaisuus	-45 000		-45 000	-175 332,58	130 332,58
Käyttöomaisuusarvopaperit	-60 000		-60 000	65 434,00	-125 434,00
Yhteensä	-9 015 000	-787 600	-9 802 600	-8 030 471,89	-1 772 128,11

	Talousarvio 2022	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Rahoitusosa					
Tulorahoituksen korjauserät					
Antolainojen vähennys	62 000		62 000	97 200,00	35 200
Antolainojen lisäys				-540 000,00	540 000,00
Pitkäaik. Lainojen vähennys	-8 896 000		-8 896 000	-8 529 186,00	-366 814,00
Pitkäaik. Lainojen lisäys	11 000 000		11 000 000	6 000 000,00	-5 000 000,00
Lyhytaik. lainojen muutos				3 000 000,00	3 000 000,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	99 000		99 000	-3 488,80	-102 488,80
Yhteensä	2 265 000	0	2 265 000	24 525,20	-1 894 102,80

8. Tilinpäätöslaskelmat

8.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

Ulkoinen

	2022	2021
Toimintatuotot		
Myyntituotot	5 183 220,01	4 793 566,39
Maksutuotot	4 387 322,62	4 538 274,27
Tuet ja avustukset	2 730 280,92	2 932 997,27
Vuokratuotot	1 576 885,78	1 554 105,96
Muut Toimintatuotot	122 406,83	300 498,28
Toimintatuotot	14 000 116,16	14 119 442,17
Valmistus omaan käyttöön	524 091,51	307 050,60
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-39 129 763,69	-37 375 222,17
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-8 147 775,10	-7 742 120,08
Muut henkilösivukulut	-1 435 492,42	-1 487 588,39
Palvelujen ostot	-46 056 300,19	-42 883 410,47
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 774 724,16	-6 585 750,63
Avustukset	-3 889 824,82	-4 112 457,19
Vuokrat	-967 647,37	-808 544,65
Muut Toimintakulut	-473 194,30	-189 288,35
Toimintakulut	-106 874 722,05	-101 184 381,93
Toimintakate	-92 350 514,38	-86 757 889,16
Verotulot	56 624 036,77	53 484 818,33
Valtionosuudet	43 729 599,00	41 409 681,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	52 869,37	74 442,64
Muut Rahoitustuotot	382 638,87	210 251,80
Korkokulut	-350 009,88	-352 601,44
Muut Rahoituskulut	-82 673,06	-97 517,63
Rahoitustuotot ja -kulut	2 825,30	-165 424,63
Vuosikate	8 005 946,69	7 971 185,54
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 524 772,09	-6 499 006,89
Arvonalentumiset	-105 424,71	
Poistot ja arvonalentumiset	-6 630 196,80	-6 499 006,89
Tilikauden tulos	1 375 749,89	1 472 178,65
Tilikauden Yli/Alijäämä	1 375 749,89	1 472 178,65

8.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 005 946,69	7 971 185,54
Tulorahoituksen korjaukset	-96 068,57	-129 543,32
Tulorahoitus yhteensä	7 909 878,12	7 841 642,22
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 392 452,62	-6 683 101,88
Rahoitusosuudet investointimenoihin	270 950,00	74 758,38
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	187 099,30	372 341,18
Investointien rahavirta, netto	-7 934 403,32	-6 236 002,32
Toiminnan ja investointien rahavirta	-24 525,20	1 605 639,90
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten vähennykset	97 200,00	172 200,00
Antolainasaamisten lisäykset	-540 000,00	0,00
Antolainauksen muutokset	-442 800,00	172 200,00
Pitkäaik. lainojen lisäys	6 000 000,00	5 000 000,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-8 529 186,00	-8 747 442,30
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000 000,00	
Lainakannan muutokset	470 814,00	-3 747 442,30
Toimeksiantojen var. ja pääomien muut.	-294 642,83	-74 421,50
Vaihto-omaisuuden muutos	94 555,50	8 021,35
Saamisten muutos	676 024,48	-976 621,11
Korottomien velkojen muutos	879 394,81	972 802,75
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 355 331,96	-70 218,51
Rahoituksen rahavirta	1 383 345,96	-3 645 460,81
Rahavarojen muutos	1 358 820,76	-2 039 820,91
Rahavarat 31.12.	5 581 995,45	4 223 174,69
Rahavarat 1.1.	4 223 174,69	6 262 995,60
Rahavarojen muutos	1 358 820,76	-2 039 820,91

8.3 Tase

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	132 136 402,62	130 293 327,53	OMA PÄÄOMA	52 443 898,38	51 068 148,49
Aineettomat hyödykkeet	513 611,44	532 991,11	Peruspääoma	30 110 768,33	30 110 768,33
Aineettomat oikeudet	134 771,96	89 913,38	Edellisten tilikausien yli-/ali	20 957 380,16	19 485 201,51
Muut pitkävaikutteiset menot	378 839,48	443 077,73	Tilikauden yli-/alijäämä	1 375 749,89	1 472 178,65
Ennakkomaksut					
Aineelliset hyödykkeet	119 350 378,26	117 751 860,79	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄ	391 596,83	689 688,88
Maa- ja vesialueet	18 891 941,79	18 433 366,97	Lahjoitusrahastojen pääön	240 455,91	243 905,13
Rakennukset	65 037 766,26	64 171 196,30	Muut toimeksiantojen pää	151 140,92	445 783,75
Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 442 497,22	32 391 536,35			
Koneet ja kalusto	1 978 172,99	2 470 321,31	VIERAS PÄÄOMA	89 443 690,59	88 093 481,78
Ennakkomaksut ja kesken-			Pitkäaikainen	44 993 484,36	47 297 123,91
eräiset hankinnat	0,00	285 439,86	Lainat rahoitus- ja vak.lait	38 100 000,00	40 500 000,00
			Muut velat	6 893 484,36	6 797 123,91
Sijoitukset	12 272 412,92	12 008 475,63			
Osakkeet ja osuudet	10 886 295,47	11 065 158,18	Lyhytaikainen	44 450 206,23	40 796 357,87
Muut lainasaamiset	939 398,45	399 398,45	Joukkovelkakirjalainat	20 000 000,00	18 000 000,00
Muut saamiset	446 719,00	543 919,00	Lainat rahoitus- ja vak.lait	8 400 000,00	8 529 186,00
			Lainat muilta luotonantajit	1 000 000,00	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	240 455,91	243 905,13	Saadut ennakot	958 990,58	1 160 964,55
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	240 455,91	243 905,13	Ostovelat	7 026 161,03	6 632 664,42
			Muut velat / liittymismaksu	915 788,11	816 381,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 902 327,27	9 314 086,49	Siirtovelat	6 149 266,51	5 657 161,73
Vaihto-omaisuus	62 182,27	156 737,77	VASTATTAVAA	142 279 185,80	139 851 319,15
Aineet ja tarvikkeet	62 182,27	156 737,77			
Saamiset	4 258 149,55	4 934 174,03			
Lyhytaikaiset saamiset	4 258 149,55	4 934 174,03			
Myyntisaamiset	2 487 212,97	2 595 255,70			
Muut saamiset	1 499 878,68	1 544 311,79			
Siirtosaamiset	271 057,90	794 606,54			
Rahat ja pankkisaamiset	5 581 995,45	4 223 174,69			
VASTAAVAA	142 279 185,80	139 851 319,15			

8.4 Konsernitilinpäätös

8.4.1 Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma

	2022	2021
Toimintatuotot	56 174 164	57 087 817
Toimintakulut	-142 320 044	-135 706 880
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-33 001	-22 549
Toimintakate	-86 178 881	-78 641 612
Verotulot	56 624 037	53 484 818
Valtionosuudet	43 729 599	41 409 681
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	68 583	80 372
Muut rahoitustuotot	849 939	600 671
Korkokulut	-888 151	-775 990
Muut rahoituskulut	-313 571	-344 883
Vuosikate	13 891 555	15 813 057
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 884 651	-10 860 890
Arvonalentumiset	-719 380	
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	2 287 523	4 952 167
Tilinpäätössiirrot		3 899
Tilikauden verot	-160 130	-13 402
Laskennalliset verot	-180 322	-443 876
Vähemmistöosuudet	10 576	1 379
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 957 647	4 500 166

8.4.2 Konsernirahoituslaskelma

Konsernin rahoituslaskelma

	TP 2022	TP 2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	13 891 555	15 813 057
Satunnaiset erät	56 061	0
Tilikauden verot	-160 130	-13 402
Tulorahoituksen korjaukset	-182 549	-178 765
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-15 082 053	-10 505 843
Rahoitusosuudet investointimenoihin	318 577	80 328
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	302 337	385 999
Toiminnan ja investointien rahavirta	-856 203	5 581 374
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	3 068	0
Antolainasaamisten lisäykset	-540 000	-15 340
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys	8 164 562	8 311 982
Pitkäaik.lainojen vähennys	-11 381 781	-12 006 234
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 157 889	760 855
Oman pääoman muutokset	-1 381 307	108 001
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muutos	-299 202	-71 046
Vaihto-omaisuuden muutos	199 519	-59 687
Saamisten muutos	-102 322	-33 979
Korottomien velkojen muutos	1 561 134	-196 206
Rahoituksen rahavirta	-618 440	-3 201 654
Rahavarojen muutos	-1 474 643	2 379 720
Rahavarat 31.12.	12 543 103	14 017 746
Rahavarat 1.1.	14 017 746	11 638 026
Rahavarojen muutos	-1 474 643	2 379 720

8.4.3 Konsernitase

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2022 1 000 €	2021 1 000 €	VASTATTAVAA	2022 1 000 €	2021 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	185 644 825	183 074 450	OMA PÄÄOMA	56 347 615	55 797 994
Aineettomat hyödykkeet	1 347 804	1 392 321	Peruspääoma	30 110 768	30 110 768
Aineettomat oikeudet	837 715	809 706	Säätiöiden ja yhdistysten perusp.	169 513	169 513
Muut pitkävaikutteiset menot	510 089	582 615	Arvonkorotusrahasto	286 479	286 479
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	321 111	321 111
Aineelliset hyödykkeet	179 603 973	175 891 062	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 502 095	20 409 956
Maa- ja vesialueet	22 544 514	22 168 937	Tilikauden yli-/alijäämä	1 957 647	4 500 166
Rakennukset	108 804 104	105 782 038	VÄHEMMISTÖOSUUS	530 798	535 639
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 169 197	33 150 709	PAKOLLISET VARAUKSET	464 628	583 977
Koneet ja kalusto	9 206 300	10 261 910	Eläkevaraukset	464 628	583 977
Muut aineelliset hyödykkeet	3 621 451	3 805 536	Muut pakolliset varaukset		
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	1 258 408	721 931	TOIMEKSIANTOJEN PAAOMAT	739 279	1 059 853
Sijoitukset	4 693 047	5 791 067	VIERAS PÄÄOMA	153 925 987	152 989 683
Osakkuusyhteisöosuudet	2 864 843	2 908 338	Pitkäaikainen korollinen pääoma	85 449 465	89 632 574
Osakkeet ja osuudet	1 714 362	2 494 218	Pitkäaikainen koroton pääoma	12 491 702	12 470 476
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Lyhytaikainen korollinen pääoma	32 749 240	30 132 873
Muut lainasaamiset	12 272	15 340	Lyhytaikainen koroton pääoma	23 235 579	20 753 760
Muut saamiset	101 570	373 170			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	589 546	610 918	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	212 008 306	210 967 146
VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 773 936	27 281 779			
Vaihto-omaisuus	1 525 269	1 724 788			
Saamiset	11 705 564	11 539 244			
Pitkäaikaiset saamiset	2 490	4 001			
Lyhytaikaiset saamiset	11 703 073	11 535 243			
Rahoitusarvopaperit	866 969	1 919 150			
Rahat ja pankkisaamiset	11 676 134	12 098 596			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	212 008 306	210 967 146			

9. Liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperiaatteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisen poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kertyvä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno keskihinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2022

Toimielin	Vuosi	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä- aikaiset	Työllis- Työllis- tetyt	Projekti- työntekijät	Yhteensä	Yhteensä ilman työl- listettyjä	Näistä pal- katon virka-/ työvapaa
Kaupunginhallitus	2021	19		1	2		22	20	
	2022	20		2	1	1	24	23	
Sivistyslautakunta	2021	339	40	73	3	4	459	456	28
	2022	334	33	86	2	4	459	457	25
Perusturvalautakunta	2021	306	46	28	6		386	380	30
	2022	321	41	29	6		397	391	22
Ympäristölautakunta	2021	4		1			5	5	
	2022	4		1	1		6	5	
Tekninen lautakunta	2021	137	6	11	3		157	154	2
	2022	132	8	13			153	153	5
Yhteensä	2021	805	92	114	14	4	1029	1015	60
	2022	811	82	131	10	5	1039	1029	52
Lisäksi sivutoimisia tuntiopettajia	2021	59							
	2022	56							
lyhytaikaisia sijaisia	2021	34							
	2022	24							

Henkilöstökulut	2022	2021
Palkat ja palkkiot	39 129 763,69	37 375 222,17
Eläkekulut	8 147 775,10	7 742 120,08
Muut henkilösivukulut	1 435 492,42	1 487 588,39
Yhteensä	48 713 031,21	46 604 930,64

Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen 9 091,92 298 460,74

Henkilöstökulujen aktivoinnista suoraan taseeseen on luovuttu vuoden 2022 alussa. Henkilöstökulut aktivoidaan taseeseen suoraan valmistus omaan käyttöön -tilin kautta.

Henkilöstökuluihin sisältyy (sote-henkilöstön) tilikaudella maksamattomia palkkoja yhteensä 426.806 euroa.

Tilintarkastajan palkkiot BDO Auditor Oy 17.505,75

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2022	2021
Suomen Keskusta	8 545,70	7 670,07
Kansallinen Kokoomus	8 684,88	8 354,14
Perussuomalaiset	2 491,28	1 401,95
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	919,39	940,17
Suomen Kristillisdemokraatit	1 358,82	1 120,69
Vasemmistoliitto	111,11	190,40
Yhteensä	22 111,18	19 677,42

Tuloslaskelman liitetiedot**Toimintatuotot**

	2022	2021
Vaalit	30 059,10	15 572,20
Kaupunginhallitus	1 093 778,27	905 803,45
Sivistyslautakunta	2 720 001,53	2 127 490,11
Perusturvalautakunta	5 745 426,24	6 650 626,88
Ympäristölautakunta	177 418,09	156 441,66
Tekninen lautakunta	4 233 432,93	4 263 507,87
	14 000 116,16	14 119 442,17

Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

Palvelujen ostojen erittely	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	33 574 554,31	30 291 223,10
Muiden palvelujen ostot	12 481 745,88	12 592 187,37
Palvelujen ostot yhteensä	46 056 300,19	42 883 410,47

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittelemisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Kiinteiden rakenteiden ryhmän poistosuunnitelma on muutettu v. 2014 menojäännöspoistoista tasapoistoiksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	25-50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät kalusteet	10-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000€, on kirjattu vuosikuluksi.

Tuloslaskelman arvonalentumiset sisältää Kiinteistö Oy Pohjanplassin osakkeiden alaskirjauksen 105.424,71 euroa.

Rahoitustuottoihin sisältyy Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän edellisten tilikausien ylijäämän jako pääoman mukaan. Lapuan osuus 78.913,48 euroa.

Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1.	582 330,18	623 544,31		
Lisäykset tilikaudella	130 390,00	153 400,00		
Vähennykset tilikaudella	- 248 797,77	- 194 614,13		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12.	463 922,41	582 330,18		
Vuokravastuu 1.1.	1 646,81	6 713,71		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	- 941,04	- 5 066,90		
Vuokravastuu 31.12.	705,77	1 646,81		
Lääkärien lepoaikakorvausvastuu 1.1.2020			2 727,23	
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-	2 727,23	
Lääkärien lepoaikakorvausvastuu 31.12.2020	-	-		
Ensihoidon palkkaharmonisaatiovastuu 1.1.2020			22 636,47	
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-	22 636,47	
Ensihoidon palkkaharmonisaatiovastuu 31.12.2020	-	-		
Pakolliset varaukset yhteensä	464 628,18	583 976,99		

Taseen liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			AINEELLISET HYÖDYKKEET					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.22	89 913,38	443 077,73	532 991,11	18 433 366,97	64 171 196,30	32 391 536,35	2 470 321,31	285 439,86	117 751 860,79
Lisäykset tilikauden aikana	137 323,29	198 901,07	336 224,36	549 605,55	1 084 868,26	3 606 864,63	524 125,24	2 356 198,58	8 121 662,26
Rahoitusosuudet tilikaudella					24 500,00	246 450,00			270 950,00
Vähennykset tilikaudella				91 030,73					91 030,73
Siirrot					2 641 638,44			2 641 638,44	
Tilikauden poisto	92 464,71	263 139,32	355 604,03		2 835 436,74	2 309 453,76	1 016 273,56		6 161 164,06
Poistamaton hankintameno	227 236,67	641 978,80	869 215,47	18 891 941,79	67 873 203,00	35 751 950,98	2 994 446,55		125 511 542,32
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	134 771,96	378 839,48	513 611,44	18 891 941,79	65 037 766,26	33 442 497,22	1 978 172,99		119 350 378,26

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	OSAKKEET JA OSUUDET			MUUT SAAMISET					
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Osakkeet, osakkuus- ja muut om. Yhteensä	Muut osakkeet ja osuudet	Tytär-yhteisöt	Kuntayhtymät	Osakkuus yhteisöt	Muut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	2 228 332,84	7 465 475,04	794 159,54	577 190,76	670 998,45			272 319,00	12 008 475,63
Lisäykset	8 736,00			830,00	540 000,00				549 566,00
Vähennykset	- 8 004,00			180 424,71	97 200,00				285 628,71
Siirrot									
Hankintameno 31.12.2022	2 229 064,84	7 465 475,04	794 159,54	397 596,05	1 113 798,45			272 319,00	12 272 412,92

As Oy Lapuan Liinaharja on lakkautettu ja sen omistuksessa ollut tontti on siirtynyt Lapuan kaupungin maa-omaisuuteen osakkeista 75.000 euroa. As Oy Pohjanplassin osakkeet 105.424,71 euroa on alaskirjattu vuoden 2022 aikana.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

Muut toimintatuotot	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Muu toiminta				
Maaomaisuuden myyntivoitto	96 068,57	129 543,32	96 068,57	129 543,32
Kiinteistöjen myyntivoitto				
Osakkeiden myyntivoitto	5,90			
Myyntivoitot yhteensä	96 074,47	129 543,32	96 068,57	129 543,32
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot				
Osakkeiden myyntitappiot				
Myyntitappiot yhteensä	-	-	-	-

Saamisten erittely

	Kaupunki	
	2022	2021
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Lainasaamiset	939 398,45	399 398,45
Muut saamiset	446 719,00	543 919,00
Yhteensä	1 386 117,45	943 317,45
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	202 938,22	66 696,58
Muut saamiset	151 875,15 €	93 728,54 €
Yhteensä	354 813,37	160 425,12
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä		
Myyntisaamiset	6 475,30	38 199,32
Muut saamiset	626 476,02	
Yhteensä	632 951,32	38 199,32
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	3396,84	2685,99
Yhteensä	3396,84	2685,99

Saamiset yhteensä	2 377 278,98	1 144 627,88
--------------------------	---------------------	---------------------

Olennaisiin saamisiin sisältyy Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ylijäämän palautusta 576.900 euroa, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän palautusta 49.576 euroa ja Lapuan Jäteveden maksuosuuksien palautusta 151.875 euroa vuodelta 2022. Saamisiin sisältyy myös alv-saamisia joulukuulta. Alv-saamisten määrä on 427.213 euroa.

Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	30 110 768,33	30 110 768,33	30 110 768,33	30 110 768,33
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	169 513,24	169 513,24		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	286 479,49	283 078,57		
Lisäykset tilikaudella		3 400,92		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	286 479,49	286 479,49		
Muut omat rahastot 1.1.	321 110,87	325 003,08		
Lisäykset tilikaudella	0,60	6,71		
Vähennykset tilikaudella		3 898,92		
Muut omat rahastot 31.12.	321 111,47	321 110,87		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	24 910 122,48	20 341 772,82	20 957 380,16	19 485 201,51
Edellisten tilikausien oikaisu	- 1 408 027,26	68 183,64		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	23 502 095,22	20 409 956,46		
Tilikauden yli-/alijäämä	1 957 646,77	4 500 166,02	1 375 749,89	1 472 178,65
Oma pääoma yhteensä	56 347 614,52	55 797 994,41	52 443 898,38	51 068 148,49

Edellisen tilikauden ylijäämän muutokseen vaikuttaa EPSHP:n ja Eskoon ky:n tekemät korjaukset.

Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Pitkääikäiset velat				
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	38 080 282,95	28 923 016,78	12 400 000,00	14 600 000,00
Yhteensä	38 080 282,95	28 923 016,78	12 400 000,00	14 600 000,00

Vieras pääoma	2022		2021	
	Pitkääikäinen	Lyhytaikainen	Pitkääikäinen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		229 470,89		187 330,91
Muut velat		1 000 000,00		
Siirtovelat				
Yhteensä		1 229 470,89		187 330,91
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat		2 261 789,93		1 876 244,91
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		32 462,01		31 950,71
Yhteensä		3 523 722,83		2 095 526,53

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Liittymismaksut	11 278 629,62	11 447 388,17	6 893 484,36	6 797 123,91
Muut velat				
Yhteensä	11 278 629,62	11 447 388,17	6 893 484,36	6 797 123,91

Siirtovelkoihin siirtyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Korkojaksotukset	142 607,69	103 274,81	70 101,98	27 006,14
Palkkojen ja henk.sivukulujen jaksotukset	64 857,74	130 521,88	3 633,75	87 393,13
Lomapalkkajaksotus	8 256 680,92	8 053 198,34	5 615 349,67	5 514 016,33
Takuumaksut (vuokrat)	100 796,30	90 396,33		
Potilasvakuutuslainan lyhennys	72 297,42	92 775,25		
Muut menojäämät	1 504 115,29	268 258,80	460 181,11	28 746,13
Yhteensä	10 141 355,36	8 738 425,41	6 149 266,51	5 657 161,73

Vuokravastuut *)	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä voimassa	915 965,77	5 564 466,89	22 234,44	4 882 013,52
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	285 279,64	693 043,83	11 983,98	465 043,80
Sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasing-vastuut yhteensä	122 405,21	137 835,55	34 702,64	
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	37 501,64	55 998,96	19 830,08	
Vastuut				
Yhteensä	1 038 370,98	5 702 302,44	56 937,08	4 882 013,52

Vastuusitoumukset Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	27 450 282,18	25 612 002,18	21 011 759,18	24 504 129,18
Jäljellä oleva pääoma	20 792 331,45	18 238 389,64	16 268 890,39	17 239 487,55
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma		1 805 614,30	1 669 054,25	1 805 614,30
Jäljellä oleva pääoma		466 216,95	358 631,58	466 216,95
Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista			107 525 491,00	100 545 590,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava takauskeskuksen rahastosta			62 180,00	65 863,00

Muut taloudelliset vastuut

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Arvonlisäveron palautusvastuu	11 245 672,04	12 119 532,64	9 014 602,27	10 483 881,82
Koronvaihtosopimukset				
Pääoma	6 147 924,70	4 979 187,74	-	

Huollettavien varat

	2022	2021
Huollettavien varat ja pääomat	-	439,91
		12 849,72

Konserni**Laskennalliset verovelat**

	2022	2021
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 007 886,26	600 090,05

Arvonkorotukset

Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	58 286,04	58 286,04
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Arvo 31.12.	58 286,04	58 286,04
Rakennukset		
Arvo 1.1.	224 792,53	224 792,53
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Arvo 31.12.	224 792,53	224 792,53

Kilpailuneutraliteettiin liittyvä liitetieto

Kilpailulain 30 d § astui voimaan 1.1.2020. Uuden säännöksen mukaan kunnat velvoitetaan tästä lähtien eriyttämään toimintaansa kirjanpidossaan niiltä osin, kun toimitaan kilpailutilanteessa markkinoilla. Eriyttämismuutokset eivät kuitenkaan koske niitä yksiköitä, joiden kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva liikevaihto jää alle 40 000 euroon. (Kilpailulaki 30 d §.) Kunnilla on jo ennestään yhtiöittämisselvitysvelvollisuus toimiessaan kilpailutilanteessa markkinoilla muutamaa poikkeustilannetta lukuun ottamatta (Kuntalaki 15:126 §, 127 §).

Lapuan kaupunki on kartoittanut toimintansa eriyttämismuutosten kriteerien täyttymisen varalta vuonna 2020 eikä Lapuan kaupunki harjoita toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla, koska arvioitu liikevaihto jää alle 40.000 euroon.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kaupunkikonsernin tytäryhteisöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty osakkuusyhteisöt.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Samoin konserniyhteisön ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Negatiivisia vähemmistöosuuksia ei ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistöyhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilta tilikausilta kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Kaupunkikonsernin sisällä käytettyjä erilaisia poistosuunnitelmia ei ole muilta osin yhdenmukaistettu.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovelletulla pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksiä ei ole oikaistu kaupungin arvostus- ja jaksotusperiaatteita vastaaviksi, koska tarvittavia tietoja oikaisujen tekemiseksi ei ole ollut saatavissa.

Kiinteistöverojen käsittely

Konserniyhteisöjen kaupungille maksamat kiinteistöverot on jätetty eliminoimatta olennaisuuden periaatteen mukaan.

Poikkeavat tilikaudet

Emineo Oy on yhdistelty tilikauden 1.7.2021 - 30.6.2022 mukaan. Thermopolis Oy:llä on myös poikkeava tilikausi 1.5.2021-30.4.2022. Lapuan kaupunki on hankkinut Thermopolis Oy:n osakkeita 9025 kappaletta ja Thermopolis Oy on muuttunut osakkuusyhtiöstä tytäryhtiöksi. Thermopolis Oy:n tilikausi muuttuu kalenterivuodeksi 1.1.2023 alkaen. Thermopolis Oy on yhdistelty laskennallisen tilinpäätöksen 1.1.-31.12.2022 mukaan.

Konsernirakenteen muutokset

Tytäryhtiöt Kiinteistö Oy Yllinpuisto, Asunto Oy Koivusato, Asunto Oy Lapuan Myllytie 1 on ovat Lapuan Kotiasunnot Oy:lle kuuluvia. Lapuan Kotiasunnot ei ole tehnyt konsernitilinpäätöstä, vaan em. tytäryhtiöt on yhdistelty Lapuan kaupungin konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöistä As Oy Lapuan Välikatu 6 ja Kiinteistö Oy Myllynkivi on myyty Invest Lapua Oy:lle vuonna 2020.

Lapuan kaupungin omistus Lapuan jäähalli Oy:stä on vuoden 2022 lopussa ollut 100%.

Omistukset muissa yhteisöissä

Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt						
				Konsernin osuus 1 000 €		
		Kaupungin omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Kuntayhtymät						
E-P:n sairaanhoitopiirin ky	Seinäjoki	7,67 %	7,67 %	4.365	20.704	-31
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	Seinäjoki	3,03 %	3,03 %	181	856	68
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	7,38 %	7,38 %	122	53	2
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	Seinäjoki	5,57 %	5,57 %	3.317	2.085	-82
Tytäryhteisöt						
Lapuan Energia Oy	Lapua	100,00 %	100,00 %	685	12.905	-161
Lapuan Jätevesi Oy	Lapua	64,00 %	64,00 %	279	1.557	43
Simpсионvuori Oy	Lapua	100,00 %	100,00 %	411	328	93
Kiinteistö Oy Yllinpuisto	Lapua	50,50 %	50,50 %	66	6	-1
Lapuan Kotiasunnot Oy	Lapua	100,00 %	100,00 %	662	21.534	141
Asunto Oy Lapuan Koivusato	Lapua	70,31 %	70,31 %	7	119	0
Invest Lapua Oy	Lapua	100,00 %	100,00 %	1.379	4.099	-7
Lapuan taide- ja tiedesäätiö	Lapua	100,00 %	100,00 %	169	-	-3
Lapuan Jäähalli Oy	Lapua	100,00 %	100,00 %	352	777	-38
Asunto Oy Lapuan Myllytie	Lapua	42,68 %	54,10 %	126	380	3
Thermopolis Oy	Lapua	79,76 %	91,89 %	140	60	-14
Osakkuusyhteisöt						
Lappavesi Oy	Lapua	45,00 %	45,00 %	1.722	661	-48
Kiinteistö Oy Lapuan Myllynkivi	Lapua	31,30 %	31,30 %	330	1	2
Kiinteistö Oy Sahanplassi	Lapua	49,70 %	49,70 %	766	4	0
Emineo Oy	Lapua	27,03 %	27,03 %	16	8	5
Asunto Oy Lapuan Välilänkatu 6	Lapua	45,89 %	45,89 %	20	92	0

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	2022	2021
Liikevaihto	3 480 820,14	3 445 277,84
Valmistus omaan käyttöön	139 915,64	68 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	1 110,10	1 236,00
Tuet ja avustukset kunnalta		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-580 491,69	-530 195,40
Palvelujen ostot	-1 412 245,91	-1 279 266,77
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-387 260,19	-310 124,22
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-78 795,36	-67 025,65
Muut henkilösivukulut	-15 556,52	-13 190,94
Henkilöstökorvaukset	0,00	2 505,76
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-592 059,27	-582 286,38
Liiketoiminnan muut kulut	-70 615,78	-73 124,43
Liikeylijäämä (-alijäämä)	484 821,16	661 805,81
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Rahoitusavustus kunnalta		
Muut rahoitustuotot	844,27	1 602,05
Kunnalle maksetut korkokulut		
Muille maksetut korkokulut	-1 470,94	-19 151,32
Korvaus peruspääomasta	-12 465,36	-12 465,36
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen sat. eriä	471 729,13	631 791,18
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	471 729,13	631 791,18
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)		
Vapaaehtoisten varausten lis. (-) tai väh. (-)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	471 729,13	631 791,18

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	484 821,16	661 805,81
Poistot ja arvonalentumiset	592 059,27	582 286,38
Rahoitustuotot ja -kulut	-13 092,03	-30 014,63
	<u>1 063 788,40</u>	<u>1 214 077,56</u>
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 015 673,22	-1 203 700,86
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
	<u>-1 015 673,22</u>	<u>-1 203 700,86</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	48 115,18	10 376,70
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutokset muilta	-33 801,45	-177 747,17
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-14 313,73	167 370,47
	<u>-48 115,18</u>	<u>-10 376,70</u>
Rahoituksen rahavirta	-48 115,18	-10 376,70

Vesihuoltolaitoksen tase

	2 022	2 021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	12 768 355,45	12 344 741,50
Aineelliset hyödykkeet	12 768 355,45	12 344 741,50
<i>Rakennukset</i>	0,00	0,00
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	12 711 926,64	12 270 795,21
<i>Koneet ja kalusto</i>	56 428,81	73 946,29
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 316 273,32	6 282 471,87
Saamiset	6 316 273,32	6 282 471,87
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	6 316 273,32	6 282 471,87
<i>Myyntisaamiset/la</i>	1 093 775,81	1 088 725,60
<i>Muut saamiset</i>	5 222 497,51	5 193 746,27
VASTAAVAA	19 084 628,77	18 627 213,37
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	12 134 959,50	11 663 230,37
<i>Peruspääoma</i>	207 755,92	207 755,92
<i>Edellisten tilikausien yli-/alijäämä</i>	11 455 474,45	10 823 683,27
<i>Tilikauden yli-/alijäämä</i>	471 729,13	631 791,18
VIERAS PÄÄOMA	6 949 669,27	6 963 983,00
Pitkäaikainen	6 893 484,36	6 797 123,91
<i>Muut velat/pa</i>	6 893 484,36	6 797 123,91
Lyhytaikainen	56 184,91	166 859,09
<i>Ostovelat</i>	0,00	124 004,11
<i>Siirtovelat</i>	56 184,91	42 854,98
VASTATTAVAA	19 084 628,77	18 627 213,37

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

ProEconomica, kirjanpito-ohjelma

Pääkirja

Päiväkirja

Tasekirja

Ostoreskontra

Myyntireskontra

Populus, palkka- ja henkilöstöhallinnon ohjelma

10. Allekirjoitukset ja merkinnät

Lapualla 27.3.2023

 Kai Pöyhönen

 Pekka Kivisaari

 Pekka Heikkinen

 Marcus Toppari

 Sari Oja-Lipasti

 Helena Lahtinen

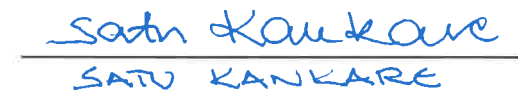

 Jenni Gray

 Hanna Maria Kortesoja

 Esa Rintala

 Tania Norrena

 Riitta Kangasluoma

 Satu Kankare

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lapualla 30.5 2023

 Tuula Ylikangas, JHT, HT
 BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö